

מערכות

שנה למלחמת יום הכיפורים, גליון מיוחד

פתח דבר

בבואנו להגיש גליון מיוחד למלחמת יום הכיפורים היינו מודעים לחוסר שלמותו של המידע המסוכם על מלחמה זו.

עדיין רב החומר החסוי ולא תמו התחקירים להצגת תמונה מדויקת על כל שלבי המלחמה ומהלכיה. ידענו כי יהיה זה עוול ללוחמים, ליחידות ולאמת ההיסטורית בהצגת חלק מהדברים באופן מושלם כשחלקים אחרים, חשובים באותה מידה, לא יובאו לידי ביטוי.

בחרנו איפוא להגיש משהו מאוירת אותם ימים. כשלבד משמשות מפות עיקריות מלוות בהסברים קצרים על האירועים הבולטים של המלחמה. בצדן הבאנו קטעי סיפורים ותחקירים אשר בכוחם רק לתאר את אוירת המלחמה. רוב החומר מתפרסם כפי שסופר, כמעט ללא שינויים. יודעים אנו כי אין היריעה מקפת את כל הקרבות, את כל העוצבות וכל החילות במידה שווה. הסיפור המלא של מלחמת יום הכיפורים על כל שלביה ומהלכיה, עם ניתוח מוסמך של השיקולים והלקחים עוד יובא בעתיד. תודתנו נתונה לרבים שעזרו בידנו להוציא לאור חוברת זו.

המערכת.

העורך : סגן-אלוף אליצור פלד

עיצוב : אלי גרוס

מפות : שמואל זוסמן

מערכות

בית ההוצאה של
צבא הגנה לישראל

עורך ראשי: אל"מ יצחק זיו

צוות המערכת: רס"נ ש' אביבי, סג"מ ק' כותני,

מרכז המערכת: מ' דרורי

„מערכות-חימוש“: קצין-עריכה רס"ג צבי פלד

„מערכות-פלס“: קצין-עריכה אריה אבירם

„מערכות-ים“: קצינת עריכה נעמי פרנקל

„קשר ואלקטרוניקה“: קצינת עריכה מלכה שניר

פקודת יום
של
רב־אלוף מרדכי גור
ראש המטה הכללי
ליום השנה למלחמת יום הכיפורים

ביום הכיפורים תשל"ד, בשעה 1400, פתחו המצרים והסורים במלחמה. אותה שעה ערכו תושבי ישראל חשבון נפש עם עצמם — בבתי כנסת ובבית.

יחידות השדה הקדמיות נערכו לקרב במאמץ מואץ ועוצבות מילואים נקראו והתארגנו לחוש אל קו הלחימה לקבל פני האויב.

יומיים תמימים התנהלו קרבות הגנה קשים ויקרים. האויב הפעיל עצמה רבה של אנשים ונשק והלחץ היה כבד. היחידות שבקווי ההגנה, במעוזים, במוצבים, בטנקים, בתותחים, במטוסים, בספינות, בהנדסה, ברפואה, בתחזוקה ובאחזקה — חיילים ומפקדים בעוז, באומץ, בתושיה, ובדבקות — עצרו את הנחשולים התוקפים ובלמו אותם.

יחידת מילואים, מבלי להמתין להשלמת ציוד ואנשים, דהרו אל הקוים, הצטרפו למערכה ועצרו כוחות אויב שהצליחו לחדור.

ביום השלישי עברו כוחות צה"ל להתקפות נגד בשתי החזיתות. בחזית הסורית נזרק האויב אל מעבר לקוים בהשאירו את מרבית ציודו בשטח. בחזית המצרית נעצר מחץ ההתקפה והמצרים נשארו במקומם ולא אזו עוד.

ביום הששי למלחמה פרצו כוחותינו אל הרמה הסורית וחדרו עמוק אל עבר דמשק.

ביום העשירי למלחמה צלחו כוחותינו את תעלת סואץ וחדרו עמוק אל עבר קהיר.

ביום השנים־עשר למלחמה לחצו הערבים להפסקת אש — מחשש להשמדת כוחותיהם וסכנה לבירותיהם. תשעה־עשר יום לאחר שהתחילה נפסקה מלחמת יום הכיפורים כשכוחות צה"ל נמצאים עמוק בשטח האויב ומאיימים אל עבר בירותיו.

רשאים אנו להיות גאים בהישגינו.

רשאים אנו להתברך בגבורת לוחמי צה"ל בכל התפקידים ובכל הדרגות.

אנו עומדים ביגון ובגאון על קברות חברינו.

אנו מושיטים יד של חברות והערכה ללוחמינו הפצועים.

במשך השנה מאז המלחמה גיבשנו וחיזקנו את השורות, עצמתנו גדלה בכמות, ואנו שוקדים ללא הרף על העלאת האיכות. מלאכה זו רבה וקשה. על כולנו, סדיר ומילואים, להרתם אליה במלוא המרץ.

יתכן שארצות ערב זוכרות אך ורק את רגעי ההצלחה הראשונים שלהן במלחמה ושוכחות את מפלתן הגדולה. אנו יודעים שיש כוחות בעולם אשר מסייעים לצבאות ערב בנשק חדיש ובסיוע מדיני. חובתנו לבנות מערך לאומי וצבאי אשר יעמוד מול כל אלה — למנוע מלחמה או לנצח בה.

מסורת הגבורה והמסירות של צה"ל ולוחמיו — אשר עלתה לשיאים רמים במלחמת יום הכיפורים — היא שתנחה אותנו ותפעם בנו.

התברכו כולכם בגמר חתימה טובה.

מרדכי גור, רב־אלוף
ראש המטה הכללי

יִזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בָּנָיו וּבְנוֹתָיו, הַנְּאֻמָּנִים
וְהָאֻמִּיצִים, חֵילֵי צְבָא-הַגְּנָה לְיִשְׂרָאֵל,
וְכָל לִוְחָמֵי-הַמְּחַתְרוֹת וְחֻטִּיבוֹת
הַלְּוָחָמִים בְּמַעֲרֻכֹת הָעַם, אֲשֶׁר
חָרְפוּ נַפְשָׁם בְּמִלְחָמָה עַל תְּקוּמַת
יִשְׂרָאֵל.

יִזְכֹּר יִשְׂרָאֵל וְיִתְבָּרַךְ בְּזִרְעוֹ וַיֵּאבֵל
עַל זֵיו הָעֲלוּמִים וְחֻמְדַּת-הַגְּבוּרָה
וְקִדְשַׁת הָרָצוֹן וּמְסִירוֹת הַנְּפֶשׁ אֲשֶׁר
נִסְפוּ בְּמַעֲרָכָה הַכְּבֵדָה.
יְהִיו גְּבוּרֵי מִלְחָמוֹת יִשְׂרָאֵל עֲטוּרֵי
הַנְּצַחֹן חֲתוּמִים בְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר-
הָדוֹר.

אוקטובר '73

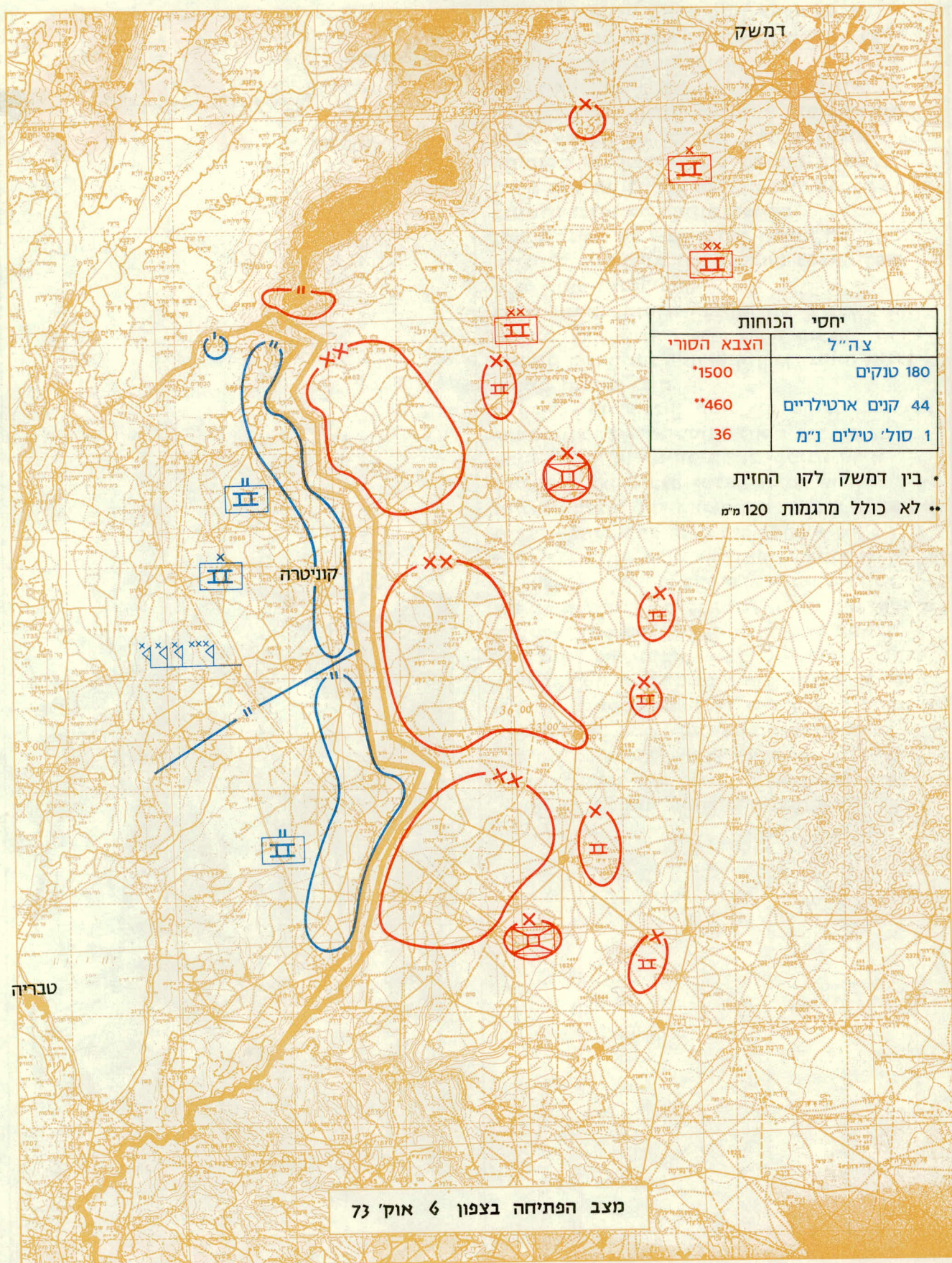
6

מצב הפתיחה

ערב פרוץ מלחמת יום הכיפורים היו הסורים ערוכים בקו החזית עם 3 דיביזיות חי"ר, בהן 5 חט' טנקים ו-2 חט' ממוכנות; מאחוריהן, במרחב סעסע-דמשק נמצאו עוד 2 דיביזיות שריון וכן עוד חטיבת טנקים וחטיבת חי"ר. כוחות אלו כללו גם חיל משלוח מרוקני.
סה"כ היו לסורים בגזרה כ-1500 טנקים ו-460 קני ארטילריה.
כוחותינו היו ערוכים ברמת הגולן עם 2 גדודי חי"ר ומפקדת חטיבה מרחבית, ועוד 2 חטיבות טנקים.
סה"כ כ-180 טנקים.

אוקטובר '73

דמשק

קוניטרה

טבריה

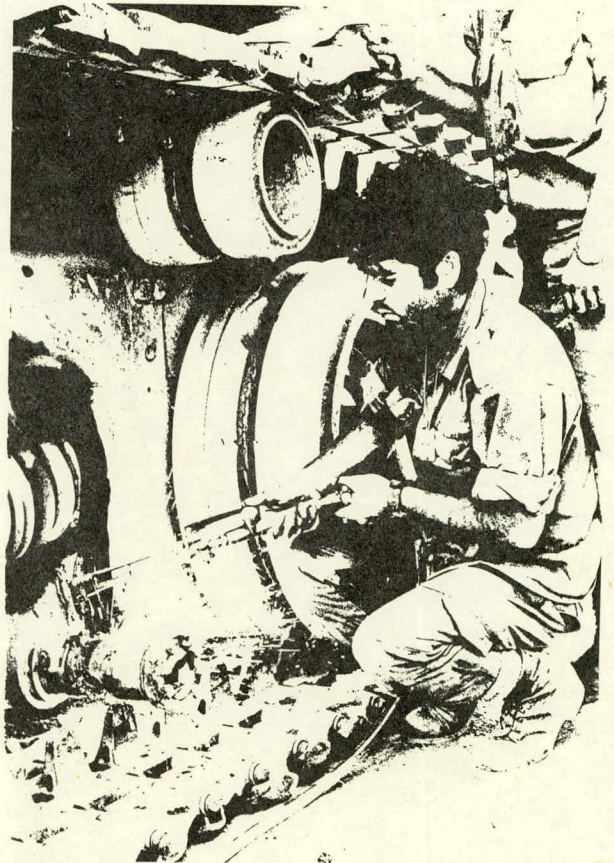
יחסי הכוחות	
הצבא הסורי	צה"ל
*1500	180 טנקים
**460	44 קנים ארטילריים
36	1 סול' טילים נ"מ

• בין דמשק לקו החזית
 •• לא כולל מרגמות 120 מ"מ

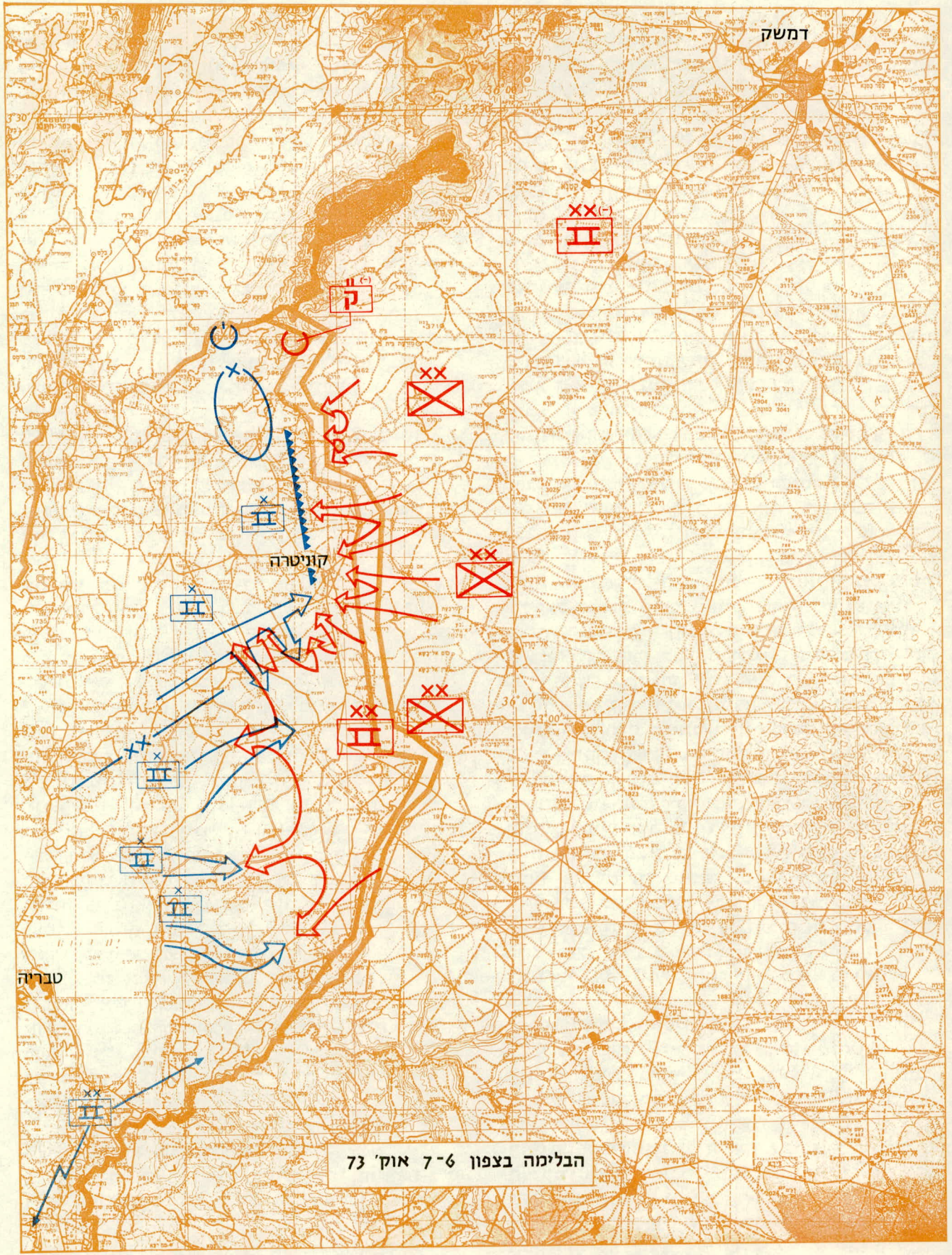
מצב הפתיחה בצפון 6 אוק' 73

7-6

המתקפה הסורית החלה סמוך לשעה 1400 בהפגזה ארטילרית כבדה ובתקיפת מטוסים על מוצבים ומחנות ברמת הגולן. בחיפוי הארטילריה תקפו 3 דיביזיות ה"חי"ר הסוריות בסיוע טנקים בגזרותיהן. משימתן היתה לכבוש את מוצבינו ולהכשיר מעברים בשדות המוקשים ועל תעלת ה-נ"ט לעוצבות השריון. בגזרת רפיד היו לסורים הצלחות בעוד שבגזרת פתחת קוניטרה נבלמו כל נסיונות הפריצה. בשעות הבוקר של 7 באוקטובר הכניסו הסורים את הדיביזיה המשוריינת מס' 1 שלהם בפתחת רפיד לעבר חושניה וכפר נפח. בגזרת פתחת קוניטרה הצליחה חט' 7 לבלום את הסורים, בעוד שבגזרת רפיד בלמה חטיבת הטנקים השניה את הסורים תוך כדי נסיגה ואבדן צוותים וטנקים רבים. במקביל, גויסו עוצבות המילואים שהועלו במהירות לרמת הגולן. ב-7 לאוקטובר לחמה כבר חטיבת שריון (מילואים) באיזור אל-על, חטיבת שריון (מילואים) בציר מעלה גמלא, חטיבת שריון (מילואים) בציר יהודיה (כוחות המילואים הראשונים מחט' זו לחמו בציר הנפט כבר במחצית ליל 6-7 אוקטובר) ו-חט' שריון (מילואים) באיזור נפח. כל מוצבי הגבול עמדו בהתקפות והמשיכו למלא את משימותיהם — העברת ידיעות ודיווחים והטרדת האויב — הגם שחלקם היו מכותרים (3 מהם פונו למשך כ-3 ימים). מוצב החרמון היה המוצב היחידי שנכבש על-ידי הסורים בהתקפה רגלית של גדוד קומנדו שהסתייע במסוקים. על המוצב הגנו כ-13 לוחמים. בנוסף לכך היו במוצב כ-40 חיילי יחידת שירותים. במשך כל מהלך קרב הבלימה תקפו מטוסי חיל האויר את הכוחות הסוריים הן בחזית והן בעומק.

אוקטובר '73

הבלימה בצפון 6-7 אוק' 73

קצין הנדסה קרביה

שהיה במוצב קדמי ביום הכיפורים מספר :

המלחמה תפסה אותי באחד המוצבים הקדמיים מול השטח הסורי, שעה שסיירתי יחד עם קציני הנדסה אחרים ועסקנו במיפוי שדה מוקשים, שתכננו להניח באותו לילה. השעה היתה 1345, כשלתע החלה הפגזה ארטילרית בקצב מדהים. לא נותר לנו אלא להיכנס לבונקר, אשר לידו עמדנו. תוך כדי ריצה הבחנתי שהרכב שהגענו בו נפגע פגיעה ישירה. לאחר מספר דקות, תוך כדי ההפגזה, החלטנו לדלג ברגל חזרה לאיזור קוניטרה, ומשם לחזור לבסיסנו. תוך כדי ריצה מהירה, איתרנו משאית וחזרנו בה לבסיסנו במרכז הרמה. כאשר נרגעתי קצת ממה שארע ממש לידי, חדרה בי תחושה ממש מהממת. אחרי כל הסיפורים על זה"ל שהודף, שובר, מבקיע! לראות את עצמי מותקף בצורה כה פתאומית ונהדף על-ידי הסורים עד לבסיס שלי — דבר שלא האמנתי כי יקרה. הרגשתי השתפרה ביום ראשון בצהריים, כאשר חזיתי בטנקים שלנו שהגיעו לגזרה והחלו להדוף את הכוחות הסוריים ממרכז הרמה.

סגן בועז תמיר, סמ"פ ג', גדוד טנקים :

נכנסנו לחחימה ב-1410 בציר הנפט. קיבלתי תחת פיקודי מחלקה מגד' אחר. חטפנו מטח ארטילרי כבד ונכנסנו לקרב עם טור שריון שמנה יותר מ-10 טנקים. חטפנו אש גם ממוצבים סוריים קדמיים. 2 טנקים נפגעו והוריתי להם לבדוק מערכות ואם יש פצועים לנוע לאחור, אך לא לנטוש את הכלים. תוך חצי שעה של ניהול אש פגענו ב-5 טנקים סוריים שניסו להתקרב אלינו. הם הגיעו לטווחים של 300—400 מ'. משטח מת הגיח אלי טנק סורי מטווח 50—60 מ'! הוא היה יותר המום ממני. פגעתי בו ראשון. 2 סורים קפצו ממנו ונהרגו באש מקלעים. הטנק נסוג ויריתי בו פגז. קיבלתי פקודה מהמג"ד לעבור לעמדה גבוהה השולטת על איזור רפיד. הייתי בתצפית מצויינת ודיווחתי למג"ד על תנועות אויב. 2 טנקים היו צריכים להצטרף אלי, אך נתקעו בדרך. ספגתי אש ארטילרית וכמה פעמים עלו עלי טנקים וכוח חי"ר. פגענו בחי"ר במקלעים. הטנקים שלהם לא הסתערו עלינו. החשיכה ירדה עלינו כשלנו נותר טנק אחד.

מערך הבלימה נפרץ בדרום הרמה

... באיזור תל כודנה החמיר המצב. כוח מחטיבת ברק נשלח לתגבר את הפלוגה שלא יכלה עוד לעמוד בלחץ ההתקפה.

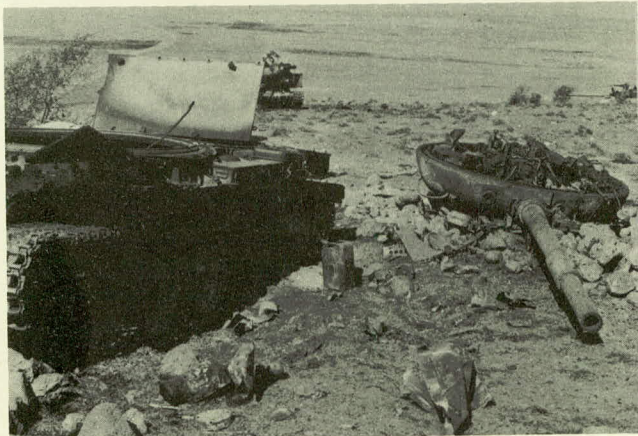
בינתיים הגיע אל נפח כוח בן ארבעה טנקים עם נפגעים. התחילו לתקן את הטנקים ולהכשירם

להמשך הלחימה. אל נפח הגיע גם צביקה, אחד ממפקדי הפלוגות בחטיבה, שבפרוץ המלחמה עמד לצאת לקורס. כששמע בביתו על פרוץ הקרבות, בא ביוזמתו לנפח וביקש לו תפקיד. הוחלט לתת לו את הפיקוד על שני טנקים שכבר תוקנו. חבורת הפיקוד שהיתה בציר המים החלה מקבלת תמונת מצב: שתי פרצות רציניות נסתמו — האחת באיזור ציר הנפט והאחרת מזרם לציר. מנפח הודיעו למח"ט כי „כוח צביקה" נכנס לציר הנפט, והמח"ט שלא ידע את גודל הכוח אמר להשתמש בו כעתודה לתגבור הקו. כשהגיעה חבורת הפיקוד הקדמית אל ציר המים, נודע כי בצומת ציר הנפט עם ציר חושניה עולים כוחות גדולים של טנקי אויב. החפ"ק הודיע זאת מיד לצביקה, שהיה עתיד להיתקל בהם בדרכו. ואכן, הוא בא במגע אתם. כוח עודד, שלחם בציר הנפט, לא יכול עוד להחזיק מעמד והמח"ט הורה לו לסגת לאיזור ג'וחאדר. בתל ג'וחאדר יצר עודד קו הגנה שני, אך הדרך מן הגבול ועד התל היתה פתוחה. במוצאי יום הכיפורים, לאחר 2300 היתה העוצמה שתקפה את דרום גיזרת החטיבה — 250 טנקים. לכוחות החטיבה בקו היו כ-15 טנקים בלבד.

הכוח שנשלח לבלום את הפריצה מאיזור תל א-סקי לאל-על, יצר מגע עם האויב, אך הודיע כי אינו מצליח לעמוד בפני האויב התוקף מכל עבר. איזור חושניה כבר נפרץ למעשה וכנגד הכוח הפורץ שם עמדו שישה טנקים של עודד באיזור ג'וחאדר. החפ"ק, עם נגמ"ש וטנק, מצא עצמו מוקף מכל עבר. לאחר התייעצות הוחלט לחזור לנפח בציר הנפט. „כוח צביקה" שיצא מנפח בשני טנקים יצר מגע עם האויב. באחד משני הטנקים התקלקל הציוד והטנק השני של צביקה לחם לבדו בשטח. במקביל, התחיל להגיע לשם כוח ראשון מחטיבת מילואים וכוח זה הצטרף אל צביקה. הסמח"ט שהיה במפקדה בנפח יצא עם עוד טנקים אל ציר הנפט ויחד עם „כוח צביקה" לחמו אז במרחב נפח—חושניה 12 טנקים שלנו. כוח זה החל ללחוץ על האויב הפורץ בציר הנפט. בתוך כך ניסה נגמ"ש החפ"ק להיחלץ מכיתור...

סגן בועז תמיר ממשיד :

ירדנו מדי פעם וירינו מהצדדים, כדי שיחשבו שאנחנו רבים. ביקשתי ארטילריה והמג"ד השיג ארטילריה שטווחה כולה עלי! תיקון אש לקח כמה דקות לא סימפטיות. העלו לי פצצות—תאורה מדוייקות מעל החניון שלהם. בירי מהיר הדלקנו 10 מדורות ר-2 נגמ"שים עם טילים, שירו עלינו כל הזמן. 5 טנקים שלהם עלו עלינו ממזרח עם שחר. השתדלתי לא לתת להם לקצר טווח. שוב עליתי לנהל קרב אש כנגד כוח של 10 טנקים.

טנק הסמ"פ נפגע והוא נהרג במקום. שוב נשארתי לבד בשטח. הגיע נגמ"ש פינוי שפינה את ההרוג לתאג"ד. הגיע טנק נוסף שנשאר איתי. בשלב זה חטפתי 3 פגיעות. בפגיעה השלישית נפצעתי. הרביעית פגעה בתא הנהג, והוא הכניס בקושי למהלך אחורי. נפצעתי בשניה. גם הטנק השני נפגע. עברתי אליו ונהגתי אישית את הטנק הפגוע לרפיד. שם פונית.

פיקוד החטיבה נהרג בקרב

ביום א' ה-7 באוקטובר, בשעה 0545 דיווח המג"ד עודד למח"ט כי מצבו חמור ולא יוכל עוד להחזיק מעמד בתל ג'וחאדר. המח"ט הורה לו לנוע לכיוון החפ"ק ולהצטרף אליו עם כוחות אחרים שנותרו בגיזרה. כוח סורי שמנה לפי האומדן 80 טנקים חצה את ציר הנפט וחסם את דרכו של עודד לכיוון החפ"ק. המג"ד הודיע כי הוא עולה לתל פארס. הכוח הסורי פרץ דרך כוחותינו בתל א-סקי דרום-מערבה לעבר רמת מגשימים. טנקי האויב קרבו והלכו לעבר החפ"ק החטיבתי. בדקות האחרונות ירד נגמ"ש הפיקוד לעבר עמק הבטיחה ואבק הטנקים הסוריים כבר נראה מאחוריו. החפ"ק אגף דרך עמק הבטיחה, עלה לנפח. ביום א' ב-0930 החליט המח"ט לעלות לטנק ולחזור לציר הנפט שבו התנהלו קרבות מרים. הוא לקח עמו את קצין האג"מ החטיבתי, שהיה טנקיסט. שני קציני המטה האחרים, קצין המודיעין וקצין הקשר יצאו בנגמ"ש אל הצומת במבואות נפח והחלו מרכזים טנקים, מארגנים אותם במסגרות חדשות ומקדמים אותם בחזרה אל הקרבות בדרך החת"ם וציר הנפט. בסביבות 1200 שוב החלו הסורים לוחצים מכיוון דרך החת"ם ומתקרבים אל נפח. המח"ט החליט לחזור בציר הנפט ולעצור את הכוח העולה על נפח. הוא ניהל שם קרב עם הכוח הסורי. סגן מפקד חטיבת ברק (שחזר מתל א-סקי) נכנס גם הוא עם כוח בן כעשרה טנקים לאיזור חושניה, להפעיל לחץ במקביל. המח"ט נשמע בקשר עד השעה 1430 בקירוב. צביקה שהמשיך במלחמתו הנמרצת בציר הנפט נתבקש לברר מדוע אין תשובה מן המח"ט ומן הסמח"ט, שיצא אף הוא ללחום באותו איזור. צביקה נסע בציר הנפט ודיווח לאחר כרבע שעה כי המח"ט, הסמח"ט וקצין האג"מ נהרגו.

בעוד קציני מטה החטיבה שנותרו עוסקים בהתארגנות ובעיצוב קו בלימה חדש, נודע להם כי טנק יחיד מנהל מעין „מלחמה פרטית" נגד הסורים בנפח — הטנק של צביקה, המסתובב „כמו משוגע" ו„יורה לכל הכיוונים". אחר הצהרים (יום א' ה-7 אוקטובר) הגיע צביקה אל החפ"ק בעליקה, חרוך מכוויות, עייף ורצוף. סיים את מלחמתו ונשלח אחורנית.

0236	סמח"ט	קמב"ץ	רות, סוף.
	עוזר קמ"ן חט' חט	סמח"ט	האם לך אמרו להגיע לחברה של חט' 7, אני בדרכי לסמח"ט חט' 7, נוע לשם ותיצור אתו קשר ברשת חט' 7. אני רוצה לדעת מה קרה עם צביקה ויתר הנפגעים, והאם ניתן לפנות אותם. אני עצרתי אותם. אי-אפשר להכניס רכב, רק כמו האלפים או הבתים שלנו.
0245	ק. אנ"מ סמח"ט	מח"ט	רק הכלי שנפגע יחזור - - - - הישארו בעמדות ושמרו מגע עין עם האויב.
	מח"ט	צביקה	לא יודע מה שלומי, לא יודע כמה לנו נפגעו, אבל הרכה.
	צביקה	מח"ט	כוח גדול מגיע אליך קצת באיגוף.
	מח"ט	צביקה	נשארתי פה עם מעט כלים.

0620	סמח"ט	זחל טכני של גופר	אני נמצא על ציר מחנה, בין הכוחות שלהם. לא יודע מה לעשות, נמצא במחסה ליד הדרך, ומסביב לי כוחות טנקים שלהם, עבור.
	זחל טכני של גופר	סמח"ט	תישאר מתחת למחסה ואל תצא משם, סוף.
	ק. אנ"מ חט' חט	סמח"ט	אני במחזה באזור 323, לכיוון דרום.
	סמח"ט	מח"ט	יש לי הפתעות. מכביש וצפונה על מחזה אין שום דבר שלנו. באזור כביש, ממחזה ומזרחה יש כלים שבאו דרך פלא.
	מח"ט	סמח"ט	האם צפונית לבית.
	סמח"ט	מח"ט	חיובי. תפסו עמדות וירו לעבר מארב, סוף.

1208	מח"ט	סמג"ד א	הם קרובים למחנה נפח על ציר הנפט.
	סמג"ד א'	מח"ט	ממתינים לו ממול. אל תהיה מוראג.
	מח"ט	מפקד אוגדה	מחזיק את החרשים על יבשה 39, מצבך על פלא מחזה.
1215	מפקד אוגדה	מח"ט	15 טנקים בעמדות מצוינות ומנהלים אחם אש, אבל זה לוקח זמן. להכניס את המטוסים כמה שיותר מהר.
	מח"ט	מפקד אוגדה	סוף.

קטע מיסיפורו של

סגן אסף סלע סמ"פ ב' בגדוד טנקים

התחלנו לנהל קרב אש. אני אישית השמדתי לפחות 2 טנקים; טנק הסמל השמיד לפחות 3 טנקים וכן טרקטור. ירינו אש קלה במשאיות. הסורים נעצרו. השעה היתה 1700 והחל להחשיך. בינתיים התקבצה הפלוגה והתפרסה לידנו. ביני לבין הימ"פ היה ואדי, שבו התמקמו 3 אס"ו. 100 סוריים כלפי צפון-מערב. ירדתי עם עוד טנק ופגענו בשלושתם מאחור, מטווח 200—300 מ', וכן במשאית עם חי"ר. בכך נסתיימה הלחימה שלנו לאותו יום.

סא"ל אביגדור :

בלילה ראיתי טנק שעמד בין הטנקים שלי בתוך עמדותינו. לאחר בדיקה עם שאר הגדוד נתתי הוראה לדומם מנועים וראינו שהטנק הזה נשאר מונע. נתתי הוראה להדליק זרקור וראינו לפנינו טי-55 שנשאר בתוך הגדוד שלנו. פגענו בו וכאשר הטנק נדלק זיהינו עוד טנק סורי והדלקנו גם אותו. היה לי חשש גדול שפגעתי בטנק שלנו. קשה היה לראות. בשעה 0300 בלילה עלה הירח ואז הרגשתי רווחה כשיכולנו לזהות טנקים. עם שחר ב-0445 ראינו שעמדותינו אינן טובות. בחושך קשה היה לקבוע. תפסנו עמדות טובות וראינו כ-40—50 טנקים מסוג טי-55 מתחילים בתנועה בכיוון אלינו. עמדנו בעמדותינו. עם אור ראשון ראינו אותם מטפסים אלינו והשמדנו את כולם תוך שעה, כאשר הכוח שלנו כולו כלל רק כ-17—18 טנקים.

סגן אסף סלע :

... חסמתי את הדרך הנכנסת מצפון מערב לתל חרמונית, כשהפנים שלי כלפי דרום-דרום-מזרח. היינו 3 טנקים. עמדנו שם כל הלילה. עם אור ראשון עלינו לעמדות, וזיהינו טנקים בכל הבקעה, מזרחה לתל חרמונית. זיהינו כ-30 טנקי אויב. טנקים נוספים זרמו למקום. פתחנו עליהם באש מטווח 1300 מ' ומעלה. ירינו בעיקר ח"ש. השגנו פגיעות טובות מאד בשיטה של תיקוני זוג, כשטנק שלישי מתחמש או צופה לכל מקרה. ירינו בדיוק לפי תרגולת תיקוני אש. היינו „קצרים" קצת בתחמושת, ונתתי פקודה לא לירות בטנקים של האויב שננטשו. אני אישית הדלקתי שם 6 טנקים, המחלקה כולה כ-12 טנקים, בין אור ראשון לשעה 0800. ב-0800 בבוקר „חטפנו" פצצת מרגמה, נפצעתי... ופוניתי.

החטיבה של יע' בולמת התקדמות הסורים

החטיבה של יע' חצתה את גשר אריק והחלה בתנועה בציר מעלה גמלא בצהרי יום א', 7.10. על חומרת מצבם של כוחותינו באותה שעה ניתן היה לעמוד מן העובדה, שמכל עבר נשמעו הדי פיצוצים. מנגד ניתן היה לראות את הקרב המתנהל בין כוחות החטיבה של א' לבין הסורים. תוך-כדי-כך נראה כוחותותחים שלנו הנע במהירות מערבה בציר מעלה גמלא. בתנועת-נסיגה נמצא גם כוח-חי"ר. למפקד, שהגיע אל כוח-התותחים, הוברר כי כוח-טנקים סורי נע בעקבות הכוח שלנו. המפקד העריך את המצב בציר כחמור.

מפקד האוגדה אישר בשעה 1400 בקשת המח"ט לנוע עם הכוח שעמד לרשותו, כ-15 טנקים, אל ציר מעלה גמלא ולבלום את הכוח הסורי המתקדם אליו. תוך כדי כניסה לציר זה, נראה כוח טנקים שלנו מסוג צנטוריון הנע על ציר, יהודיה' ומפקד האוגדה אישר צירופו של כוח זה לחטיבה הנערכת לבלימת האויב בציר מעלה גמלא. כוח זה של אנשי-מילואים נשלח להתייצב בראש החטיבה, תוך עקיפת הכוח שנע עד אז בראשה, ומייד עם העקיפה נכנס כוח ה צנטוריונים לקרב-אש עם הכוח הסורי שנע בצורה לא מסודרת וכשהשמש מול עיני הסורים. בקרב זה הושמדו 13 טנקים של האויב, ובמהלכו הצליחה החטיבה לבלום התקדמות הסורים בציר זה.

איש צוות פינאי רפואי מספר :

בדרך ליד עין-רגב נתקעו שני זחל"מים של התאג"ד והתאג"ד עלה על זחל"מ אחד. כבר מלכתחילה היו נפגעים קשים מהקרבות בגזרת אל-על. הרופא ביקש באלחוט מסוק אבל אף אחד לא ענה לו. הדבר היה בשעות הערב. בשעה זו נמצאתי אני עם שארית החטיבה בפיקוד הסמח"ט ברמת יבנאל, קלטנו באלחוט את השידור וניסינו גם אנו להעביר את הידיעה. לא היתה כל תשובה ולכן הפינוי באותו לילה נעשה על ידי רכב רך מהשטח ישר לבי"ח פוריה. הפינוי מהטנקים הפגועים לתאג"ד היה ע"י זחל"מ מודיעין. לא היה כל רכב פינוי אחר, כאמור.

הזמן	אל	מאת	פרטי התעבורה
	סמח"ט	מח"ט	קדם מגמה אחת לפנים את כל אלה שנמצאים לימינך.
	למח"ט	סמח"ט	נתתי פקודה כזאת.
	סמח"ט	מח"ט	תודיע שיעברו מימין ולשמאל לי. תפסתי רכס טוב.
	מח"ט	סמח"ט	אני לא מזהה אותך. גם אני ברכס טוב לעבר כלים שנמצאים על הציר.
	סמח"ט	מח"ט	האם מזהה כלים בחנועה.
	מח"ט	סמח"ט	משמאל לימין, חיובי.
	סמח"ט	מח"ט	מימין לשמאל יש גם כן. תביא כמה כלים, ואז נופיע להם מאחור, סוף.
	סמח"ט	מח"ט	תגיד שיבואו אחרי, סוף.
1358	סמח"ט	מח"ט	שלח לי עוד כלים, עבור.
	סמח"ט	מח"ט	לא רואה כלים מצטרפים אלי באיגוף ימני.
	מח"ט	סמח"ט	גם אלה משמאל יש להם מטרות יפות, ומדליקים אותם.
	סמח"ט	מח"ט	לרגלינו יש מטרות, סוף.
	סמח"ט	מח"ט	אל תשאיר אותי לבד. משפר עמדות.
	מח"ט	סמח"ט	ות, סוף.
1402	סמח"ט	מח"ט	בוא נסתער עליהם. הם מסתערים על המחנה קדימה.
	מח"ט	סמח"ט	רות.
	סמח"ט	מח"ט	אני חושב שהם בורחים אליהם - קדימה.
1410	סמח"ט	מח"ט	תסתער עליהם. הם בורחים.
1411	סמח"ט	מח"ט	אנא ממך, אני נמצא ראשון לבד. תקרב לי מימין ומשמאל. (כשעה זו לערך נפגע הסמח"ט.)
	סמג"ד ג'	מג"ד ג'	סמוך לגדר נראים חיילים. האם שלנו.
	מג"ד ג'	סמג"ד ג'	אינני יודע, סוף.
	סמח"ט		שים לב, אחד הפגועים של האויב כשיר לפעולה עדיין.
1447	סמח"ט	קמב"ץ חט" מרחביה	מקומך.
1450	מח"ט	ק. קשר	עבור.
	ק. קשר	מח"ט	אינו עונה מזה 15 דקות.
	מח"ט	ק. קשר	עבור.
	סמח"ט	ק. קשר	עבור.

גדוד ארטילריה בקרבות הבלימה :

במוצאי שבת בשעה 2400 קיבלה הסוללה הוראה לדלג אחורנית מספר קילומטרים, בגלל חזירת טנקים סוריים לאזורם.

הסוללה מדלגת לדרום הרמה, לאיזור תל-בזק, כ-1 ק"מ מזרחית לנחל דליות. הסוללה

נעה באיטיות, בראש מוביל הסמג"ד (רס"ן א.). מדי כמה מאות מטרים נעצר הסמג"ד וצופה על האיזור מחשש להיתקלות עם טנקי אויב.

עם שחר מגיעה הסוללה לאיזור החדש, מתפרסת במקומה ומדווחת על מצאי של כ-50 פגזים בלבד. הסוללה מקבלת פקודות להעסקת

מטרות והתחמושת אוזלת במהירות. לסוללה נותרים 10 פגזים. כוח העובר באיזור מדווח על

הימצאות טנקים סוריים בצידו השני של התל. הסוללה עוברת לחניון בואדי והכלים מוסווים

הסמג"ד וחולייתו מתקדמים כ-500 מ' קדימה על-מנת לשמש כהתראה. לאחר זמן מה הם מזהים

טנקים על התל. הסמג"ד מגיע לאיזור החניון ובידוק עם הגיעו מתפוצץ פגז ליד הזחל"מ, ועוד

אחד, והשלישי כבר פוגע בזחל"מ ומשמיד אותו. למרבית המזל לא נפגע איש. הסמג"ד מחליט

להוציא את הגדוד מהואדי, מכיוון שהוא נצפה לטנקים הסוריים על התל, ולדלג אותו במורד הדרך

היורדת מעתיקות גמלא לכנרת. בשל הסיכון הרב בהוצאת הכלי לציר החשוף יוצא הסמג"ד

ראשון עם נגמ"ש ופוקד על קצין-עמדת התותחים (סגן ש.) לשלוח אחריו, אם יצליח לעבור,

את שאר הכלים אחד אחד. הסמג"ד מצליח לעבור ואחריו שאר התותחים. הם מניחים שניצלו

ויורדים באיטיות במורד התלול. לפתע מתפוצץ פגז לפני הנגמ"ש המוביל, הנגמ"ש נעצר

ופגז שני מתפוצץ אחריו. הסמג"ד מחליט להמשיך לנוע למרות האש. בינתיים מזהים התארגנות

של חטיבת שריון מיחידת המילואים המתכוננת לעלות במעלה הדרך לגמלא. השריונאים הזותיקים

אינם מצליחים לזהות את התומ"תים השועטים במורד הדרך והם מתחילים לירות עליהם.

למרבית המזל נמצא עמם קצין תותחנים שהיה מפקדה הקודם של אחת הסוללות בגדוד והוא מזהה

את הכלים ומצליח להפסיק את האש. הסוללה מגיעה למטה בשלום, ללא אף נפגע, מחמשת

את הכלים מחדש ומייד מצטרפת אחרי חטיבת הטנקים בחזרה לרמת הגולן לסייע באש

ארטילרית...

רופא מדווה על פינני נפגעים

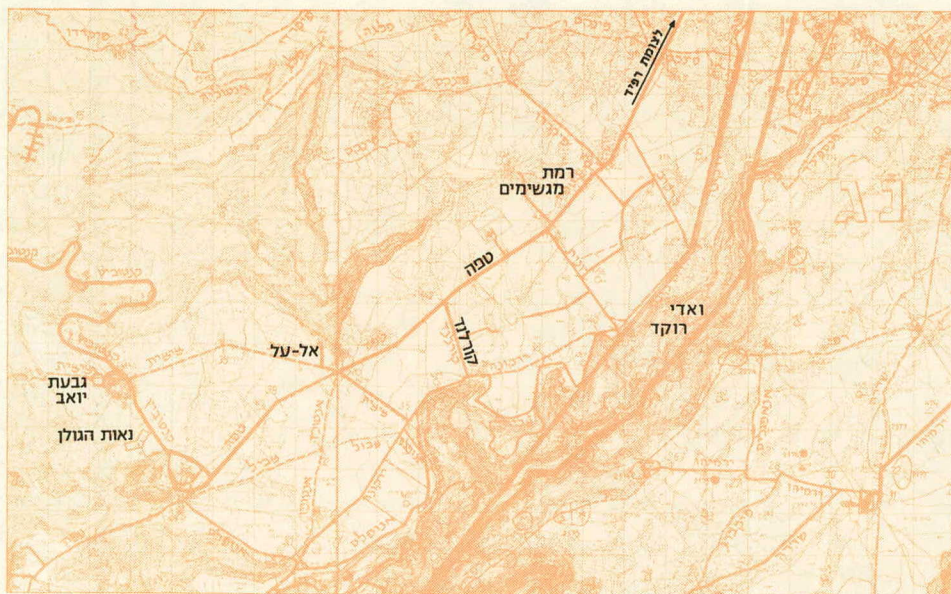
בגזרת דרום רמת הגולן :

בשעות הצהריים הופגז החפ"ק ישירות ותוך דקות ספורות היו 2 הרוגים, 10 פצועים קשה, ו-2 קל. הספקתי לטפל בשניים (חדירת רסיס לריאה וכריתת 2 שוקיים) והתפנינו לקיבוץ הקרוב. החובש שהיה איתי נפצע אף הוא בירך וכך יצא לי לטפל לבד בכלום. הדבר נעשה בתוך הבונקרים ונעזרתי חלקית בצידו הפואי שמצאתי שם. בינתיים הזעיק אחד הקצינים את התאג"ד ואנשיה באו ולקחו 3 פצועים לפלוגת הרפואה הקדמית ב-אלעל תחת הפגזה בלתי פוסקת על הציר. הפצועים בתאג"דים הושהו מספר שעות בגלל ההפגזות ופוננו בשעות הערב. תוך כדי נסיעה אחרנית, ביקשתי רכב פינני ונעניתי בשלילה עקב ההפגזות...

בודד מול אויב — סיפורו של החובש הקרבי מאיר :

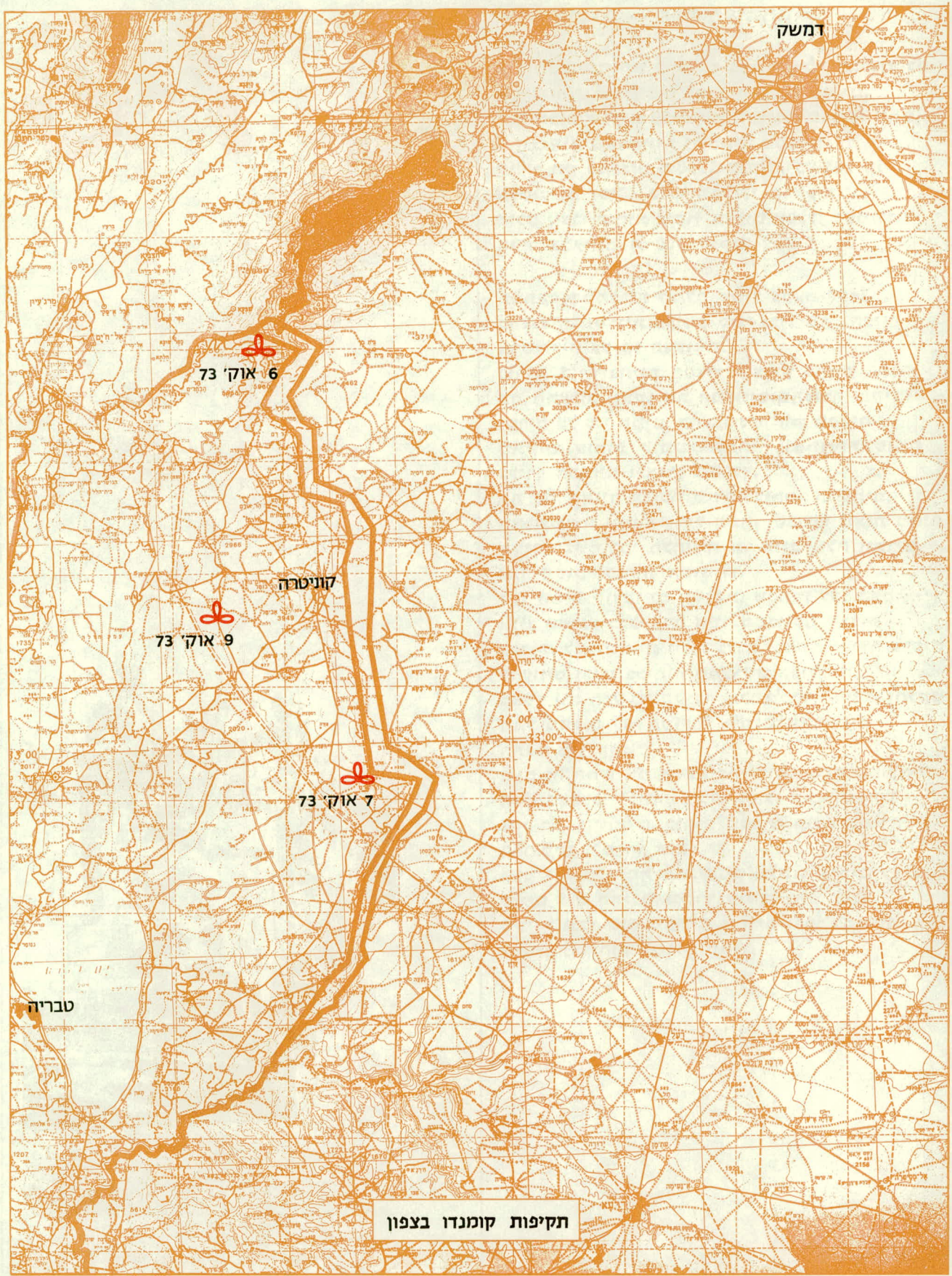
„היתה שעת צהריים בעין-זיוון, היום השני למלחמה. ישבנו מתוחים, מפקים אל תוך ערפל המלחמה, כשממול הופיע מפקד-טנק נרגש, וביקש כי נבוא להגיש עזרה למג"ד פצוע. יצאנו לדרך. כאשר הגענו למקום הטנק הפגוע, נתקלנו במארב של טנקים סוריים, שהחלו להמטיר עלינו אש-תופת. קפצנו מהזחל"מ והשבנו אש לעבר מקורות הירי. הנהג שלנו נהרג, מפקד-הטנק נפצע מכדורים בירך ובזרוע. הרגשתי בדידות, נותרתי לבדי. מחשבותי היו נתונות למפקד-הטנק הפצוע. ניסיתי כמה פעמים להתקרב אליו, כדי לחבש אותו, אך לא יכולתי. האש היתה צפופה מאד. באחת הפעמים, כאשר ניסיתי לזחול אליו, הופיעו שלושה נגמ"שים של האויב. כשמונה חיילים שהיו בהם, החלו להתקרב אלי במהירות. שלושה מהם הופיעו ממול, השאר התקדמו מהאגף. שכבתי כל העת על בטני והמטרתי לעברם אש. הם הלכו והתקרבו עוד מטר ועוד מטר, והפער הלך וקטן. התחמושת כמעט ואזלה. היה חם וריח אבק-שריפה עמד באוויר, ריח חריף של מוות. עוד שעה עברה ועוד שעה. שיניתי מקום, חיפשתי מסתור, אך האש רדפה אחרי. כיוונתי כמו שלומדים ויריתי, וההוא ממול נפל. הסתכלתי אל השמש. רציתי להתחזק, קיוויתי לטוב. שיניתי תנוחה וניגבתי את ידי הרטובות מזיעה. כיוונתי בניגוד לכל הכללים ויריתי עם תפילה בלב, וההוא נפל. חיסלתי אותם בזה-אחרי-זה. הם צעקו לעברי בערבית-מארוקנית: „יהודי, קום". שתקתי, לא עניתי להם, התייאשו והלכו. פחדו. היה לילה, אני שוכב פה כבר שלוש שעות. הפצוע גונח מכאבים ומאבד הרבה דם. לא בקלות אני יכול להתקדם אליו. שיירות שיירות של טנקים סוריים עוברים לידי. יש להם אמצעי-עזר לראיה בלילה... בוודאי הם רואים אותי... אני

פחד... אינני יכול עוד... הפצוע מדאיג אותי... אני זוחל אליו לאט-לאט... תרמילי החובש מפריעים... קובע הפלדה מכסה על עיני... עוד מטר ועוד מטר ואני לידו... הנה, ממש לידו, נוגע בו. „שלום" הוא אומר. „שלום" אני עונה. „אם תשאר בחיים, גש אל אשתי ואמור לה כי אהבתי אותה", הוא אומר. אני כועס. פעם ראשונה, שאני שומע דברים כאלה. אני חושב מעט, מהסס ואחר כך אומר: „או ששינינו נהרג או שנשאר בחיים". היה שקט. אז הם התרחקו מהמקום, ואני ניגשתי אל הזחל"מ להביא אלונקה. הייתי לבדי. לא ידעתי כיצד אחלץ אותו. רציתי שהאלונקה תהיה לידי, לכל מקרה. חומרי החבישה שהיו בזחל"מ נלקחו על ידי הסורים. גם חפצי האישיים נלקחו משם. בינתיים הגיע חובש. הכרחתי אותו להשאר איתי, כדי לפנות את הפצוע. השכבנו את הפצוע על האלונקה והתחלנו במסע רגלי אל עבר מקום חנייתם המשוער של כוחותינו.

חטיבת מ' במגע ראשון עם הסורים — 7 אוק'

החטיבה יצרה מגע עם הסורים בשעה 1400. הקרב התנהל בטווחים ארוכים של כ-3000 מ'. גדוד אחד נפרס ממערב לציר, „טיפה” והגדוד השני ממזרח לציר עד מצוקי נחל הרוקד. כך שלטה החטיבה על כל מיצר אל-על ומנעה אפשרות איגוף וחדירה מצד האויב. המח”ט החליט לקדם את כוחות החטיבה ולמרות מיקום האויב ועמדותיו הטובות החלה החטיבה ללחוץ אותו תוך תנועה בחיפוי הדדי. לאחר התקדמות איטית ומאובטחת של כ-3.5 ק”מ הגיעה החטיבה לציר, „קורלנד” אחרי שהשמידה כ-8 טנקי אויב. היתה זו שעת דמדומים, והמח”ט הורה על כניסה לחניון לילה כק”מ אחד צפונה. תוך כדי תנועה התגלה כ-300 מ' לפני החטיבה ריכוז רכב ורק”מ אויב, שהתכנס כנראה לחניון-לילה וכלל גם כלים מיחידות שטעו. כוחות החטיבה שהיו באיזור צומת „טיפה-קורלנד” הפתיעו את האויב. תוך דקות בערו 9 כלים והשאר החלו להתפזר בשטח לכל רוח. מספר טנקים סוריים עברו בין טנקי החטיבה ונפגעו מאחור, צוותי הטנקים של האויב הסתובבו בשטח ונפגעו. משאית עם חיילים סורים נפגעה. ביום הקרבות הראשון השמידה החטיבה כ-20 טנקים ועוד כלי רכב שונים. לחטיבה היו 3 הרוגים ו-4 פצועים, ונפגעו 4 טנקים.

דמשק

73 אוק' 16

קוניטרה

73 אוק' 9

73 אוק' 7

טבריה

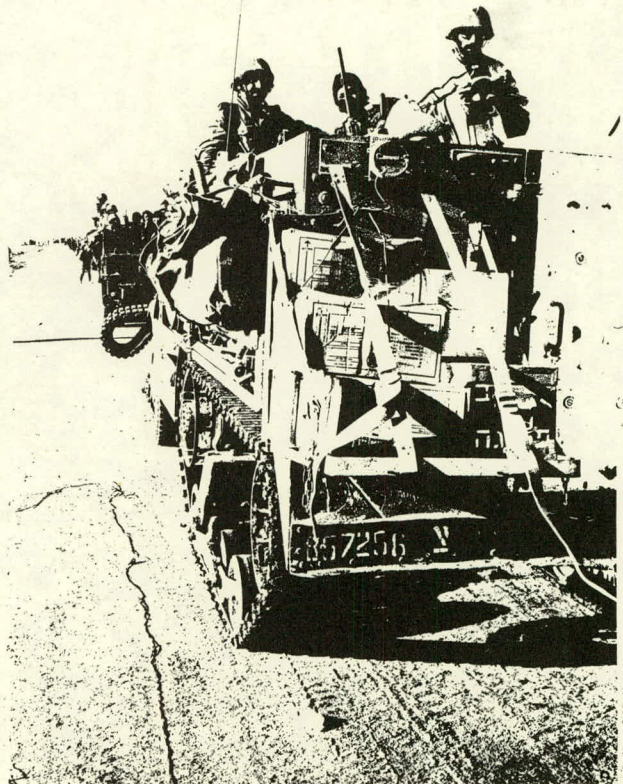
תקיפות קומנדו בצפון

חזית הדרום — מפת הפתיחה

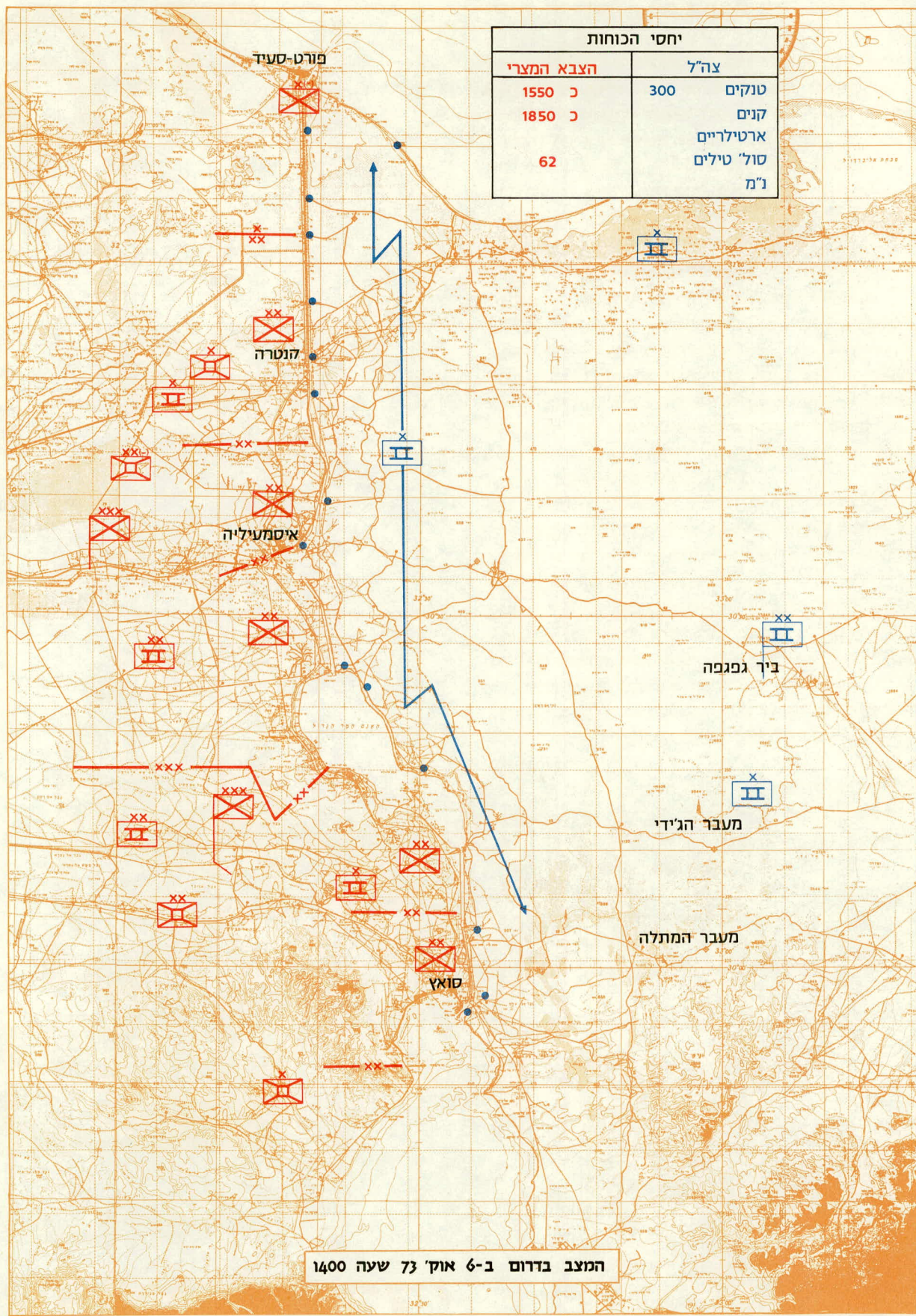
ערב המלחמה היו למצרים בקו התעלה ובסמוך לה 5 דיביזיות חי"ר, בהן גם 5 חטיבות טנקים, 2 חטיבות טנקים עצמאיות, חטיבת קומנדו אחת, 2 דיביזיות משורינות ודיביזיה ממוכנת. סה"כ היו למצרים כ-1550 טנקים, כ-1850 קני ארטילריה וכ-62 סוללות טילי קרקע-אוויר. מולם ניצבו כוחות פיקוד הדרום שכללו כשני גדודי חי"ר במעוזים וכ-300 טנקים.

המתקפה המצרית החלה סמוך לשעה 1400 בהפצות אוויריות בעומק סיני ובדרומה והפגזה ארטילרית על קו המעוזים. כוחות 5 הדיביזיות המצריות צלחו בחזית רחבה את התעלה, ניתקו את המעוזים מהעורף והקימו גשרים על פני המים, להעברת כוחות נוספים וטנקים. כוחות קומנדו הונחתו במקומות שונים בעורף הכוחות ולאורך המפרץ. את פני האויב הצולח קידמו לוחמי המעוזים, הארטילריה ומטוסי חיל האוויר שביצעו מאות גיחות תקיפה בשני ימי הלחימה נגד אויב צולח וגשרים, ונגד מסוקי כוחות הקומנדו. לקו המים קודמו גם הטנקים שנכנסו לקרב עם חי"ר אויב משופע בכלי נ"ט אשר הסבו לנו אבדות כבדות. למרות זאת חברו בערב ובמשך הלילה טנקים למעוזים ופגעו בכוחות המצריים הצולחים. במשך יום ה-7 באוקטובר נפלו מספר מעוזים וחלקם החל מתפנה לפי פקודה. אחדים מהמעוזים התפנו תוך קרב. ביום זה החלו מגיעים גם כוחות מאוגדות המילואים, ואלו הצטרפו לכוחות שכבר ניהלו את לחימתם בקו דרך ה"חת"מ. כוחות נוספים הגיעו לגיזרה הדרומית ולמפרץ סואץ. בשני ימי הלחימה הראשונים נכנסו חיל-הים לקרבות ימיים בים התיכון ומפרץ סואץ, בהם טיבע סטי"ל וכלי שיט מצריים אחרים ופגע בהכנות להנחתת כוחות במפרץ סואץ.

7-6

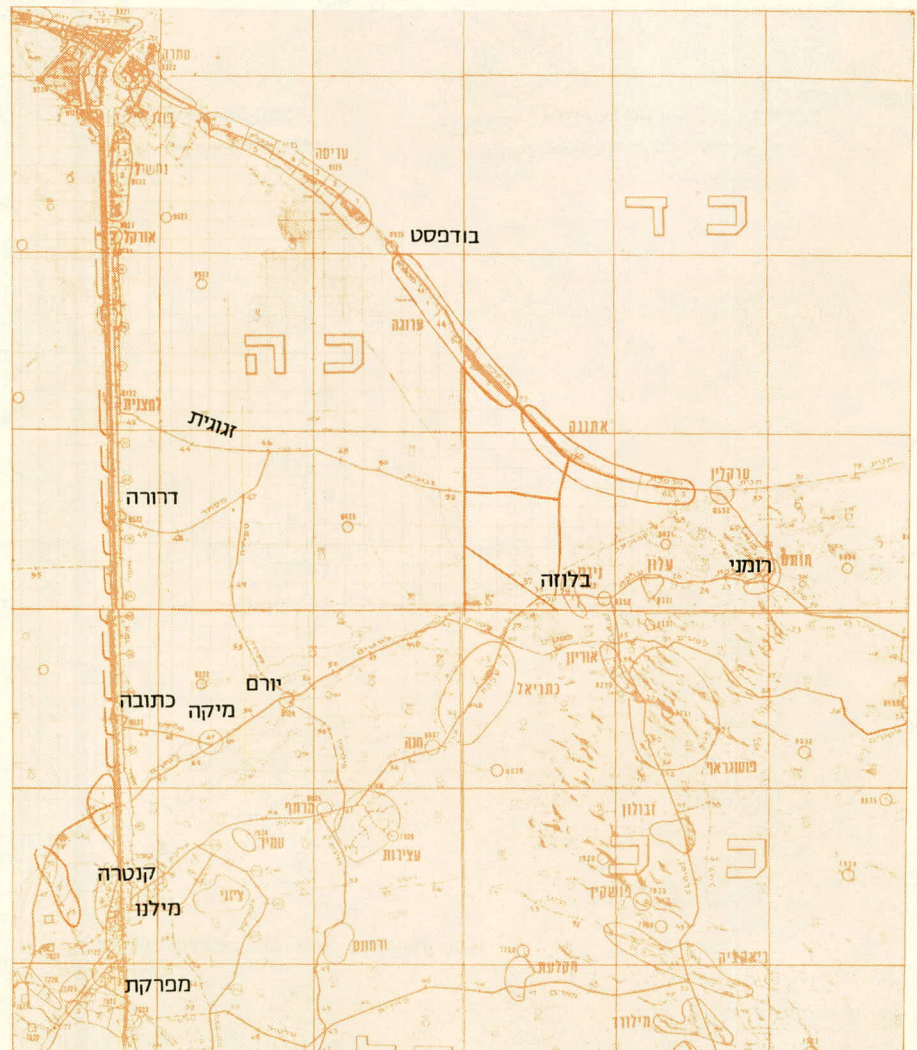
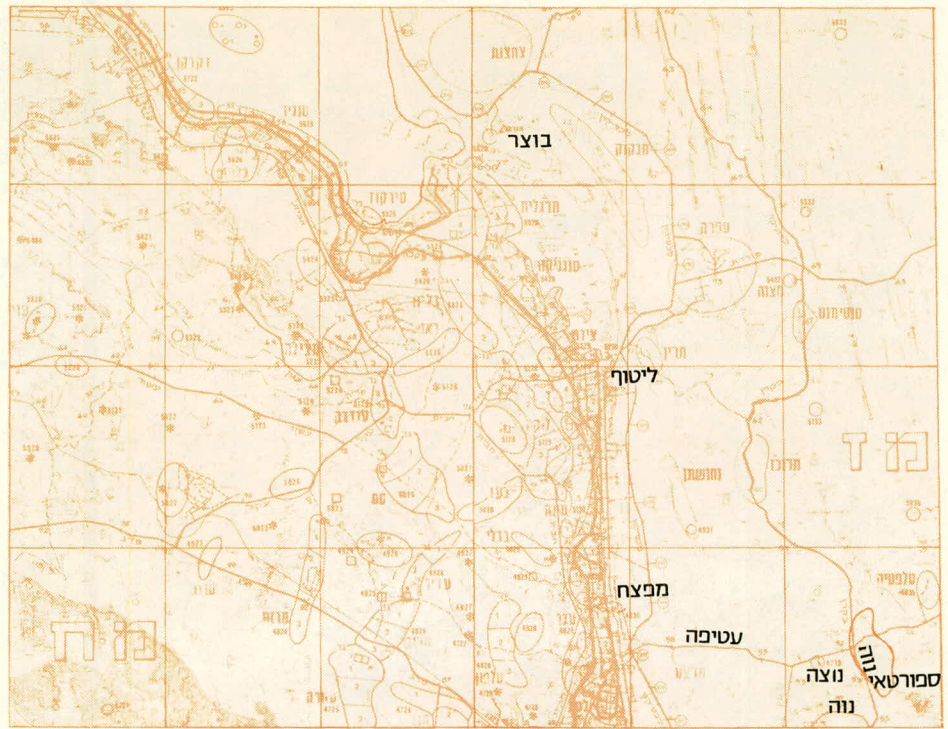

אוקטובר '73

יחסי הכוחות	
הצבא המצרי	צה"ל
כ 1550	300 טנקים
כ 1850	קנים
62	ארטילריים
	סולי טילים
	נ"מ

המצב בדרום ב-6 אוק' 73 שעה 1400

אנחנו היינו 21 אנשים במעוז, פלוס מכשיר קשר, טבח, קשר ו-2 חובשים. אני קיבלתי את ההודעה מהמג"ד, אמיר, ששעת ה,ש" של המצרים 1800. הוא אמר לי שזו מלחמה טוטלית גם בצפון עם הסורים וגם בדרום אצלנו. החבר'ה היו מרוכזים בחדר האוכל. ניצלתי את ההזדמנות, היה יום כיפור, כולם היו בתפילה, וניגשתי לתדרך אותם. תוך כדי התדרוך קיבלתי טלפון: „הכנס מיד לכוננות; המלחמה מתחילה כבר". 5 דקות הספקתי לעמוד בעמדה כשנפל הפגז הראשון, מלווה באש טנקים וני"ט ישירות מתותחים ומהרמפות שהיו מולי, הפגזה רצינית מאד. הגעתי בעצמי לעמדת פריסקופ. איך שאני מסתכל בפריסקופ אני רואה כבר בתוך המים מספר סירות ומולי אנשים מורידים עוד סירות. מיד עזבתי את עמדת הפריסקופ. את הקשר שהיה איתי שמת בעמדה מס' 4. היה שם מא"ג ואמרתי לו להתחיל לירות. רצתי חזרה לעמדת הפיקוד שלי כשבדרך עברתי ליד עמדת נ"מ והעליתי את החייל שעמד בעמדת הנ"מ שיטפס למעלה ויירה. חזרתי לעמדת הפיקוד שלי שם היה חייל שירה עם עוזי, ואמר שהמא"ג לא יורה. לקחתי את המא"ג, המא"ג כן ירה והתחלתי להרביץ אישית על הסירות. הספקתי לגמור 4 סירות שכבר היו בטווח 20—30 מטר מהצד שלנו כשכל הזמן אנו נמצאים תחת אש ממול. היינו מוכרחים לעמוד חשופים בעמדות עם הפנים לתעלה. אני חוטף כדור ויוצא מכלל פעולה. ברגע זה סחבו אותי לבונקר פצועים, הגיע זבולון והעברתי לו את הפיקוד. זבולון: איך ששמענו ירי נק"ל של עוזי צעקתי בבונקר לכולם לצאת לכוננות פשיטה. רצתי לעמדה, ראיתי את הסירות; חלקן היו דפוקות. המצרים עלו ב-2 שורות. שורה אחת 20 מטר דרומה, שורה שניה 20 מטר צפונה מהמעוז והמשכנו לדפוק את 2 הסירות האחרות. בסירות היו לפי הערכה שלי בין 20—25 חיילים, ירינו כמעט רק במא"גים. אחרי עוד חצי שעה היה שוב נסיון של 4 סירות נוספות. הרמנו את הראש המצרים ירו גם בארטילריה וכל הזמן הם המשיכו לטפסף. פעם חזק פעם חלש. ודי ברור לי שהם פגעו גם בסירות שלהם, כי הם פגעו גם במים. אחרי 4 סירות אלה קצת התארגנו. באור אחרון היה שוב נסיון של 4 או 3 סירות — גם 3 הסירות האלה חוסלו. במהלך הערב הם ניסו כל הזמן להתארגן לצליחה ומולנו יש בתים, 2 רמפות גבוהות מאד, וישנם כל מיני עצים שאפשר להסתתר. לקחתי חייל דובר ערבית לידי שהוא כל הזמן תירגם מה כוונות המצרים ובהתאם לתרגומים הופעלה על ידנו הארטילריה. אותה סוללת ארטילריה סייעה לנו כל הלילה,

וקיבלנו בדרך כלל כמה שרצינו ומה שרצינו וגם דיווחתי על פגיעות טובות מאד. בערך ב-3 לפנות בוקר נפתחה עלינו אש מדרום, עשיתי עיבוי מערך, אש נק"ל, 3 עמדות ירו אש יעילה, אחרי חצי שעה של חילופי אש לא שמענו יותר מכוח האויב. במהלך הבוקר כל הזמן טיפטה ארטילריה, אך על כל נסיון שלהם להרים ראש, ירינו. הם ברוב חוצפתם, ניסו לעלות על הרמפות בלי כובעי פלדה, להציב עוד יתדות. בבוקר הם העלו 2 טנקים גלויים על הרמפות והתחילו להרוס את העמדות המערביות, עמדה אחרי עמדה. בשלב הזה נהרג חייל ראשון שהיה בעמדת הפיקוד. בערך ב-1100 זיהיתי צליחה משמעותית בערך 3 ק"מ דרומה לנו. דיווחתי על מעבורת. זיהיתי צליחה של שריון וחי"ר ודיווחתי וביקשתי מטוס. קיבלנו מטוס. הוריד את המעבורת הזאת בפעם הראשונה. המעבורת הזאת הצליחה לעשות כמה נגלות וזיהינו כוח שהתארגן לעלות עלינו מדרום להתקפה משולבת של שריון וחי"ר. ממש פרוסים בשטח עם תנועות ידיים ואגפים ורתקים. הם התקדמו אלינו בערך עד 2 ק"מ מאיתנו כשקיבלנו הוראות פינוי. אני לא הבנתי מה בדיוק הפינוי הזה, ואז החלטתי לנסוע לחבר הטוב שלי מולי שישב בדרורה מצפון לי. נסעתי אליו ולא נתקלתי בשום כוח מצרי. כשהגעתי אליו ראיתי שגם הוא מפנה את המעוז. פנינו בציר זוגית מזרחה והגענו עד בלוזה בלי שום יריה.

מפקד מעוז מילנו בשבת 6 אוק' 73:

אני כבר בעמדת הפיקוד, ליד הפריסקופ, בעמדה מס' 4. אנשים נכנסים לחדר-האוכל, מתחילים לקבל תדריך. בשעה 1350 אני רואה מצפון לי זוגות-זוגות של מטוסים הטסים מאד נמוך, סה"כ 14—16 מטוסים. וברגע שהם גומרים לעבור, השעה 1350 — 1355, יורד מטח ארטילרי מלווה במטחים של נ"ט, על כל התעלה המערבית של המעוז. האנשים עדיין בתדריך, ואיך שנופל הפגז הראשון מפזר אותם מיכה לבונקרים כשההוראה היא, שרק מפקד המעוז וקשר יהיו בתוך העמדות ואילו השאר בעמדות-ספיגה. כל עמדה מאויישת ע"י 2 אנשים, השאר בתוך הבונקרים, כדי למנוע הפתעה של צליחה, למרות שבכלל לא העלינו על דעתנו שמשוהו כזה עלול לקרות. ההפגזה די חזקה (אני לא יודע להגדיר כמה חזקה, כי זו פעם ראשונה שהפלוגה הזו נמצאת בתעלה). בסביבות 1415 העמדות היו מאויישות, הבונקרים עם האנשים בפנים, הגורים. יש לזכור שזה יום-כיפור, חלק מהאנשים דתי, ובשל קדושת היום נועלים נעלי-התעמלות. התעלה המערבית לא היתה שמישה מהסיבה הפשוטה — נסיון להרים אנטנה של מכשיר קשר מעל התעלה מושך אחריו מטח על כל 3 העמדות

של התעלה המערבית, כולל הפריסקופ. בסביבות 1420 אני מגלה מעמדה זו צליחה של סירות.

כוח של המעוז מתחיל לירות לעבר הסירות. בשלב זה אני נפצע ומיכה נוטל את הפיקוד. הוא יוצא לפריסקופ וממשיך לדווח מה הוא רואה. חייל אחר שתופס את מקומי בעמדה 5, רואה את מילנו א', התפוסה ע"י חיילים מצרים. אנחנו מנסים להוריד ארטילריה, מפעילים את מרגמות ה-81 מ"מ שלנו. בסביבות השעה 1600 נסיון ראשון לתקיפת המעוז. ההתקפות נמשכות עד חושך. תוך כדי הקרב, נסיון התקשרות לגדוד הטנקים. מסתבר שהם בתנועה אלינו. בקשר אני שומע, שיש להם בעיה בדרום, במעוז „מפרקת". אני עוזב אותם, כי המצב לא נראה לי קריטי. בשלב ראשון יש לנו הרוג אחד, וכ-5 אנשים פצועים, חלקם קשה...

קרב הגנה על בודפסט — מספר סגן שאול, מפקד מחלקת הטנקים אשר חברה למעוז בודפסט :

ביום הכיפורים, ברגע שהופצצנו מן האויר, ירה כל טנק את הסרט שהיה לו בני"מ ופתחנו בתנועה מ,קאטיה', ואני הגעתי ל,בודפסט' קרוב לשעה שלוש. שאלתי את מוטי אם הוא צריך אותי בתוך המעוז, והוא אמר לי, לא, תמתין בחוץ'. באותו זמן ירדה על המעוז הפגזה חזקה, היתה הפצצה של שני מטוסים, והמ"פ שלי הורה לי להכנס פנימה ולראות מה העניינים שם. ישר תפסתי את העמדות שבין המעוז לבין שפת-הים, ומיד ראיתי את הטור המתקרב. טווח הטנק הראשון שיריתי עליו היה בין אלף מ' לאלף ומאה מ'. בסה"כ היו שישה טנקים בטווחים של 900—1200 מ' וטנק שביעי שנשאר בטווח 1600 מ' ופחד להתקרב.

פתחתי מייד באש. הטנק השני שלי נצמד לידי משום שלא היתה לנו ברירה, היינו דחוקים כמו במכלאה. התחלנו לדפוק ורק מאוחר יותר התברר לי שהשני חדל לירות כעבור 2—3 פגזים בגלל תקלה בתותח. אני המשכתי לירות, ותוך כמה דקות פגעתי בכל ששת הטנקים. כשגמרנו, עברנו לנגמ"שים. אחרי שפגענו בנגמ"שים, עברנו למשאיות. פגענו במשאיות, עברנו לג'יפים, תול"רים ויותר מאוחר לחי"ר. קשה לי מאוד להעריך כמה זמן עמדתי בעמדה, אך אני מעריך שלא יותר מ-20 עד 30 דקות. בכל פעם הייתי אז כמה מטרים אחורה — אפשרות תמרון רבה לא היתה לי — אז, מצודד את הצריח, מוציא פגזים מהכוורות וחוזר למקום.

קטע מדיווח של מג"ד בגזרה הדרומית :

...קיבלנו פקודה לצאת בשעה 1400. הותקפנו על-ידי מטוסים תוך כדי יציאה. הרמפות הרחוקות מהקו כבר נתפסו על-ידי חי"ר מצרי החל בשעה 1420. הלחימה החלה, איפוא, בטווחים של 1000—2000 מ' מהתעלה. טילי „סאגר" ניתכו עלינו מן הצד המערבי של התעלה. הייתי בגזרת „מפצח" (מעוז ציר המיתלה) עם פלוגה ב'. בצפון, בגזרת ליטוף-בוצר, פעלה פלוגה ג' בפיקודו של בועז. ובדרום, פלוגה א' בפיקודו של קוטלר. בועז עלה לעמדות באיזור ליטוף (המעוז במוצא ציר הגידי) וגילה חדירה של חטיבת נחתים. הוא החל לירות והשמיד שם כ-20 כלים. בפעולה זו שבר בועז התקפה של חטיבה, שהיתה אמורה להגיע באותו יום למיתלה. השעתיים הראשונות עלו לפלוגה ב' בדמים. שני טנקים נפגעו ונדלקו; צוות אחד הלך. צוות שני, צוות המ"פ, נפגע פעמיים והמ"פ נהרג. בעזרת פלוגת הסיור, שהגיעה עם ששה נגמ"שים בציר המיתלה, הסתערנו על הרמפות ושרנו את התקפת הגל הראשון.

מח"ט נ' מספר על התקלות יחידתו במארב :

... הייתי בנסיעה לכיוון המובילים היכן שהטנקים החלו לרדת. ממש לפני רומני. מיד כשנסעתי קיבלתי בקשר ש-2 זחל"מים שלי וטנק חטפו פגיעות ישירות ממארב שהונח על הציר באיזור רומני. אסף יגורי עם כ-10 טנקים רג' עם כ-3 טנקים עברו על שרשראות על פני המארב הזה מערבה. המובילים עם יתר הטנקים עמדו עוד על הציר ממזרח למערב. איתרנו היכן המארב, והוריתי לאסף להסתער. ראיתי שאסף לבד לא מספיק והכנסתי את ג' עם מעט הטנקים שהיו לו. זה היה ב-0830 ביום א'. השמדנו את המארב. במהלך הקרב נהרגו כ-150 חיילים מצרים...

קשר במעוז :

יום שני, 8 אוקטובר בבוקר. השעה : 0440 ; אבי תולה את תמונת שלושת ילדיו מעל מכשיר הקשר שלו בבונקר... בחוץ רעש עמום של טנקים מצריים המתקרבים למעוז... מעוז זה הפך עתה לעיניים הקדומניות של צה"ל, מקור לדיווחים על הכוחות המצריים הצולחים-פולשים. המעוז : מטווח תותחים, מדווח, מדבר בטלפון וברדיו, מעדכן כל הזמן את העורף על הנעשה בתופת זו, כאן, המצרים, שהרגישו בתכונת הדיווח והקשר אשר כאן, מפגיזים עתה את המעוז במרץ... הקשר ממשיך לעבוד... דומה כי ככל שגוברות ההפגזות עולה תפוקת מכשירי הקשר... ... אותו יום שני אחה"צ מונחתת על המעוז הפגזה מצרית אדירה... עמדות מתמוטטות

וכבלי הטלפון ניתקים... אנטנות הקשר נהרסות...
אבי, שלמה ועוד שני קשרים יוצאים החוצה,
חשופים לאש ומחליפים את האנטנות והכבלים...

מפקד מעוז מילנו מספר על

פינוי המעוז:

אני נע דרומה, יוצא מהמעוז, נכנס לתוך קנטרה במחשבה שלהיכנס לתוך העיר יותר טוב לי מאשר לנוע עם כוח גדול, 43 איש, בשטח הפתוח שבין קנטרה לתעלה. מה גם שהכוח המשוריין הגיע מדרום והיה לנו חשש ששם יש כוחות אויב.

נכנסנו לקנטרה. אחרי שבדקתי שאחרון החיילים עזב את המעוז, התחלתי למשוך לתוך העיר. עוזבים את העיר לאחר שקבענו ציר נסיגה לכיוון הביצות, שטח חולי בדרום העיר. נעים כמה מאות מטרים ונתקלים בגושים שנראים לנו כטנקים. מנסים למצוא פירצה בין הטנקים האלו. אנו רואים כבר את האנשים, במרחק של 50—100 מ', ירח מלא, שטח לבן, ואנחנו בבגדים כהים, מנסים ללכת לכיוון דרום.

מחפשים פירצה בין הטנקים, רווח שיאפשר לנו לעבור. אין פירצה כזו והמצרים מתחילים כנראה לזהות אותנו ולירות עלינו, לא כל-כך במדויק. פצצות-התאורה מתחילות להתעופף; אנו שוברים-כיוון כללית לכיוון העיר. פניתי מזרחה. השטח נראה נקי — ללא טנקים וללא כוחות. היו אמנם קוליס, אבל שום דבר לא נראה בשטח. התחלנו להתקדם במהירות גדולה יותר. מטווח של כ-30 מטר נפתחת אש, אנו נשכבים, המחשבה הראשונה היא להסתער על המארב, אך מכריע החשש, שהטנקים יעלו עלינו. אנו בהחלט כוח שנחלץ ולא כוח שתוקף.

התחלנו לנהל אש עם המארב הזה כאשר ניתנה הפקודה לחזור לעבר קנטרה לנקודה מסויימת, שהיתה בולטת בשטח. היו פצועים נוספים, ושמענו את האנשים צועקים: „פצוע“. התנועה היתה בדילוגים, כל אחד באופן עצמאי. בין פצצת תאורה לבין צרור, משיח לשיח, כשהמגמה הכללית של עיקר הכוח היא אותה נקודת-מפגש בולטת שצויינה. נשאר רתק (שהיה בעצם החוד) לחפות על התנועה לאחור של שאר הכוח, וכאשר נראה לי, שעיקר הכוח עזב את השטח, נתתי הוראה גם לשני החיילים שהיו איתי ברתק להתקפל אחורה. עשינו זאת במהירות, ואני המשכתי מהר מאד קדימה כדי להגיע לראש הטור ולהמשיך להוביל. אז כבר ברור היה לי, שדרומה ומזרחה אני לא יכול ללכת והמפלט האחרון הוא צפונה. אני מתקשר לחטיבה ומבקש להסיט צפונה יותר את האש שיורדת לתוך קנטרה ודרומה, כי אני נע צפונה. קובעים נקודת-מפגש חדשה בצפון, ואני נע לתוך קנטרה. דבר ראשון שאני

עושה — מחפש את הציר שאוכל ללכת בו. מוצא ציר לאותה נקודת-מפגש, יוצא מהבית שלתוכו נכנסתי, מאיר עם פנס על המפה, שומע מצרים הולכים אחרינו כל הזמן. לא היה שם, לפי שיקולי, זמן למיפקד והמשכנו לנוע במהירות צפונה. כמה עשרות מטרים מאותו בית ראינו 2 נגמ"שים מצריים נעים מצפון לדרום ומגיעים כדי 10—20 מטר מאיתנו. המחשבה שלי היתה שזה כוח שדולק אחרינו לאחר שקיבל דיווח מהמארב. מתפזרים. לאחר שהנגמ"שים עוברים, מתרכזים חזרה וממשיכים לנוע במהירות צפונה. מגיעים לבית-הקברות. לאחר מנוחה, שאינני יודע כמה נמשכה, נעים צפונה במגמה כללית לתוך הביצות, עם שבירה אח"כ צפ'מז' לכיוון נקודת-המפגש „מיקה“. פוקד את החבר'ה. חלק מהפצועים שיצאו מהמעוז עודנו איתנו, וחלק לא. מבקשים תאורה לאיתור נקודת-המפגש. התאורה נורית מתעוז „יורם“. אנו ממשיכים לנוע בתוך המערכים המצריים. רואים אויב, שנמצא מצפון לעיר. הם לא מאתרים אותנו, או חושבים אותנו למצרים. הקשר עם החטיבה אינו רצוף. לקראת בוקר ניתנת פקודה על-ידי החטיבה, שאנו צריכים להישאר במקום שנגיע אליו עם אור ראשון, להתחפר, לחכות עד הלילה, ובלילה להמשיך לנקודת-מפגש שתתואם עם החטיבה. בסביבות השעה 0430—0500 הגענו לאיזור מסויים ממנו לא היה טעם להמשיך. שמענו תנועת שריון וירי שריון בסביבה. בהתחלה לא איתרנו אותם, אך לאחר מכן זוהה כיוון הכוח על-ידי 2 טנקיסטים, מאותם 3 טנקים שהצטרפו אלינו ביום ראשון. יצאנו לכיוון של כוח הטנקים, התחברנו לאחד המט"קים, שהתקדם לכיוון שלנו. הטנק כנראה זיהה אותנו ככוח מצרי וירה עלינו, למזלנו — לא פגע. אנו מתחברים אל הטנק. ניתנה פקודה שהטנק יסיע אותנו לתעוז „יורם“. הגענו ל„יורם“ ובזה הסתיימה לגבינו המלחמה.

6

תקיפות הקומנדו המצרי

במהלך המלחמה הפעילו המצרים בסיני גדודי קומנדו שהגיעו בדרך הים ובאמצעות מסוקים. כוחות הקומנדו נועדו לשבש את הצירים בעורף, לפגוע בכוחות ולחבור עם כוחות השריון במסגרת המתקפה היבשתית.

הקומנדו פעל ב-5 אזורים בסיני:

א. באיזור הציר הצפוני, שם חסם את הדרך למעוז בודפסט וניסה לשבש את תנועת כוחות אוגדת ברן.

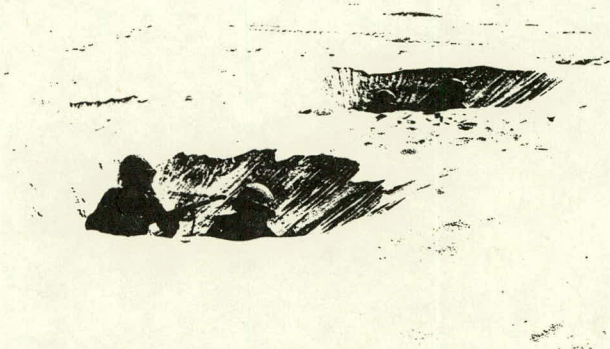
ב. בציר המרכזי באיזור א-טסה.

ג. בציר הדרומי באיזור ואדי סודר.

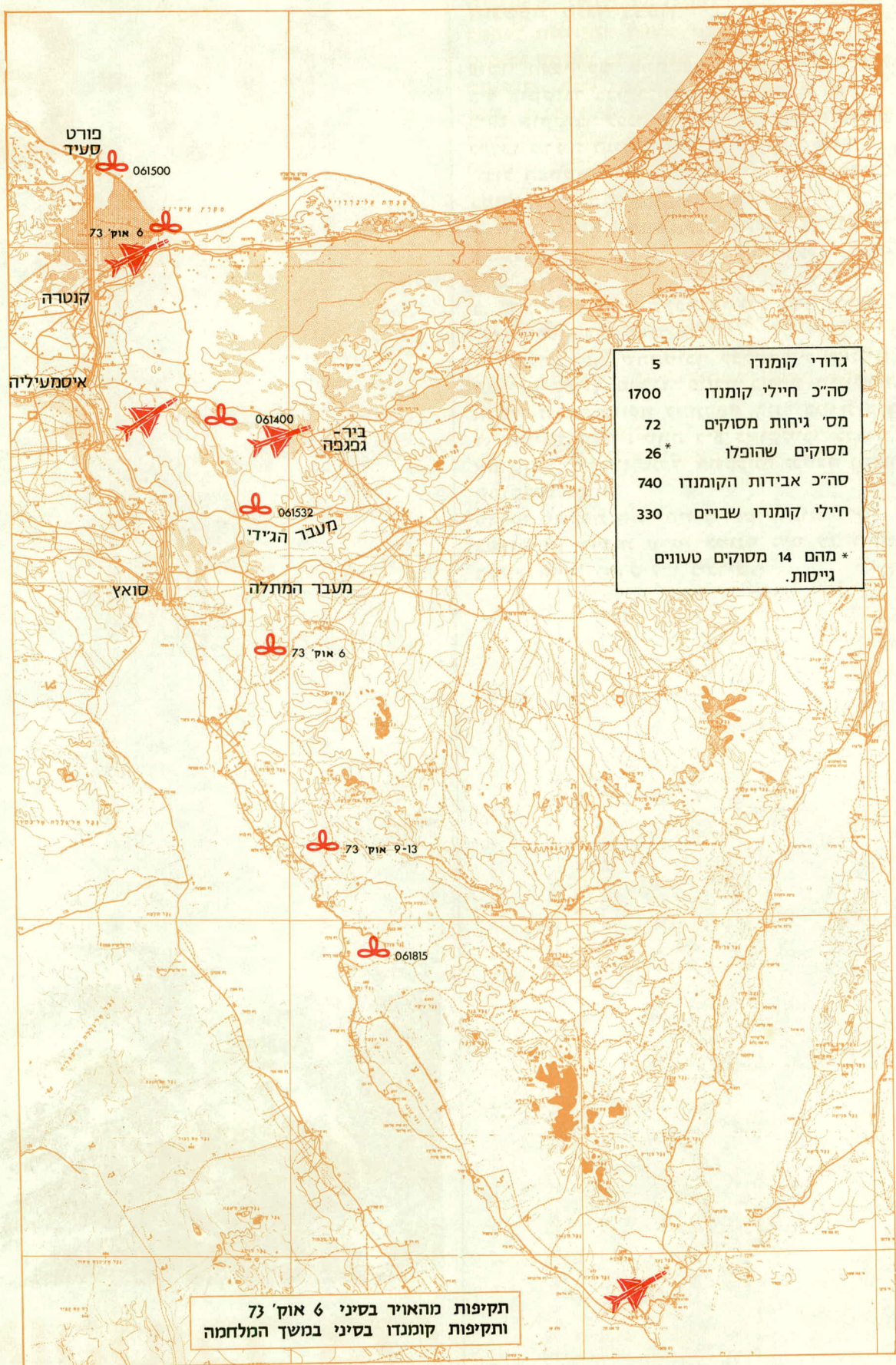
ד. בגיזרה נרחבת בחוף מפרץ סואץ.

כנגד כוחות הקומנדו הופעל חיל האויר שמטוסיו פגעו ב-26 מסוקים (שניים הופלו באש טנקים) וכוחות קרקע — חי"ר, צנחנים ושריון, בסיוע מסוקים.

מרבית כוחות הקומנדו (כ-740) הושמדו, חלקם (כ-300) נכנעו וקצתם נמלטו.

אוקטובר '73

5	גדודי קומנדו
1700	סה"כ חיילי קומנדו
72	מס' גיחות מסוקים
26*	מסוקים שהופלו
740	סה"כ אבידות הקומנדו
330	חיילי קומנדו שבויים
* מהם 14 מסוקים טעונים גייסות.	

תקיפות מהאוויר בסיני 6 אוק' 73 ותקיפות קומנדו בסיני במשך המלחמה

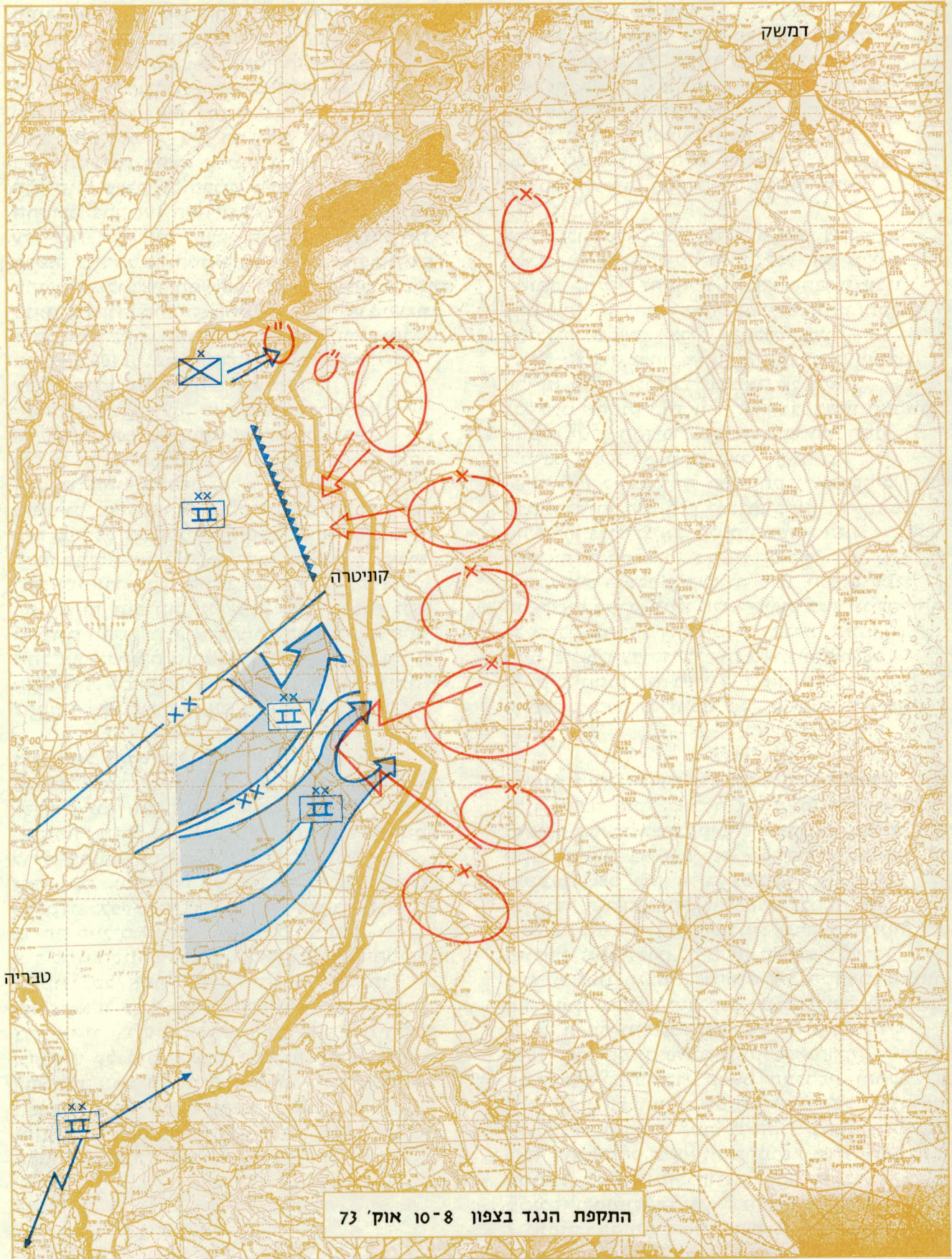
10-8

התקפת הנגד בצפון

- פיקוד הצפון עבר להתקפת נגד פיקודית החל ב-8 אוקטובר בבוקר. ההתקפה נמשכה עד ל-10 אוקטובר לפנה"צ כאשר הכוחות הסוריים נהדפו מרמת הגולן חזרה אל ה"קו הסגול" (גבול הפסקת האש מאז מלחמת ששת הימים). במתקפת הנגד זו השתתפו:
- א. אוגדת משה (מוסה) פלד שתקפה מדרום בציר אל-על — רפיד ומדרום-מערב בציר מעלה גמלא לעבר חושנייה.
 - ב. אוגדת דן לנר שתקפה ממערב בציר יהודיה לעבר רכס שעף—סינדיאן.
 - ג. אוגדת רפול שהמשיכה לבלום את נסיונות הסורים לפרוץ מערבה בגזרת פתחת קוניטרה.
 - ד. אוגדה זו אף סייעה למתקפת הנגד בגזרת כפר-נפח. חטיבת גולני ניסתה ב-8 באוקטובר לכבוש את מוצב החרמון שנפל. התקפתה נכשלה והכוחות התוקפים נסוגו.
- קרבות מתקפת הנגד היו ברובם קרבות שריון בשריון או קרבות שריון במגנני נ"ט של האויב, בסיוע אוירי וארטילרי ניכרים.

אוקטובר '73

חטיבה של י' — מגע ראשון עם הסורים ב-8.10

בבוקר ה-8 באוקטובר הצטרפה החטיבה לפעולות הבלימה באיזור, נוב'. כוח אחד התפרס עם הטנקים של אחת החטיבות האחרות באוגדה, תפס עמדות ויצר מגע ראשון עם כוחות סוריים.

כוח הסיור נע על ציר המערכת וכוח שלישי נע באגף המערבי. תנועה זו נמשכה כשעה וחצי, וכל טנק סורי שעלה על הכביש נפגע. הלחץ שיצרה החטיבה דחק את הסורים לאחור ואיזור, נוב' נכבש ע"י כוח א' לאחר שעת-לחימה, תוך התנגדות חלשה. כוח-הסיור השמיד גם הוא כוחות סוריים שהופיעו מולו בציר המערכת. בתנועה מרמת מגשימים לכיוון ג'וחדר הופגזה החטיבה באש ארטילרית חזקה ומדוייקת, והיו לה נפגעים. לאיזור ג'וחדר הגיעה ב-1400, ושם אותרו כוחות-אויב גדולים, שכללו אלמנטים של חי"ר וטנקים.

המח"ט קיבל ידיעה, כי בתל ג'וחדר נמצאים חיילים אחדים מכוחותינו שנתרו מכותרים.

כוח א' ואתו המח"ט פרץ לעבר התל, וכאשר הגיעו 4 טנקי החוד לרגליו נקלעו למארב חי"ר וני"ט מטווחים מאה ומאתיים מטרים. במקום זה ניתן היה לנוע רק על הכביש. החטיבה התארגנה לחילוץ הכוח מתוך המארב, ולאחר-מכן אורגן כוח לכיבוש התל וטיהורו. הכוח הורכב מפלוגת הגיפיים החטיבתית ומפלוגת נגמ"שים. מפקד הכוח נפצע בראשית ההסתערות, אך בעזרת מכשיר-קשר קטן ניהל את הלחימה שנמשכה כ-45 דקות, עד טיהור התל. התל נכבש רק בחלקו, אך הפקודה היתה לא להמשיך בהסתערות כי אם להיכנס לחניון-לילה.

כיבוש תל פארס ע"י חט' י' — 9 אוק'

משהחל הטור המשוריין לטפס, נפגע הטנק הראשון ושלושה נגמ"שים אחריו. התברר כי על התל ניצב טנק סורי אחד. הדרך המובילה לתל צרה ולא ניתן לרדת ממנה. נסיונות נוספים לעלות לתל נעשו ומדי פעם, „נגס" כוח הסיור כמה עשרות מטרים והתקדם כלפי מעלה. בשעות אחר-הצהרים נראתה בריחת חיילים סורים מתל פארס. המח"ט צרף לכוח הסיור 2 גיפיים מפלוגת הגיפיים החטיבתית, בפקודו של אסף. הכוח חידש את עלייתו לתל כשאסף עצמו מסתער על הטנק הסורי ומשמידו ברימוני יד. ברגע שהושמד הטנק, עלה כוח הסיור והשתלט על התל. כיבוש התל נתן אפשרויות לתצפיות ארוכות טווח. החטיבה חלשה על כל הנעשה, מרפיד צפונה ומזרחה, אתרה תנועות אויב מעבר שטחינו והעבירה התראות. כמו כן שלטה החטיבה באש על צומת רפיד.

18 טנקים נעו עם שחר

רב-סמל קלין, מפקד כיתת מכונאים ביחידת

חימוש באוגדה של האלוף מוסה פלו, מספר:

כשהגענו לחניון, נבהלתי לגמרי. היו שם עשרות טנקים. כולם בלי יוצא מן הכלל בלתי כשירים.

את כל הטנקים הפגועים העמידו בצד, כדי

שנוכל לטפל בהם. היינו 8 אנשים, לא ידעתי

מה נוכל לעשות, ועוד לעבוד בחושך. היאוש

היה גדול.

צריך לזכור שלא יכולנו להעלות אור. ציידתי את

המכונאים בפנסים-כיס, נתתי לכל זוג מכונאים

משימה לתיקון והתחלנו לעבוד. החבר'ה עבדו

כמשוגעים. זה היה אתגר בשבילנו. והיו תקלות

מסובכות. טכנאי הצריח, התלבש' על

בעיות הצידוד ופתר אותן. היתה פגיעה ישירה

של פגז מטען-חלול בדיפרנציאל של הטנק.

בכל פעם שהטנק היה עולה או יורד, חששו האנשים

שהשמן ישפך מהדיפרנציאל. היה בו חור רציני

ולמרבה הפלא לא נפגעו גלגלי השיניים.

זכרתי שיש לי במכונית חומר הקרוי, פלסטיל',

שבהתקרשותו הוא חזק כפלדה. בחומר זה סתמתי

את החור בדיפרנציאל. הטנק המשופץ הזה

עשה את כל המלחמה. בשעות הבוקר

המוקדמות הושלמה העבודה ו-18 טנקים עמדו

הכן לצאת לקרב. היינו מלאי סיפוק כשאזינו לטפיחה

על השכם מהסמג"ד. עשינו את הבלתי יאומן.

היינו נרגשים עד כדי דמעות כשראינו את 18

הטנקים מסתדרים בשיירה לצאת לקרב. ידענו

שהטנקים כשירים, וממש מגרוטאות בנינו טנקים

טובים.

השמדת מגנן נ"ט ע"י גד' מ-חט' מ' ב-8 אוק'

על החטיבה הוטל לאבטח את האגף המערבי של

האוגדה ממערב לציר „טיפה" לכיוון ציר הנפט.

החטיבה נעה בציר אל-על — רפיד עד רמת

מגשימים, שם פנה הכוח צפונה.

תוך כדי תנועה נתקל כוח החוד במטח-אש

יעיל וחזק מאיזור אום א-דנגיר (3 ק"מ דרומית

מזרחית לנחל גשור). היה זה קצה של מערך

נ"ט של מגנן חושניה, שהוקם ע"י הסורים. האיזור

היה נמוך ומג"ד החוד פעל בצורה יעילה ומהירה.

פל' ל' תפסה מיד עמדות ופתחה באש מטווח

1000 לעבר המגנן. פלוגה כ', שנעה אחריה,

אגפה מימין. תוך-כדי תנועה התפרסה והחלה

בהסתערות על המגנן. הפלוגה עלתה על התותחנים

והציוד, ותוך דקות הסתיים הקרב בהשמדת

כ-40 תותחי נ"ט, משאיות תחמושת וציוד. התגובה

המהירה והיעילה של הגדוד הביאה להכרעה

מהירה ולחיסול המגנן. לכוחותינו נפגעו

2 טנקים, אך הם נשארו כשירים לפעולה.

סרן אמיר לוי, סמ"פ א ביחידת סיור, מספר על

כיבוש תל פארס

קיבלתי פקודה מהמג"ד לכבוש את תל פארס. יצאתי עם 2 טנקים ועוד 4 נגמ"שים. הדרך העולה לתל קשה וצרה ואינה מאפשרת פריסת שני כלים במקביל. המוצב נמצא במזרח הלוע (הר געש כבוי) והכניסה אליו היא ממערב, כשמימין פעורה תהום. כשהגיע הטנק הראשון לפתח המוצב קיבל המפקד צרור בצווארו ונפל לצריח. הצוות היה המום והבינותי כי איבדתי טנק. ביקשתי תוספת טנקים ולא קיבלתי. מלמעלה ראיתי שטנקים של הגדוד שלנו מנהלים קרב עם טנקי אויב, על ציר, "רשת".

נכנסנו למוצב. הטנק שלנו ירה 3 פגזים. הראשון פגע ברשת ההסוואה. השני פגע בתותח נ"מ והשלישי כוון לעבר טנק סורי, שהיה יחיד במוצב, אך החטיא. ירינו עם כל הנשק שהיה בידינו. באמצע הדרך נפגע הטנק במזקו"מ וגלגל ההינע שותק. שני פגזים נוספים פגעו במזקו"מ ובתותח ולא יכולנו לצדד. דרכם של הנגמ"שים נחסמה על-ידי הטנק הפגוע וגם הם לא יכלו להחלץ לאחור. חששתי שמספר הנפגעים הוא גדול; הוריתי לקפוץ מן הכלים ולחסות מאחורי המדרון.

לבקשתי, שלח המג"ד עוד 4 נגמ"שים, ומ"פ הגייפים, שהאזין בקשר, שלח ביזמתו 2 גייפים. תוך כדי כך התקבצו מסביבי עוד חיילים. בעצה אחת עם הקמב"ץ יאיר החלטתי לחסל את טנק האויב בלחימה רגלית. הצבתי חוליית מא"ג כרתק; חוליה אחת בפיקודו של יאיר התקרבה מאחורי המדרון. ריכזנו רימונים וזרקנו לעבר הטנק. מצד שני ירה גם המא"ג. הטנק נלחם במדפים סגורים; אך מדי פעם פתח מדף ושילשל רימונים החוצה וצידד את התותח אל המא"ג ואל החוליה לסירוגין. זרקנו עליו רימון עשן כדי לעורר בו חשש שהוא עולה באש אך הסורים לא התפתו. סגן אסף שילשל רימון לתוך הצריח; אך הם הצליחו לזרקו החוצה. לאחר קרב של כחצי שעה הם פתחו מדפים וניסו לברוח. אש המא"ג השיגה אותם. סרקנו את התל. תל פארס בידינו.

צנחנים מטהרים את קוניטרה

בבוקר יום ד' 10 אוקטובר קיבל המג"ד הוראה מהמח"ט לחבור אליו בצומת מצפון לקוניטרה. הם נפגשו ב-0900 והמג"ד קיבל הוראה לכבוש או לטהר לפי הצורך את קוניטרה. הגדוד הכיר את העיירה מאימונים, שערך בשטח שנתיים קודם לכן; לפיכך התבסס התיכנון המוקדם על הכרה קרובה של השטח. המג"ד תיכנן להגיע לעיירה מצד צפון בסיוע כוח של 5 טנקים מחטיבה 7 ובסיוע ארטילרי. לפי הידיעות שבידיו הסתובבו בקוניטרה

אנשי חי"ר סורי וצלפים והעיירה נסגרה לתנועת שריון. בבוקר יום רביעי לא ידענו כי קרב השריון הגדול המתנהל ליד הר חרמונית הוא קרב הבלימה האחרון ברמת-הגולן.

המג"ד חילק את הכוח לשני כוחות משנה: כוח ראשון בפיקוד הסמג"ד ייכנס לקוניטרה על ציר הכביש מצפון-מערב וכוח שני בפיקוד המג"ד ייכנס לעיירה מצפון מכיוון בית-החולים. כוח תול"רים מגדוד אחר יתמקם צפונית לבית-החולים ויחפה. הכניסה לקוניטרה לוותה באש מקלעי הטנקים ואילו הארטילריה הפגיזה בעיקר את ערפה של העיירה ואת איזור השקם ותחנת הדלק. שני הכוחות נפגשו במרכז העיירה וביצעו סריקות טיהור.

יחידת חה"נ בהתקלות

המשימה הרצינית הראשונה שהיתה לנו — היתה פתיחת ציר חושניה לאחר נסיגת הסורים; הציר היה חסום בטנקים וכלי רכב בוערים של האויב, ועל הכביש ומשני צידיו לאורך מאות מטרים היה מונח שדה מוקשים חפוז של הסורים. בגלל הקירבה לכוחות הנסוגים יצאנו לשם בשלושה זחל"מים בלבד. זחל"מ מג"ד ר-2 זחל"מים מפלוגה ג'. את הרכב השארנו בצומת חושניה והתקרבונו ברגל. את המוקשים פינינו תוך שעה. לפי הוראת סגן מפקד האוגדה נשארנו בצומת כדי לבצע חסימה לכיוון דרום, מפני שיחידות סוריות עדיין הסתובבו בשטח. למחרת בבוקר הצטרפנו לכוח שהיה צריך לטהר את השטח עד ל"קו הסגול".

מתוך יומן אישי של תותחן :

ביום השלישי למלחמה עוברים את אל-על, ומכאן ואילך מתחילים להתגלות מראות של מלחמה. הסורים כבר נהדפו מאל-על והותירו בדרכם טנקים שרופים, גוויות מתגוללות, זחל"מים ומכוניות נטושות כשעליהן ציוד מלא. מדי פעם רואים בדרך גם זחל"מ שרוף של צה"ל, או מכונית פגועה. מרחוק נשמעים רעמי תותחים של טנקים. אנו עם התותחים נדרשים לתת סיוע אש. יורדים מן הכביש לשדה. מציבים את התותחים — אבל כבר לא צריך. הטנקים כבר עשו כאן את העבודה. ממשיכים להתקדם. מגיעים לתל א-סקי. בעוד אנו מחפשים עמדה, מבחינים כמה קצינים, כי מצד דרום מנסים כמה טנקים של האויב לחזור לשטח שממנו גורשו. היינו לבדנו עם שני תותחים מתנייעים ושום טנק לא היה בסביבה. תפסנו מחסה מאחורי גבעה והתותח שלנו החל להפגיז את הסורים בכיוון ישיר. אחרי כמה פגזים הם נסוגו...

... המשכנו לנוע וחיכינו לפקודה לפרוס ולתת אש. על מיטטח נרחב למרגלות תל ג'וחדר נראו הטנקים שלנו ערוכים נגד טנקים של הסורים, ופגזים נשלחו מצד לצד. תל-פארס עדיין בידם. התל הגבוה, השולט על כל הסביבה, נותן בידם תצפית מצויינת על כוחותינו. מישהו ראה שחדרנו עם הזחל"מ לאיזור הקרבות ומייד קיבלנו פקודה לחזור במהירות לאחור. חזרנו. מן הכביש המוביל לג'וחדר ירדנו מערבה אל איזור שאינו בתצפית מן ההר, ופרסנו לחניון לילה תוך שמירה מוגברת. עבר עלינו לילה ראשון שקט. למחרת התחלנו להראות את כוחנו כתותחנים. עסקנו בירי על מטרות האויב כמעט בלי הפוגה. היינו בסוללה רק שני תותחים, ובכל זאת ירינו על האויב יותר מ-300 פגזים. משאית התחמושת עסקה כל הזמן במילוי צרכינו. באותו זמן הפעילו גם הסורים מרגמות כבדות של 160 מ"מ, שפצצותיהן האימתניות נפלו ברעש מחריש-אזנים, מאות מטרים מאתנו. צפינו בחשש להמשך הטיווח, מתי יתחילו ההתפוצצויות להתקרב אלינו, אך במשך כל היום נפלו הפצצות באותו מקום ממש. הפסקנו להתייחס אליהן. התחלנו להתייחס לדבר מאיים יותר, מחריד יותר, למטוסי המיג והסוחוי של האויב. ראינו אותם מרחוק כיצד הם מנסים לתקוף ריכוזים שלנו. אך הם לא הספיקו לצלול אף לא פעם אחת, וכבר הופיעו במרום השמים מיראזים שלנו, ומשם ירדו עליהם. המיגים נעלמו לכיוון סוריה, ואחריהם המיראזים... עד הצהרים ירינו מהעמדה שלנו למטרות שונות: על דרך הנסיגה של הסורים מהתל, על מתחמים שלהם, על ריכוזי שריון, מרגמות,

תותחים נ"ט ועוד. את המרגמות 160 מ"מ היורות עלינו כנראה לא איתרנו. הירי שלהם נמשך ללא הפוגה, אך הרחק מאתנו...

... היום החמישי למלחמה. התחלנו להיכנס ל"שיגרה". כבר לא התרגשנו ממפצי פגזים סביבנו ולא ממיגים שניראו למרחוק. המשכנו לירות ממקום זה כשלתע באו מולנו בטיסה שני מטוסי סוחוי. עוד בטרם הבנו מה קורה ראינו שמאחד מהם ניתקו 4 פצצות שהחלו לגלוש למטה כשהמטוס חולף מעליהן. רבים מאתנו חששו שהנה הפצצות נופלות עלינו, על העמדה, וכבשו פניהם בקרקע. אך הפצצות המשיכו בכוח התאוצה בכיוון הטיסה, התנפצו בגבעה שמאחורינו ולא הזיקו לאיש. נשמנו לרווחה. זה לימד אותנו לקח וכל מיג שנראה באופק, מייד קפצו חיילים עם כובע פלדה לחפש מחסה. המקלענים עלו מייד למקלעים וכיוונום לשמים. בכל מיפגש של מטוסים סוריים עם מטוסינו היו הסורים מקפלים זנב ובורחים — אף שהיו שניים שלנו כנגד ששה שלהם. שני מטוסים שצללו עלינו לא הספיקו לצלול פעם שניה, וכבר דלקו אחריהם מיראזים. מיראז' אחד דלק אחרי שני מיגים. הוא ירה טיל בזה הקרוב אליו, ומייד אחריכך טיל שני במיג השני. שניהם התפוצצו באויר ותקעו את אפם בקרקע בלהבה גדולה. כל הפלת מטוס מלווה במחיאות כפיים סוערות. כולם מריעים ושמחים. היום הוא גם ערב סוכות. בחור דתי ומזוקן, "תפש" יוזמה, בנה שני קירות מארגזי תחמושת, הניח למעלה כמה שיחים ועם עוד כמה חבר'ה קיים מצוות ישיבה בסוכה... אותו בחור עבר למחרת מסוללה לסוללה עם לולב ואתרוג (רק האל יודע מניין הצליח להשיגם בעיצומה של המלחמה) ונתן לכל אחד לברך על הלולב. באותו יום נתבשרנו שהכוחות הסוריים נהדפו כליל מרמת-הגולן. הסמג"ד כינס את כל הגדוד והסביר את מהלך המלחמה. הוא ביקש מכל אחד שיכתוב הביתה על פתק, על קרטון, על כל הבא לידו. שירגישו שהוא חי...

א: הינוט ט
גאג אגז פקודו הרפון

אריזה
לאושב זהובוצין, גאאזי, גאאזי וזו קרבל
קטיט גולט, הילח פקודו הרפון גאולדו האסייה
גא חט האוויר טגזוק אג הרוא האוויר אגז
איקז אגז טקיות בקר הוג
קו הפסקה האוט ^{החג הינוט} הינוטו
אנוטו אנבלה אג ההצלה וזוקרפנו
אזדי לקו הפסקה האג

י חו"ם, אגז
גאג פקודו הרפון

14 קאני
10 ~~החג~~
1943
שנה 1000

14-8

14-8 אוקטובר. הבלימה על צמתי דרך
ה"חת"מ וסיכול נסיון הפריצה של דיביזיות
השריון

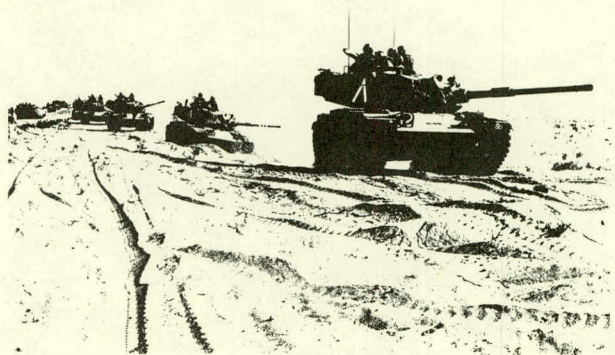
בימים 8—14 באוקטובר המשיכה המצרים בביסוס
ראשי הגשר, על-ידי התבצרות והעברת כוחות
נוספים, כולל מאות טנקים, ארטילריה וקידום
סוללות טילי קרקע-אוויר.

הם גם ניסו להרחיב את שליטתם אל מעבר לקו
דרך ה"חת"מ ולכיוון ראס סודר, על-ידי התקפות
גושי טנקים ו"חי"ר מצוייד ב"נ"ט ובסיוע ארטילרי
כבד.

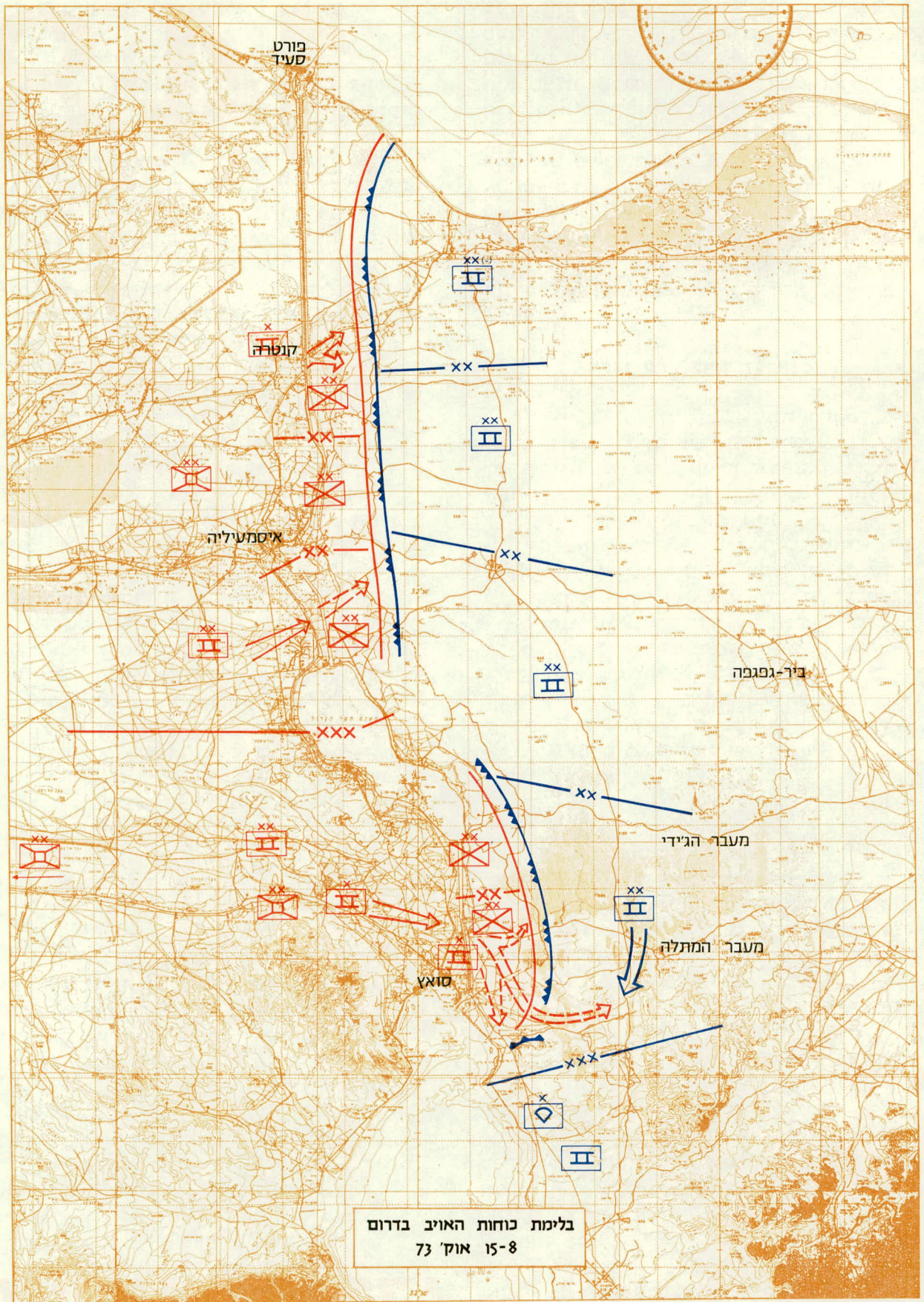
ב-8 באוקטובר תקף פיקוד הדרום את מערך
ארמיה 2 ולאחר מכן נערכו אוגדותיו וכוחות
מרחב-שלמה לבלימת נסיונות התקיפה המצריים.
תוך כדי כך הצטברו כוחות נוספים והוחל בהכנות
למתקפת נגד ולצליחת התעלה.
בפעילות המגננה סייע חיל האוויר שהמשיך לתקוף
כוחות אויב, גשרים, סוללות טילי קרקע-אוויר
ובלם נסיונות תקיפה לעבר ראס-סודר.
חיל הים המשיך בפעילות לשיבוש הנחתת כוחות
בחוף מפרץ סואץ.

ב-14 לאוקטובר הטילו המצרים למערכה את עוצבות
השריון שלהם במגמה לבצע את השלב השני
במתקפתם וכדי להקל את הלחץ מעל סוריה. לצורך כך
ריכזו בגדה המזרחית כ-1200 טנקים. כל אלה תקפו
ב-6 נקודות מול קנטרה, א-טסה, המצרים ולכיוון
ראס סודר.

עד לצהרי אותו יום נבלמה ההתקפה על-ידי אוגדות
הפיקוד וחיל האוויר, והכוחות המצריים נסוגו
לתוך מערכי ה"חי"ר המבוצרים שלהם, בהותירם
בשדה הקרב למעלה מ-200 טנקים פגועים.
בכך ניטלה מהמצרים יוזמת המתקפה.

אוקטובר '73

מח"ט ד' מספר על אחד מקרבות הבלמה של עוצבתו:

טנקים מצריים נעים לעבר, נוצה/ציר, עטיפה".
... ב-090600, עם היציאה מהחניון איתרנו 5 טנקים מצריים הנעים לכיוון תעוז, נוצה'. הגדוד נפרס מציר, "עטיפה" וצפונה, יצר מגע עם האויב והשמיד 4 כלים, כאשר טנק אחד מפלוגה ל' נפגע. ב-1000 נוצר מגע בין פלוגה מ' ובין כ-14 טנקים מצריים ושוב היתה ידה על העליונה כשהיא משמידה 9 מהם מבלי שנפגעה. לקראת השעה 1600 קיבל הגדוד הוראה לעבור מזרחה לציר, "נוה" ודרומית ל-, "עטיפה" ובלילה נכנס לחניון במקום. לקראת ליל ה-9—10 מוצאים אנו את החטיבה על שלושה גדודיה מרוכזת ב-, "ספורטאי" לאחר שבירת התקפה מצרית כשהם משאירים כ-60 טנקים מצריים בוערים בשטח.

מג"ד טנקים מספר על הקרב על, "חמוטל":
ביום שני 8 אוק' התקבלה הוראה לנוע בציר, "טליסמן" עד, ציונה' ולעלות על, חמוטל'. הגדוד התפרס, כשבמרכז פלוגה כ', משמאל

פלוגה ל', ומימין פלוגה מ'. כיוון שלפלוגה מ' לא היה מקום נוח לפריסה, הם תפסו רכסים קרובים מאד, לחמוטל' בקצה הצפון-מזרחי והגיעו לקרב מגע עם החי"ר המצרי עד כדי דריסה בזחלי הטנקים ושימוש ברימונים. בקרב זה נפגעו שני טנקים שלנו, של המ"פ והסמ"פ. בשעה 2330 ייצבנו קו באיזור, ציונה'. לא נכנסנו לחניון לילה. חלק מן הטנקים ירדו לעמדות המתנה והקצינים נשארו בעמדות תצפית.

בלימת התקפה מצרית מ-, "מיסורי"
ע"י חטיבת שריון של ט':

בבוקר ה-9.10 התרכזו כשישים טנקים מצריים להתקפה באיזור, טלוויזיה'. הטנקים נעו בפריסה באיזור, מיסורי' — כאשר שישה טנקים פרוסים לפנים ויתרם בעומק, והמאמץ של האויב מכוון לעבר, חמדיה'. ניתנה הוראה לטנקים לרדת לעמדות תצפית ורק בהתקרב האויב לעלות בבת-אחת לעמדות-אש. עמדות הגדוד היו מצויינות — וכך גם הפגיעות. כארבעה טנקים הצליחו לאגוף את הגדוד מצפון ולהיכנס לשטח מת לגביו. המג"ד שלח מחלקה לחסימה מצפון, ובכל-זאת הצליח טנק מצרי אחד להתקרב ולירות מטווח 20 מ' בטנק של מ"מ ח', אבל הוא עצמו נפגע ע"י טנק מצרי שני מטווח קצר. בהתקפה זו הושמדו כ-35 טנקים מצריים. הנותרים נסוגו, התארגנו וערכו כעבור שעה התקפה נוספת באותה צורה עצמה — ואף זו נשברה כמו ההתקפה הראשונה.

מספר איש הספקה:

משאית דודג' עמוסה דלק נשלחה לתדלק את הרכב בסוללות ואת הזחל"מים. היא נתקעה בקרת-מורה. סמל דבוש בא עם הרכב שלו, פירק את ההספקה, והנה קיבל דיווח מחיים לוי, שנטש משאית עם הביות דלק בגלל תקר. דלק צריך כמו מים. אבל המשאית תחת אש תופת. דבוש נסע אליה, והעביר לבדו את החביות למשאית שלו. גמר להעמיס ונע עם הסוללה. הסוללה ירתה ללא הרף. וכאשר חטפה פגז היא דילגה ואש האויב רדפה אחריה, אך דבוש תידלק את הרכב, כמעשה שיגרה בסתם יום של חול.

המח"ט נ', מספר כיצד לחם השריון ברגלים מצרים:

ביום ד' ה-10.10, הגיזרה שלי היתה, ורמוט' בצפון, ורוצלב' בדרום, ועלי היה להגן על זה. כשהגעתי למעלה בין, זרקור', והברגה' קיבלתי התראה מברן שיש פה הרבה טילים. ג' היה אז ב,הברגה'. נכנסנו פנימה, כבר היינו מרוגזים מאד. טנק היה יורד למלא מחדש תחמושת — וטנק שני עולה לעמדה. הפעילו שם טילים, ארטילריה ורסיק אויר. הסתבר שבלילה הם התחפרו ויצרו קו חזית עם חפירות לקרב מגע באיזור, אבנית'. כשהגענו לבין, זרקור', והברגה' — היינו עולים לעמדות אש, והם שכבו 10—20 מ' לפנינו. אנו התעסקנו עם האויב על, ערוב' ובין, ערוב' ל,חביבה', ומישהו היה מתרומם עם אר.פי.גי'. ויורה בטנק. נכנסתי להתקפה ותקפנו את החפירות. פתאום ראינו אלפי מצרים עוזבים את העמדות ורצים למטה. החרמ"ש שלנו לא היה שם. רק הטנקים. איך שעמדנו לאורך הרכסים בעמדות — כנראה שלעוד אחד מהקצינים נמאס מהעניין כמו שלי, הוא יצא לבד עם טנק ונסע בינינו לבין האויב, עלה עליהם ונכנס חזרה לשורה. פתאם יצא עוד טנק ועשה אותו תרגיל. כל אחד מהם חטף איזה 9—10 אר.פי.גי'. ולא נדלקו. שני המפקדים נפצעו. אז הזעקתי מיד את גינדי עם 4 נגמ"שים ועשינו אותו תרגיל. ופה החלה ריצה. היו לפחות 2000—3000 איש. בין שני ההרים כל האיזור היה שחור מאנשים ולא היתה לי ארטילריה. אני דרשתי לקבל ארטילריה. היינו יכולים לעשות שם מעשים גדולים. ירינו עם טנקים, וראית שם הרבה קלצ'ניקובים. והם רצו. והיה להם הרבה לרוץ. אנו דפקנו עליהם ירי מקביל ותותחים. אבל אם היו מרגמות או ארטילריה — אפשר היה להשמיד כוחות רבים. אני רוצה לציין את מולה, כי מאד התרשמתי ממנו באותו ערב.

היתה פה אש תופת והטנקים פחדו להתקרב. כל אחד ידע שמי שמתקדם חוסף. מולה הגיע עם הזלדה שלו לקו הקדמי, ראה שהטנקים מהססים — הוא ירד מהזלדה, לקח סיגריה ביד ועמד כאן ועישן. לפניו עמדה דיביזיה שלמה, כדורים שורקים מסביבו, והוא עומד ולא מתרגש. אמרתי לו, „עלה חזרה על הזלדה” והוא ענה, „מיד הטנקים שלי יתפסו עמדות — ואני עולה חזרה”. הוא עוד הספיק לקחת קלצ'ניקוב ובא ברגל, והעלה לי אותו לצריח, ולא חטף כלום. ובאמת הטנקיסטים ראו שהמג"ד מסתובב בשטח — הם תפסו עמדות והתחילו את התקפת הזעם.

מג"ד צנחנים מתאר את בלימת האויב בגזרתו :

ביום ראשון בבוקר, 14 אוק', ב-0700, הודיע לי המ"פ שטורי טורים של שריון נעים אליו מכיוון צפון-מזרח לכיוון, מאפר'. שאלתי אותו: מה המצב? אמר לי שהמצב חמור מאוד וביקש לסגת. אמרתי לו: „אתה לא אז מהמקום”. היו לו 3 טנקים, וזוג תול"רים. הוריתי לו שיתפוס עמדות ויתחיל לירות ברגע שיתקרבו אליו. מה שהיה לי למלחמה הזאת זה 5 טנקים, 5 גיפי תול"ר, ומחלקת מרגמות 81 שעשתה פה עבודה יפה מאוד. בשלב הזה בלי לחכות הרבה לקחתי כמה טנקים עם זוג תול"רים והוצאתי אותם ל-4436. אמרתי להם שיתפסו את הגבעה וימנעו מהם לחתוך אותנו מאחורנית. מפקדם נעמד ב-4436 ודיווח לי שהוא רואה שיירות אין סופיות של טנקים, משאיות, תותחים נ"ט ותותחים נ"מ נוסעים בטור בואדי מעבוק. מי שהיה בואדי מעבוק מיד אחרי המלחמה מכיר את המחזה. טנקים אחד בתוך השני נוסעים בטור בתוך הוואדי. התול"רים דפקו את המשאיות. היו לכל תול"ר 12 פגזים על הגיפים, והתחילו לדפוק את המשאיות. פגעו בטנקים והם התחילו לדלוק שם בצורה יוצאת מהכלל. הוא עמד בטווחים של 400 מטר ולפי הדיווחים, היתה ממש „חגיגה”. אני דיווחתי בשלב הזה לאוגדה על המצב במקביל לדיווח הזה. אני הייתי נה בצומת. מ'צידר' שמענו רעשים. בכלל לא ראינו שום דבר, ועל הכביש, יש פה מין כביש ואדי שעולה, התפרסו לדעתי 30—35 טנקים בפריסה של רוחב של ק"מ, ביניהם משאיות בצורה ממש ציורית: חיילים יורדים מהמשאיות, מסתדרים בשורה, ומתחילים ללכת לכיוון שלנו. טנקים עומדים — לא יורים. ארטילריה מטפטפת טפטוף קל, ורעשים איומים מהכיוון הזה, ומדווחים לי מהתצפיות שגם מהציר הזה נשמעים רעשים. זה לגמרי לא היה מצב סימפטי. שלחתי גיפ תול"ר אחד שנשאר לי. אמרתי לו: סע לבד, ותשמור פה על האגף הזה. מפקדת האוגדה הודיעה לי ששולחים לי פלוגת טנקים. אמרתי לו שלדעתי הם צריכים לעשות את

זה מהר, כי הם עשויים לתפוס את צומת „נווה יורה” ומזה פחדתי כי זה היה מנתק אותי מכל העולם. ברגע שנודע לי שהפלוגה יורדת התרכזתי בעיקר בבלימה הזאת. בשלב מסויים, ב-0830 בבוקר, נעמדו פה 5 טנקים ממש בעיקול במרחק של 10 מטר מהכביש. טנקים דיווחו תוך חצי שעה שאין להם תחמושת. בשלב הזה ניהלו תול"רים אש בטווחים של 1500 מטר. הודיעו לי שאין להם כדורי איכון יותר, בגלל הטווחים הרחוקים. אנחנו תמיד התאמנו לירות בטווח של 800; זה טווח אופטימלי לתול"ר. והם התחילו להעסיק אותם בטווח של 1500. התרכזנו בשלב הזה במה שנראה לי הקרב האחרון נגד ה-5 טנקים שמשמש בצומת. לקחתי אלי את הבזוקאים שבגדוד, בצוותים של 3 חיילים, והסברתי להם שאת הכביש הזה אף טנק לא עובר. זה היה ב-0900 בבוקר. אף טנק לא עובר. היום זה נשמע מצחיק, אבל אז זה היה די פטטי כל העניין הזה. לקחתי גיפ תול"ר והראיתי למש"ק את ה-3 טנקים שעמדו על הכביש, זה היה טווח של 1200 מטר ואמרתי לו שייכנס לעמדות ויתחיל לדפוק את הטנקים. הטנקים האלה עמדו ולא ירו, לא שום דבר. היתה לנו עמדת מרגמות שירתה ביום הזה 1000 פגזים. היו לה 4 קנים. היו לי פה שני מ"פ, סמג"ד ואני. חילקתי את הגזרות וכל אחד מאתנו ירה בקנה אחד. מי שמכיר עבודה בלוח ירי זה עבודה למחלקה ולא לכל קנה, ומי שראה את הטיווח שלו, חילק את הלוח ל-4 קנים במקביל לרשת אחת. כל אחד חיכה בנימוס, עד שהגיע תורו ואז טיווח לפי מטרות המוצא את המרגמות 81. נתתי לו פקודה לירות מעורב חנ"ם וזרחן והפגזים התחילו ליפול בשורה המפורסמת של הטנקים והחי"ר. משאיות התחילו להידלק בצורה יוצאת מן הכלל, חבריה שם עפו, והצוותים, ברגע שנפל זרחן ליד הטנק, יצאו מהטנק, לקחו 10 מטר אחורנית וברגע שהפגזה נגמרה חזרו חזרה לטנקים. הם נעצרו משום מה פה. לא הצליחו להתקדם. ואני התעסקתי בשלב הזה רק עם 5 הטנקים האלה. לגבי התול"ר הסיפור הוא, שגיפ אחד היה בצומת בפיקוד המ"מ וגיפ שני אתי, והוא התחיל לירות עליו בטווח של 1550 מטר, זה טווח שאם היו אומרים לפני המלחמה שבתול"ר פוגעים אף אחד לא היה מאמין. לקח כדורי איכון ודפק אותו מהאגף. הטנקים, דרך אגב, בכלל לא מרגישים שיוורים עליהם איכון. פגע ב-3 טנקים ואחד מהם הדליק. היה לנו רק נפיץ, והטנקים האלה נעצרו. מ"מ שהיה בצומת עם הטנק שלו הדליק טנק רביעי ומייד חטף פגז. הוא לא חילץ את עצמו בזמן אחורנית, חטף פגז מהטנק השני שעמד ליד הטנק החמישי. שני אנשים נהרגו. המ"פ נפגעה לו רגל, ואז זחל"מ יצא לחלץ אותו במהירות, חטף גם הוא פגז

מאותו טנק חמישי שעמד בצומת. גם שם נהרג החובש, והתול"ר הזה דפק את הטנק החמישי מאותה עמדה. הם לא הבחינו בירי, ו-5 הטנקים האלה נשארו עומדים, נדמה לי שהם עומדים עד היום הזה פה במקום הזה. במקביל ביקשתי סיוע אוירי. נראה לי שזה הפתרון היחידי לכל העניין הזה. אני זוכר שהיה לי דו שיח ארוך עם יענקלה ועם ארז. אמרתי לו שיתן לי קו הפצצה, שאני הולך על ציר „נווה“. אמר לי שזה לא קרוב. אמרתי לו שאני נמצא רחוק מהצומת, מהכביש, ושיכניס את המטוסים ממערב לי. היה ברור לי שאני מזהה ושאני בטוח לגמרי בנושא הזה. מטוסים ירדו על ואדי מעבוק. אגב, כל הטנקים הפגועים בעומק נפגעו באש חיל האויר והמטוסים ירדו ונכנסו על כל הקו של הטנקים שאני דיברתי עליו. בסביבות 1030 חזרה אותה תמונה פעם שניה. אחרי שנרגענו מהעסק הזה, הודעתי לאוגדה שישלחו לי קצת (היום זה מעורר חיוך) סוכריות בגודל שלי.

התכוונתי ל-81, וכדורי איכון לתול"רים. אז הגיעו אלי כדורי מק"כ במקום איכון. זה גם כן 05. אבל זה מק"כ ולא הגיעה אלי תחמושת למרגמות והטנקים של האויב המשיכו לעמוד פה בפיתחה הזאת. לקחתי פלוגה שהיתה בצומת והעבירו, כמו בספרים, על הכתפיים פגזים, הכניסו לטנקים שהיו בעמדות, ומילאו להם את הבטן. ב-1030 עוד פעם בדיוק אותו סיפור: עוד פעם שורה של טנקים וביניהם משאיות. דרך אגב, המשאיות היו משאיות נ"מ עם תותחים וגם נגמ"שים עם בי. טי.ארים ובי.אר.די.אמים. שוב פעם אותו סיפור: חיל האויר עשה שם הפעם סדר במהירות, ירד בצורה יוצאת מן הכלל. הם ירו על המטוסים מכלים נ"מ מכל האיזור הזה, אך חיל-האויר ירד ובסביבות 1200 העסק הזה נגמר. ב-1130 אמרתי לי שאין לו מה לחפש פה, נגמר העסק הזה. הורדתי אותו חזרה לציר „זאבה“

חימש בדרך ונכנס לציר „זאבה“. דיווח לי שהוא מזהה 10 טנקים שנעים פה משום מה בצורה חופשית לגמרי. הוא דפק אותם, ואחר הצהריים חזר אלי לצומת. מ-1400 בערך ועד הערב ניהלנו קרבות טנקים כאשר השיטה היתה שטנק אחד עולה, לא יורה, ואז הטנק השני יורה. היינו עובדים בשיטה של טיווח, ודפקנו להם אחרי הצהריים את כל הטנקים שנשארו עוד באיזור הזה. בסביבות 1630 הם ירדו חזרה למדרון האחורי, ובזה נגמר הסיפור.

המ"פ שישב פה ב-461 כבר בשעה 2030—2100 כשנוצר המגע עם הפלוגה של ד' דיווח לי שמתחילה נסיגה רצינית מאד, על ציר הוואדי. הוא ישב פה ודיווח לי. הוא גם טיווח ארטילריה. אגב, כל הסיפור על טיווח ארטילריה הוא סיפור בפני עצמו. הוא

פשוט ישב וטיווח ארטילריה. אני דיווחתי מייד לאוגדה שלדעתי זה השלב שצריך להתחיל ללחוץ את המצרים בתוך הוואדי, ממש עד לכביש חזרה. והיתה שם מנוסה ממש מסודרת, עם טנקים שנסעו חזרה, וחיל-האויר גם ירד עליהם. מחלקת המרגמות 81 הוכיחה את עצמה לדעתי בצורה יוצאת מן הכלל. המחלקה הזאת ירתה 1000 פגזים, והם עבדו כמו שדים. ירו עליהם מכל הכיוונים עם פגזי טנקים, והם היו מדלגים כל פעם מהעמדה. הם עשו נפלאות, אנחנו ראינו ב,צידר', בעזרת משקפת, איך אנשים עפים בעשרות ממשאיות, המשאיות נדלקות ובשלב יותר מאוחר טיווחנו את כל האיזור של, צידר' שזה היה קצה הטווח של המרגמות 81. הפעלתי סוללת מרגמות 120, וגם קיבלתי סיוע של 175 ו-155. כל מ"פ וכל מ"מ שהיה מסוגל לכך, היה מטווח ובשלב יותר מאוחר, ב-14, ב-15 וב-16 לחודש, עד שעברנו לצד השני, ישב לי המ"מ המפורסם ב-461 לבד בשטח, אחר-כך הצטרפה אליו גם תצפית של ד', וטיווח אפילו את הק"מ ה-152, שדרכו זרמו כוחות בלי הרף ודיווחנו על זה והורדנו גם חיל אויר בלי הרף על שיירות-שיירות שעלו לכיוון ציר „מאפר“ ולכיוון צפון. לסיכום הפעילות ביום ה-15 לחודש, דיווחה תצפית של ד', שהיא רואה אנשים בתוך נחל זאבה. אמרתי להם שלא יכול להיות, והם טענו שיש שם תנועה ושאלו אם זה אנשים ונגמ"שים מצריים. שלחתי את המ"פ איתן, שהיה בשלב זה כבר מ"פ טנקים, עם מחלקת חי"ר וזוג תול"רים לואדי, טיווחנו את הוואדי ותוך 5 דקות שבינו שם 130 אנשי קומנדו כולל את המג"ד. זה היה גדוד קומנדו שלפי דעתי שהה בשטח הרבה זמן לפני יום קרב זה. הוא גם עשה את המארב המפורסם לחטיבה, ולגי"פ תול"ר ופה היו טנקים טי.62, בי.אר.די.אמים חדשים, כולל בי.אר.די.אם אחד שעלה למעלה לכביש והשתולל ואותו תפסנו חי ושלם. זה הסיפור.

24-11

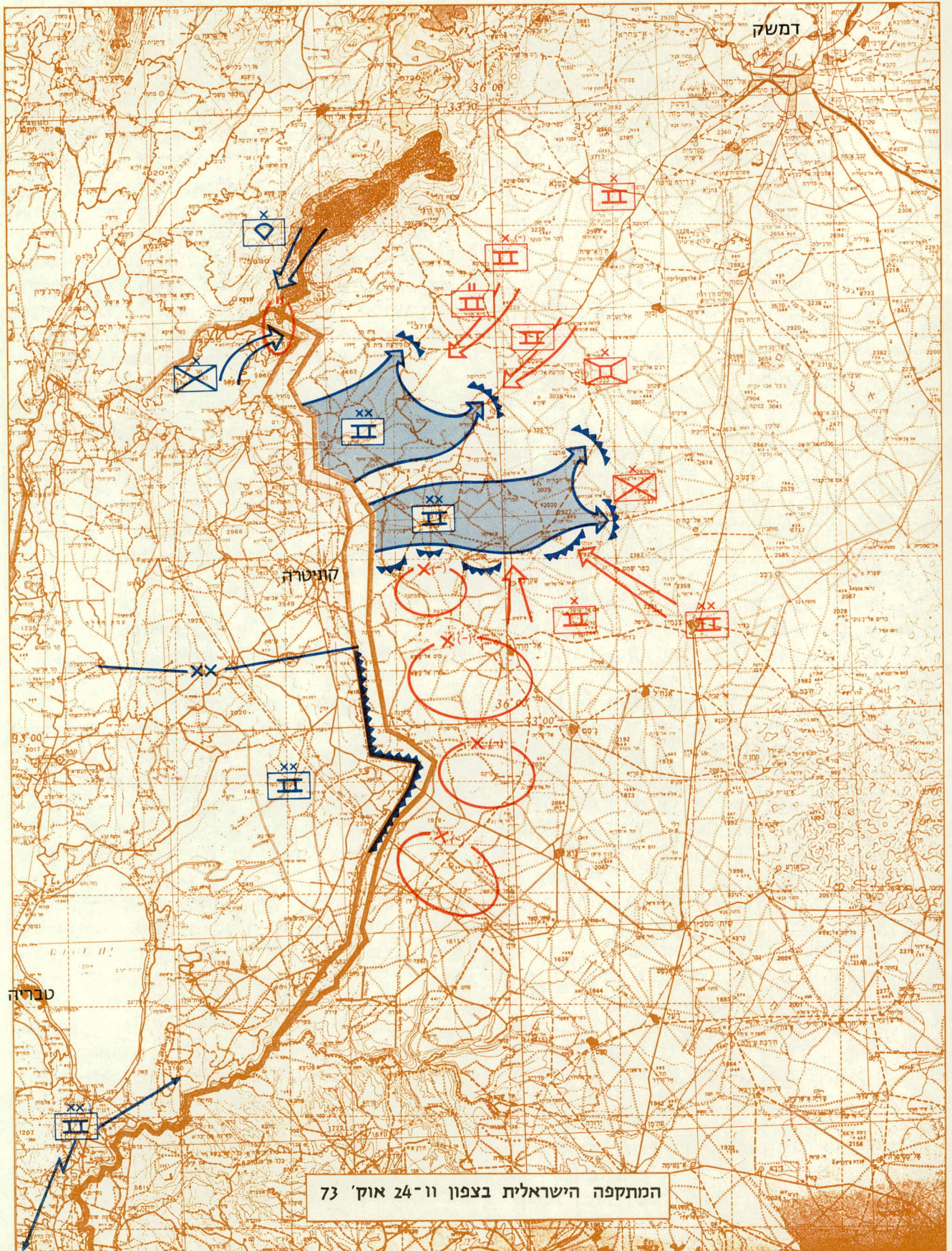
ההתקפה הישראלית לתוך סוריה — 24-11 אוקטובר

1. לאחר נסיגת הסורים אל מעבר ל"קו הסגול" עברו כוחות פיקוד צפון למתקפה בסוריה.
2. ב-11 באוקטובר 73 בשעות הצהריים, הבקיעה אוגדת רפול את מערכי האויב בגזרת ג'בתה א'חשב—חאדר (מצפון לפיתחת קוניטרה) ואוגדת דן לנר בדירוג זמן אחריה בגזרת פיתחת קוניטרה על ציר קוניטרה—דמשק. אוגדת משה (מוסה) פלד הושארה בגזרה שמקוניטרה ודרומה, לצרכי בלימה בדרום רמת הגולן.
3. במשך היומיים 11-12 באוקטובר כבשו כוחות אוגדות אלו מובלעת בשטח הסורי, וטיהרו את מאחזי הסורים במרבית שטחיה, כאשר: —
א. אוגדת רפול השתלטה על צפון המובלעת ממורדות רכס החרמון ומזרעת בית ג'אן בצפון ועד צומת מעץ וכביש קוניטרה—דמשק בדרום.
ב. אוגדת דן לנר כבשה את דרום המובלעת מתל-מרעי—תל-ענתר—תל-מסחרה בדרום ועד צומת מעץ וכביש קוניטרה—דמשק בצפון.
ג. אוגדת משה פלד המשיכה בבלימה.
4. בימים 13—22 באוקטובר ביססו שלוש האוגדות את שליטתם ב"מובלעת" תוך הזיפת כל נסיונות הסורים, בסיוע כוחות עיראקיים וירדניים, שנוספו לחזית, לכבוש מחדש שטחים ב"מובלעת". (אוגדת משה פלד נכנסה בנתיים אף היא למובלעת ונטלה חלק גדול בקרבות אלה).
5. בימים אלו אף הרחיבו כוחות פיקוד הצפון את אחיזתם ב"מובלעת" ע"י כיבוש מספר נקודות מפתח: —
א. תל שמש בליל 13—14 באוקטובר.
ב. אום בוטנה בליל 18—19 באוקטובר.
6. בליל 21-22 באוקטובר שיחררו כוחות גולני וצנחנים את מוצב החרמון הישראלי וסביבתו ואף כבשו, במבצע מוטס, את מוצבי החרמון הסורי ושיא החרמון.
כל אותו זמן קוים איגוד כוחות לקראת פריצה אפשרית מגזרת ירדן.

6 6
7 7
8 8
9 9
10 10
11 11
12 12
13 13
14 14

אוקטובר '73

המתקפה הישראלית בצפון וו-24 אוק' 73

בשעות הבוקר רוכזו כל מפקדי הכוחות לתצפית לעבר הגזרה באיזור תל חרמונית, ושם סוכמו הפרטים האחרונים.

התנועה החלה בשעה 1000 בהתאם למתוכנן. את הגבול החלו לעבור ב-1115 (15 דקות אחרי המתוכנן). הכוחות נעו, כאשר סיוע אוירי וארטילרי כבד מונחת על יעדי האויב. גם תנועת כוחותינו הפורצים לוותה בהפגזה ארטילרית של האויב. במעבר בציר הדרומי נתקל הכוח בשדה מוקשים, אולם הצליח להתגבר, למצוא ציר עוקף ולחדור לעבר ג'ובתא. הכוח הצפוני חדר כמתוכנן, השתלט על מרחב צומת ח'דר תוך השמדת שריון אויב והמשיך בהתקדמות לעבר מזרעת בית-ג'אן. עם חשכה, הגיע הכוח לרכסים השולטים ממערב על מזרעת בית-ג'אן. הכוח הדרומי חדר דרך ג'ובתא אל-חשב, כאשר במקביל חודרת חטיבת "גולני" ומטהרת את הכפר ואת מוצב תל דהור מדרום לו. הכוח המשיך דרך הכפר טרנג'ה, השתלט על תל דהור ועם חשכה השתלט על מרחב חלס. במהלך ההתקדמות השמיד הכוח כוחות שריון וגם לכוח עצמו נגרמו נפגעים בדרכו.

לוחמי גולני במזרעת בית-ג'אן

... משך כל הזמן הומטרה אש ארטילרית סורית על מזרעת בית-ג'אן וגרמה לפציעת מספר חיילים. ביום שני, ה-15 לאוקטובר, ניסו הסורים לבצע התקפת נגד משולבת בסדר גודל של גודד טנקים יחד עם שתי פלוגות קומנדו. הם ניסו לחדור עם החי"ר מצפון ועם הטנקים מצפון-מזרח בהתקפה חזיתית. לפני כן החדירו בחסות החשיכה חוליה למרכז הכפר, וכאשר הגיעה ליעדה, ירתה פצצה וזרקה רימון — וזה שימש כאות לתחילת ההתקפה.

"כאן נראה לי שההתקפה היתה הרבה יותר מתוכננת" — אומר מפקד הכוח. "הם תפסו תוואי שולט והחלו להטריד אותנו מהאגף בצליפות, ולאחר שהחי"ר החל לתקוף — הם החלו להתקדם עם השריון ולשפר עמדות. הסתמנו כאן שני סוגי לחימה: שריון שלהם וחוליות בזוקה שלנו שלחמו בו, באיזור הצומת; ואילו יחידות אחרות שלנו במרכז הכפר ועל הנקודה השולטת בגבעה — החלו לטפל בחי"ר שלהם. הצלחנו להדוף אותם אל השטח הפתוח, ואז אלה שהיו בתוך המבנים וניסו לברוח החוצה נהרגו. אלה שעדיין היו בחוץ, בשטח הפתוח וטרם הצליחו להיכנס פנימה — חלקם נהרגו, וחלקם נתפסו. ביום הראשון תפסנו בין השבויים מ"מ, וביום השני תפסנו מ"פ. על השטח הפתוח הפעלנו גם ארטילריה ורבים מהכוח התוקף נפגעו

מכך. בקצה העמק הנמצא בקרבת מקום יש רכס. בכל נסיון בריחה שלהם לתוך העמק הם חייבים לעלות על הרכס, מצפון. נקודות ההיאחזות שלנו איפשרו לנו לירות בהם משלושה כיוונים, כך שבסופו של דבר מרבית הכוח שלהם הושמד.

"קרב זה היה השלישי והארוך ביותר מקודמיו. התחיל עם אור ראשון והסתיים בשעות אחה"צ המאוחרות. זה היה יום קרב שלם. אחה"צ נסינו להזיז טנק שלנו לעמדה שולטת ואז לפתע נורה לעברו אר.פי.ג'י.. זיהינו את מקור הירי, הוצאנו חוליה לכיוון זה והיא נתקלה בקבוצה גדולה של סורים. הסתבר כי במקום זה הכוח הסורי עלה עלינו בכמות, והיו לנו מספר נפגעים, בחילופי הירי. חילצנו את הנפגעים והתחלנו להפגז את האיזור הזה. הגענו למצב של קרב פנים אל פנים. בשלב יותר מאוחר הכנסנו לשם זחל"מים, טיהרנו את השטח ומי מהסורים שלא נפגע בקרב הקצר — הרים ידיים ונכנעו, לאחר שקראנו להם באמצעות כרוז כי מוטב ויכנעו. כ-8 חיילי קומנדו סורי צעדו לעברנו כאשר ידיהם מורמות. כאשר הזחל"מים המשיכו בסריקת השטח — נתגלו עוד כ-7 חיילים סורים אשר נכנעו לנו. נוסף על כך נתפסו מספר צוותים של טנקי אויב. בסיום הקרב הסתבר לנו כי נשארו בשטח כ-20 טנקים סוריים פגועים. בשלושה ימי הקרבות הללו פגענו ב-32 טנקים שלהם.

האוגדה של האלוף משה פלד

מול התקפות-נגד ירדניות וסוריות

כוח צנחנים כבש את הכפר אוס-בוטנה בלילה שבין ה-18.10 לבין ה-19.10. עם אור ראשון הוחלף הכוח על-ידי כוח, סלט', שנתקל מיד בהתקפת-נגד של כוח סורי — וכוח, סלט' נפגע קשה ומפקדו נהרג. לאיזור הוחשה חטיבת יע' ובסיוע יחידת הסיור הצליחה לשוב ולהשתלט על האיזור. במקביל, התפתח עם בוקר מאמץ עיראקי רציני מכיוון כפר שמס ומערבה לו, לאחר שבלילה השתלט כוח קומנדו עיראקי על התלים. התקפה זו נבלמה על-ידי חטיבת י' באיזור התלים וחטיבת מ' שהצטרפה מהאגף המערבי. בשעה 1000 התפתח מאמץ ירדני מכיוון תל-חרה, צפונה, בצירי "צלבוני" ו"רונה". מאמץ זה צריך היה להוות, יחד עם המאמץ העיראקי, את התקפת הנגד המתואמת. הכוח שבלם קודם לכן את המאמץ הסורי בלם את המאמץ הירדני, אך הלחץ נמשך כל היום ורק לקראת הערב נשברה התקפת-הנגד והן הירדנים והן העיראקים נסוגו. היה זה המאמץ האחרון שהצליח האויב לרכז, וכוחות האוגדה השמידו בקרבות היום כ-100 טנקים.

הקרב על התלים עלקיה וענתר ב־19 באוקטובר

עם שחר דווה כי התלים עלקיה וענתר נתפסו על־ידי כ־150–200 אנשי קומנדו מצויידים בטיילי כתף ונשק נ"ט רב.

שני כוחות נצטוו לעלות ולתפוס את התלים. כוח ג' עלה על תל עלקיה והופתע בגלותו כי כוחות אויב לא יושבים עליו. כוח א' תקף את תל ענתר מדרום לצפון. שני טנקים נפגעו מטיילי נ"ט ונדלקו. הכוח המשיך לטפס תוך ירי תותחים ומקלעים. במקביל, הונחתה אש ארטילרית מרוכזת על ראש התל, וזו גרמה לבהלה בקרב חיילי האויב ולמנוסה. תקיפת כוח־הטנקים מדרום לצפון אילצה את האויב להתרכז על הצלע הצפון־מזרחית של התל, והוא נחשף לאישו של הכוח שלנו שתפס את תל־עלקיה. מרגע שהחלו הטנקים לטפס, ניתקו אנשי הקומנדו מגע ונסו. עם זאת, נשארו בתעלות אנשי־אויב שאיימו על הטנקים בטיילי נ"ט ובזוקות. למקום נשלחה פלוגת חרמ"ש ובעזרת חלק מפלוגת הג'יפים יצרו מגע עם האויב. לפתע הנחיתו הסורים ארטילריה חזקה מאוד על שני התלים. המפקד, שחשש לנפגעים רבים, הותיר לעצמו 12 לוחמים בלבד ואתם הצליח לחסל את אנשי הקומנדו.

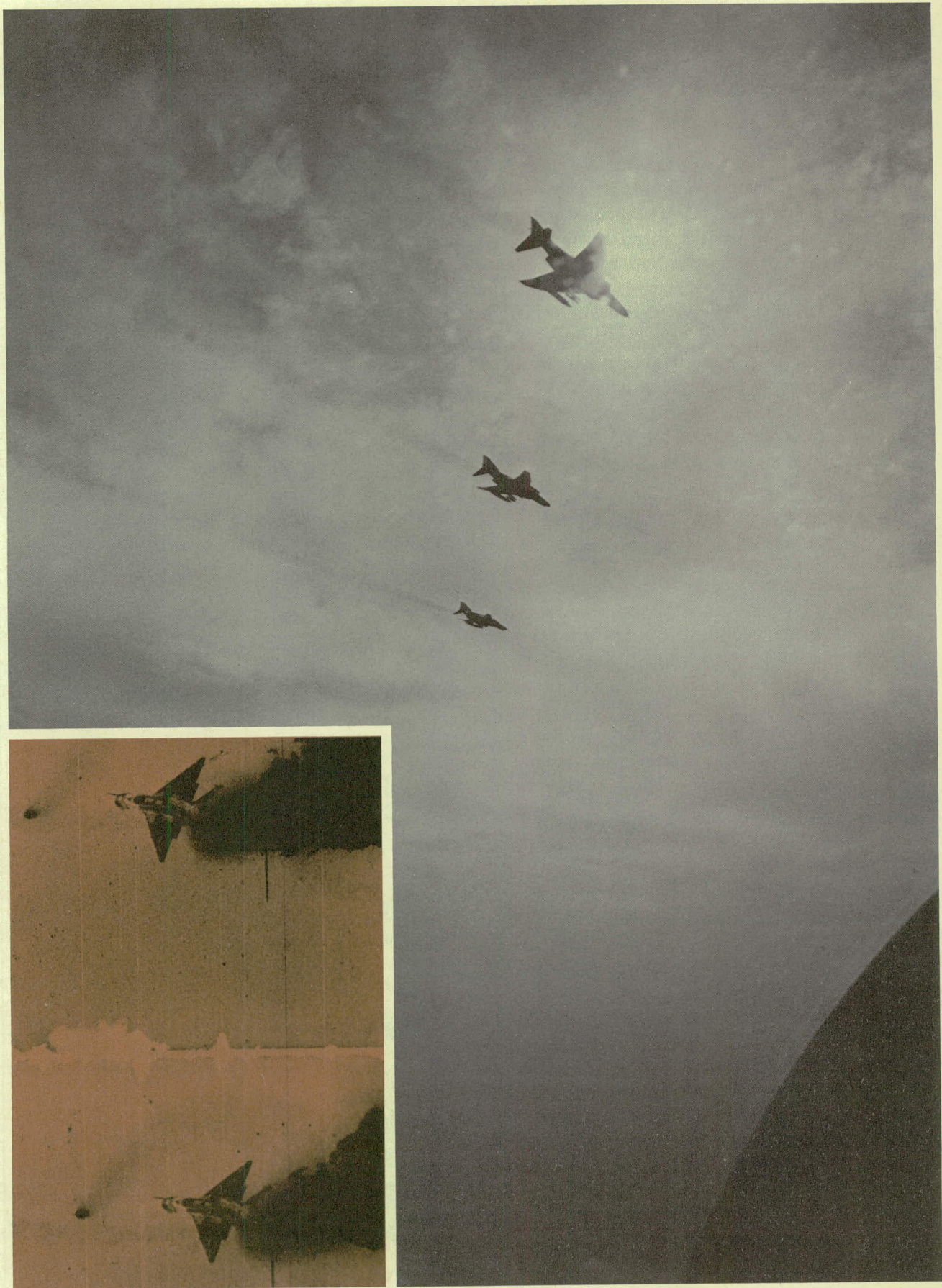
אך בטרם עיכלה החטיבה את כיבוש התלים, נפתחה התקפה סורית גם מאיזור כפר שמס על ציר „יאיר” וגם מאיזור דיר אל־עדס על ציר „ציריד”. כוח־עתודה חטיבתי, שהוחזק על־מנת לקדם אפשרויות כאלה, הופעל כשהגיע שריון־האויב לטווח 100 מ', בצפון גיזרת הלחימה החטיבתית. בקרב שארך חמש דקות, הודלקו 7 טנקים סוריים. גם שני הכוחות שתפסו את התלים דיווחו על פגיעות טובות ברק"מ האויב.

תוך פחות משעה הופיעה חטיבה שנייה מן האוגדה, שנפרסה דרומית לכוח א' שכבש את תל ענתר, ומפקדה דיווח על כוח שריון עצום המרוכז מולו.

שתי החטיבות ניהלו קרב של 30 דקות, ומשהחלו לבעור הטנקים הראשונים נשברה ההתקפה והאויב התקפל. בשטח נמנו כ־30 טנקים פגועים ועשרות גוויות.

התקפלות זו לאחור, כפי שהוברר, היתה זמנית בלבד. באיזור דיר אל־עדס נראה ריכוז טנקי אויב, והונחתה עליו ארטילריה יעילה. במקביל דיווחו התצפיות על התקפה משולבת של טנקים וחי"ר מצוייד בטיילי־כתף ובזוקות. טנקי האויב נפגעו בטווחים ארוכים והופעלה ארטילריה. האש המדוייקת נחתה בין חיילי החי"ר, ואלה ניתקו מגע ונמלטו חזרה לתוך כפר שמס, והטנקים שנותרו ללא החי"ר פנו גם הם לאותו כיוון.

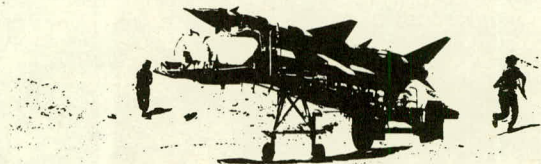
האויב כיוון אש טנקים וארטילריה מצידו המערבי של הכפר לעבר התצפית שלנו. נסיונות אלה שותקו כאשר עלה מפקד אחד הכוחות עם שני טנקים ופגע ב־4 הטנקים של האויב אשר ירו על התצפית. נסיונות־התקיפה של ה־19.10 נשברו סופית. בשעות אחה"צ והלילה עברו הסורים לתגובה הקלאסית שלהם והמטירו אש ארטילרית כבדה מאוד על כל גיזרת החטיבה. אך הקרב על התלים הסתיים.

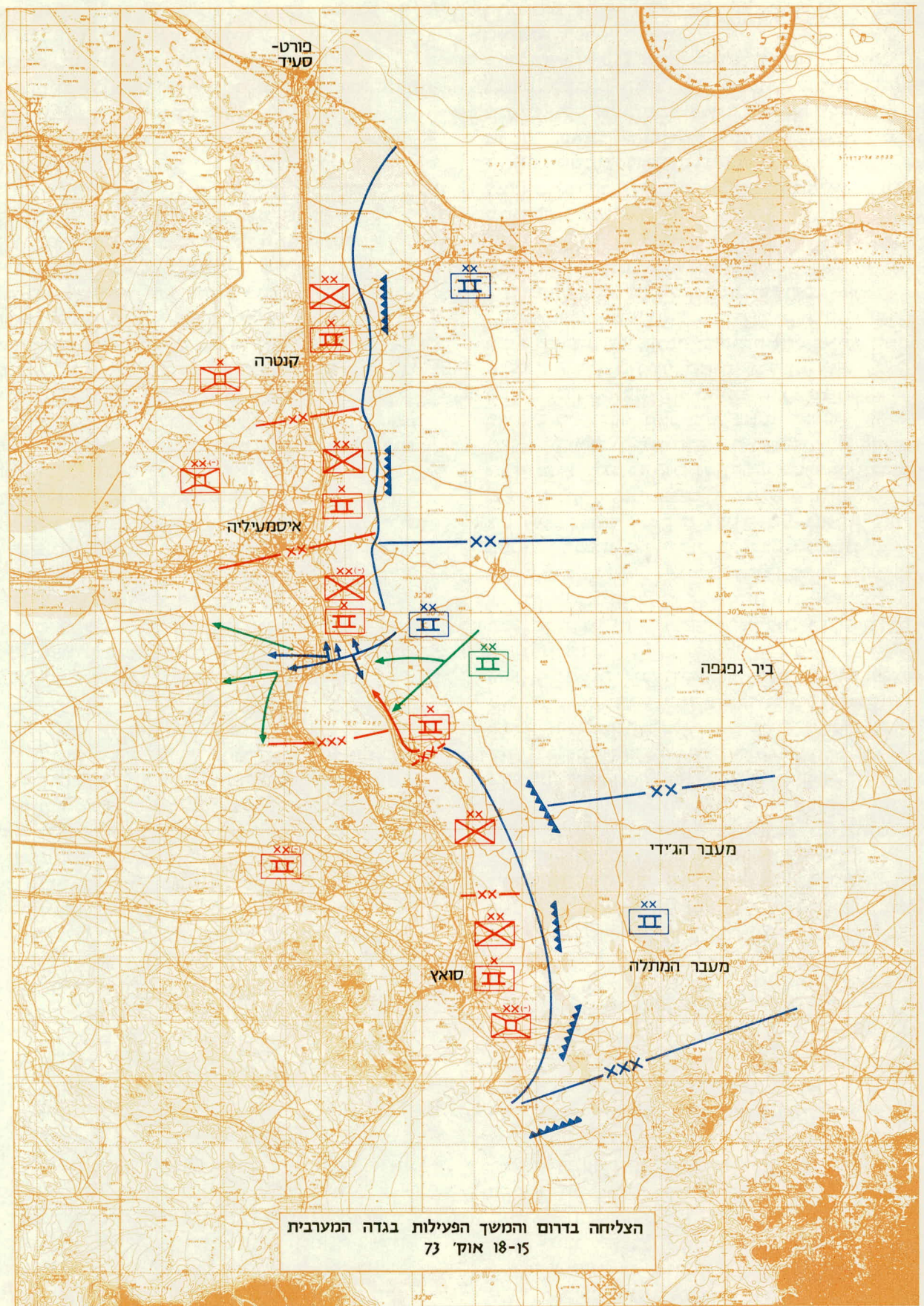
18-15 אוקטובר — הצליחה וכיבוש ראש הגשר

18-15

מתקפת הנגד הפיקודית והעברת המלחמה לשטח האויב — החלה בערב ה-15 באוקטובר. השתתפו בה אוגדות שרון וברן, בעוד יתר אוגדות הפיקוד ממשיכות בפעילות מגננה בגזרותיהן. אוגדת שרון הבקיעה בסיוע ארטילרי ואוירי בדרום את מערך ארמיה 2 ובו בלילה העבירה עוצבת צנחנים לגדה המערבית באיזור דוור-סואר. בעוד כוחות השריון מנהלים קרב עיקש להרחבת ראש הגשר קודמו דוברות למים ובבוקר ה-16 באוקטובר צלח על גביהן את התעלה כוח טנקים שפשט על סוללות טילי קרקע-אוויר. משנוכח האויב בעובדה כי כוח צה"ל חדר לשטחו, ריכז מאמצים לשבש את הצליחה ואת הצירים המובילים לראש-הגשר. נסיון התקפת נגד של חטיבת טנקים 25 מארמיה 3 ב-17 באוקטובר סוכל בקרב שריון בשריון. אוגדת ברן הוכנסה לקרב עוד לפני כן כסיוע לטיהור הצירים ובלילה אור ל-18 באוקטובר צלחה את התעלה. בבוקר ה-18 באוקטובר החלה מרחיבה את ראש הגשר כלפי מערב ודרום, במקביל להתקדמות עוצבות הצנחנים והשריון של אוגדת שרון צפונה וצפון מערבה. בפעילות ההתקפית השתתף חיל-האוויר — בשלב ההבקעה, ובלחימה על ראש הגשר — בתקפו מערכי אויב, סוללות טילי קרקע-אוויר ובסכלו תקיפות של מטוסים ומסוקים מצריים לעבר ראש הגשר. חיל הים הפגיז מטרות בחופי הים התיכון, טיבע כלי שיט בנמל פורט סעיד והמשיך בפעילות התקפית במפרץ סואץ.

אוקטובר '73

הצליחה בדרום והמשך הפעילות בגדה המערבית
15-18 אוק' 73

איזור, הברגה' — 14 אוקטובר, בוקר, חטיבת יו':

... הגדוד החל לטהר את השטח שמדרום-מערב להברגה' תוך הפעלת ארטילריה לשטחים המרוחקים. עם התקדמות הטנקים המצריים התפתח קרב שין בשין, בטווחים 1200—1500 מ'. הטנקים המצריים נעזרו בטילים שנורו מהגבעות — מהחזית ומהאגף. גם החי"ר ירה מ-אר.פי.גי., אך לא בצורה יעילה ביותר. מייד בתחילה, נפגעו מן הטילים נגמ"ש וטנק מ"מ. בהמשך, נפגעו מטילים טנק מ"פ וטנק המג"ד. עם קבלת הדיווחים על הקשיים בהם נתקל הגדוד, שלח המח"ט גדוד שכן לסייע לגדוד זה. כשנפגע המג"ד (הטנק שלו היה היחיד שנפגע על-ידי טנק) והיה צורך לפנותו, כבר היה בגזרה מפקד הגדוד השכן, והוא קיבל את הפיקוד על האגף הדרומי של איזור הקרבות. טנקים בערו, וחילופי האש הארטילריים נמשכו. במהלך ההרעשה המצרית, נפצע מג"ד נוסף. הטנק של אחד המ"פים נפגע מטיל והחל לבעור. הצוות קפץ החוצה ואז נפגעו המ"פ והנהג מכדורים. הקרב נמשך באיטיות, וכל מי שהתקדם בפזיזות נפגע מטילים. מחלקת נגמ"שים פינתה את הפצועים במהירות רבה לתאג"ד. המח"ט ויסת את הכוחות מאגף לאגף, ובתנועתם מאגף לאגף הצליחו הטנקים להשמיד כמה טנקי אויב. התותחן של הטנק שצוותו קפץ מתוכו — חזר אחר כך אל הטנק וחילצו לאחור. הטנק תוקן וחזר אל הגדוד.

הדיפת דיביזיית השריון המצרית ה-21

נסיון ראשון לקרב שב"ש רחב-היקף עשו המצרים בבוקר יום א', ה-14.10. אחד הכוחות התוקפים, דיביזיית השריון המצרית ה-21, ניסה לפרוץ מזרחה בכוח של שתי חטיבות שריון. חטיבה אחת תקפה באיזור, חמדיה' ו, מכשיר' והשניה באיזור, חמוטל'. מול הכוח התוקף היתה ערוכה האוגדה של האלוף שרון. לבלימה נערכה חטיבה ח' — גדוד אחד היה פרוס באיזור, ציונה', וקצת מאחור, באיזור „טליסמן" גדוד אחר נערך בחלק אחר של איזור „טליסמן".

ההתקפה המצרית החלה בהרעשה ארטילרית עזה על עמדות הטנקים של כוחותינו, והטנקים המצריים התקדמו בחסותה באיזור שבין חמוטל' וציר „פוטון". בהתפזר האבק נראו הטנקים של האויב קרובים מאוד לעמדות כוחותינו. הכוח הראשון החל להשמיד טנקים בטווחים של 200—300 מ' ולמעלה מזה. הגדוד השני איגף את ציונה' מצפון ונערך באופן שכוח האויב היה לכוד במארב של כוחותינו דרומית-מערבית לצומת „טליסמן", פוטון". בקרב, שנמשך כשעה וחצי, הושמדו בין ארבעים לחמישים טנקים של האויב וחלק מן הצוותים נשבה. באותה עת הלמו

החטיבות של אמ' רט' בחטיבה המצרית שניסתה לפרוץ קדימה.

קרוב לשעה 1500 שקט האיזור וכוחותינו נערכו מחדש. לקראת הערב זוהו באיזור, חמדיה' כשלושים טנקים של האויב שענו צפונה מכיוון, מיסורי' באיזור „פוטון". הכוח זיהה ממש עם דמדומים את האויב והשמיד כעשרה טנקים, כשיתרם בורחים. בערב היתה הדיביזיה המצרית ה-21 מחוסלת למעשה.

שופלדוזר במקום אמבולנס

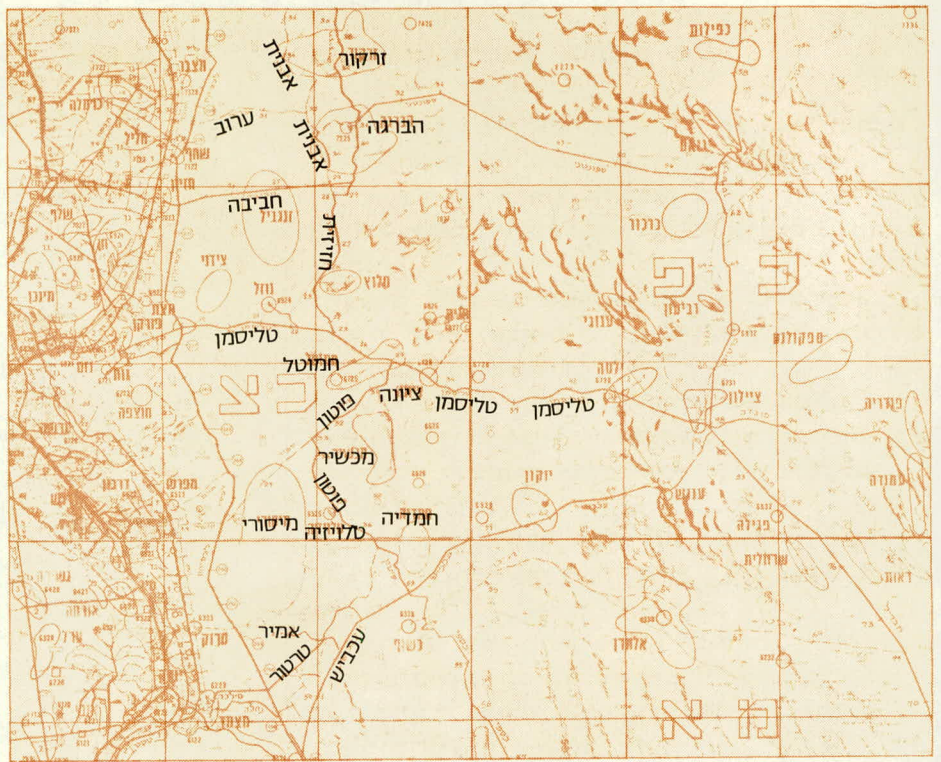
ליד התעלה, בלילה של הקמת הגשרים

„הייתי בכוח של יגאל מהנדסה קרבית, שנע עם הדוברות שלו לעבר תעלת-סואץ. באחד הקטעים שלאורך הדרך הופגזו קשות, וכל התאג"ד שלנו נשרף. למזלנו היו באותו הרגע שני פצועים קל בלבד. מצב ביש. כאשר הגענו לשפת התעלה והכוח התארגן עם הדוברות לקראת הצליחה, הפכנו פתאום מטרה להפגזה-ארטילרית כבדה ביותר של המצרים. הכוח עבד תחת אש והוביל את הטנקים לצידה המערבי של התעלה. בסמוך לתעלה, בצילה של הסוללה הגבוהה קלטנו את הנפגעים, שהחלו להגיע מהצד המערבי על גבי הדוברות. כיוון שלא היה לנו אמבולנס, היה קושי מיוחד בהעברת הפצועים מן הדוברות אל התאג"ד.

„לא התייאשתי, וכעבור כמה דקות מצאתי, פטנט' מיוחד. ליד התאג"ד עמד שופלדוזר של ההנדסה, שהכין את משטח הצליחה. ביקשתי מהנהג שיתקרב עם הכלי עד לשפת התעלה. הוא נע באיטיות ותוך אש תופת אל שפת התעלה, כאשר אני מלווה אותו. עם הגיענו אל שפת התעלה נטלנו מן הדוברות שני פצועים והעלינו אותם אל הכף הגדולה של השופלדוזר ושם השכבנו אותם. שני חיילים טיפסו אל הכף ועמדו משני הצדדים כשבידיהם שקיות, הרטמן'. בדרך זו העברנו פצועים רבים מאוד אל העורף, בצורה מהירה ובטוחה ביותר".

הדוברות הגיעו לתעלה

במשך התנועה נמצאתי במאסף ותפקידי היה לוודא שכל הדוברות תגענה לאיזור החציה. כאשר הגענו, נכנסנו להפגזה רצינית שנמשכה 3 שעות. כשהשתררה הפוגה קלה, ניגשתי למים. השתתפת בהנחת גשר הדוברות. זה היה מבצע קשה. הרבה דוברות נפגעו. היו מנועים שנפגעו, וקשה היה לתמרן. היו בעיות טכניות קשות מאד בהקמת הגשר — והכל נעשה תחת הפגזה. בשלב מסוים נעשה חיבור הדוברות זו לזו בשכיבה, כי היתה הפגזה שוטפת על סביבות הגשר ועל הגשר עצמו, וכל מי שעמד נפגע.

הגשר הראשון

המעבורות הראשונות הגיעו לקו המים ביום ד' לפנות בוקר. במשך הלילה עבדו פלסי חילה-הנדסה בהבקעת קיר הלבנים שבחזית הסוללה, פרצו פירצה והכשירו את התוואי להשקת המעבורות הראשונות. עד לרגע זה שרר במקום שקט, אולם משגילו המצרים את המתרחש והחלו להבין את הסכנה המאיימת, פתחו באש ארטילרית על האיזור. אחת המעבורות נפגעה בפגיעה ישירה — 8 חיילים שהיו בה נהרגו, והמעבורת עלתה באש. כמויות גדולות של תחמושת רוכזו במקום, ופגיעה בהן עלולה היתה לסכן הן את החיילים שבאיזור והן את המעבורות האחרות. אחד הטנקים חש לסלק את המעבורת הבוערת, ולמרות הסכנה הרבה רתם עצמו אל הדוברה, גרר והרחיק אותה מן האיזור. כשביקש נהג הטנק הגורר לחלץ את רכבו מן המעבורת התקשה לעשות כן ונעזר בטנק אחר, שירה במוט הקישור, ריסקו וכך איפשר לטנק הגורר להימלט מן המקום. עד מהרה הושקו המעבורות הממונעות ולאחריהן המצופים וחוברו אלו אל אלו בטור ארוך. ביום ד' בשעה 1630, הושלמה הקמת הגשר הראשון בין אפריקה לאסיה. הכל היה מוכן לזרימה מאסיבית של שריון, תגבורות ואספקה.

19-24 באוקטובר — השלמת כיבוש הגדה המערבית וכיתור ארמיה 3

החל מה-19 באוקטובר ועד להפסקת האש השלים פיקוד הדרום את כיבוש הגדה המערבית למן אסמעיליה והחיץ החקלאי בצפון ועד לראס-עבדביה בדרום ובכך כיתר את ארמיה 3 וניתקה מקהיר.

במתקפה בשלב זה השתתפו אוגדות אריק, ברן ואוגדת קלמן (אלוף קלמן החליף את אלוף אלברט שנפל ב-13 באוקטובר):

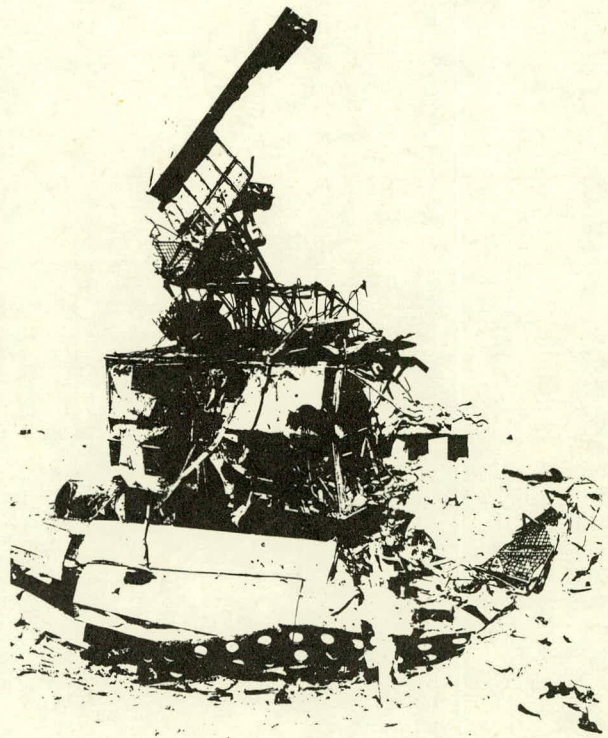
א. אוגדת אריק המשיכה להרחיב את שטח ראש הגשר בגדה המזרחית וכבשה בגדה המערבית את השטח עד למבואות איסמעיליה והחיץ החקלאי וצומת אבו-צוויר.

ב. אוגדות ברן וקלמן כבשו את השטח עד לג'בל עתקה ועדביה ופאתי העיר סואץ תוך השמדת בסיסי טילים.

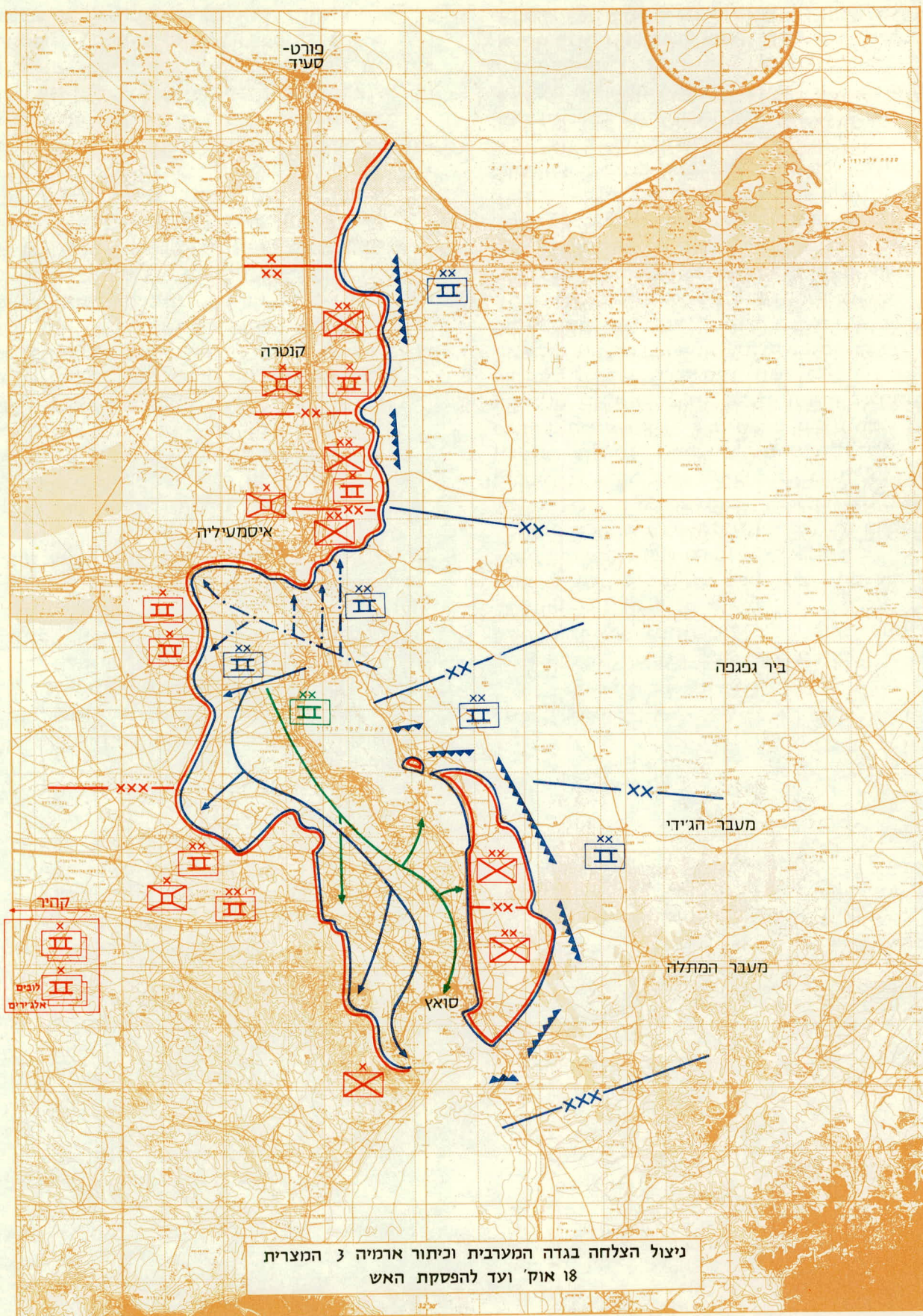
לחיל-האוויר ניתן חופש פעולה רב לאחר שהושמדו בסיסי הטילים. מטוסיו סייעו לכוחות המתקדמים, פגעו בבסיסי טילים וארטילריה, בכוחות תגבורת ובכוחות ארמיה 3 שבגדה המזרחית.

חיל הים המשיך ביוזמה תוקפנית בחופי הים התיכון ומפרץ סואץ — על-ידי הפגזה ופעולת קומנדו ימי.

הפסקת האש אמורה היתה להכנס לתוקף ב-22 באוקטובר אך לא כובדה על-ידי המצרים. בפועל נכנסה הפסקת האש לתוקף ב-24 באוקטובר.

אוקטובר '73

ניצול הצלחה בגדה המערבית וכיתור ארמיה 3 המצרית 18 אוק' ועד להפסקת האש

התקפה על חמוטל' — 20 אוק' אהה"צ

ההתקפה על חמוטל' החלה בשעה 1530, בסיוע אש ארטילרית עזה ושלוש גיחות של מטוסיונו. בשעה 1630, בזמן השטיפה על היעד, נתגלה על חמוטל' חי"ר רב. הכוח התקדם מערבה, בציר הכביש, לצומת, "טליסמן", "פוטון", שבמזרח המתחם, ומשם עד למכתש שבמערב, חמוטל'. על המכתש הסתערו פל' חרמ"ש וחמישה טנקים. שאר הכוח סייע מאחור. 2 נגמ"שים ו-4 זחל"מים עלו על מוקשים והאויב פתח באש טילים וני"ט ממכשיר ומ"פוטון-32 שמדרום ומצומת, "טליסמן", "חזיזית" שמצפון. אחד המ"מים נהרג ונפצעו המ"פ, הסמ"פ ומ"פ נוסף. מ"מ שלישי לקה בהלם. עם רדת החשיכה, העלה האויב תאורה, הנחית הפגזה אדירה וכן ירי טילים. 2 מחלקות טנקים ו-5 זחל"מים נשארו בצומת. סה"כ נהרגו שני לוחמים, ארבעה נעדרים ו-23 נפצעו. נסיון נוסף של המצרים — ביום ב' 22 אוקטובר — להדוף את כוח החטיבה ממאחזו בחלק המזרחי של חמוטל' נבלם באש טנקים וארטילריה.

אחותו למדה איתי — ד"ר הדס :

משהו אישי מאד : ,,ישבתי בנקודת איסוף נפגעים, ליד אחד הבתים. הפצועים החלו להגיע קילוחין-קילוחין. לא תמיד אתה זוכר את הפצועים שעברו תחת ידיך. את הפצוע הזה זכרתי ואזכור לתמיד. הוא הגיע אלי במצב קשה מאוד, עם כדור בריאה. הוא נשם בקושי והיה בהלם קשה מאוד. נתתי לו הרבה נוזלים ופתחתי את דרכי הנשימה שלו. לאט-לאט ראיתי איך האדם שמולי נגמר. היתה הרגשה נוראה. עבדתי מהר מאוד ; רכנתי כל הזמן על הפצוע ולא הרפיתי ממנו. הפגזים עפו מכל עבר. פחדתי כי אזיק לו. כעבור כמה דקות הוא התחיל להתאושש. הוא הוציא מלים לא ברורות מפיו. שאלתי לשמו ולשם משפחתו, חקרתי אותו בקשר לפציעה ושאלתי היכן הוא גר ומה הוא מספרו האישי. כל הדברים האלה נרשמו ע"י החובש שהיה לידי. חייכתי. ראיתי איך האדם שלידי מתעורר לתחיה, בריאה חדשה בין הידיים. כעבור כשעה הוא התחזק ואז הוא קרא לי בידו, קרבתי אליו. הרכנתי את ראשי לעברו, לשמוע היטב את דבריו. הוא השתעל מעט, ואז אמר בקול חלש : ,,דוקטור את... יודע, הרגשתי שאני נגמר לאט-לאט, איבדתי כל תקווה. כאשר ביקשת את המספר האישי נתתי לך את מספר הטלפון שלי. כאשר אתה נגמר אינך חושב על דבר אחר.

,,עכשיו דוקטור, תודה רבה לך שהצלת אותי, בוא ורשום את מספרי האישי."

מאוחר יותר התברר לי כי הפצוע הוא סטודנט לרפואה וכי אביו רופא. אחותו למדה איתי יחד באותה כיתה...

רס"נ זעירא — מ"פ בגדוד שריון

אחרי הצליחה עלינו על ציר, ,,טסט". עצרנו וקיבלנו תדריך על, אורי'. דיווח שאין שם כלום. אולי יגיע כוח חי"ר עם נשק ני"ט בלילה, אבל בינתיים אין בעיות שם. עם שחר הורו לי לנוע על הכביש לכיוון צומת, אורי' וציר, ,,סקרנות". מיד עם מעבר תעלת המים המתוקים חטפנו ני"ט מדויק מאגף שמאל. קשה היה לזהות אותו ; הוא היה מחופר. פעמיים החטיא, בשלישית פגע והדליק טנק שלנו. הטען נהרג ו-3 אנשי צוות נכוו וחולצו. לא יכולנו לעצור על הכביש כדי לא לחשוף עצמנו לני"ט. לא הצלחנו לפגוע בני"ט הזה. התארגנו בצומת, ,,סקרנות" באיזור, אורי'. השטח היה ממוקש והטנקים התקשו בתפיסת עמדות בעיקר בצד הדרומי, שהיה בו רכס קטן, חפור, שהסתיר את איזור המחנה. הפלוגה הדרומית הגיעה למחנה בהסתר. היו שם 4—5 טנקים. דפקנו 3 מהם, והרביעי נעזב. טנק חמישי ברח משם. התקדמנו ותפסנו את איזור בסיס הטילים תוך ניהול אש עם, צח'. הטווח היה 2 וחצי ק"מ. נפגעו שם טנקים שלהם. אני עצמי פגעתי בשניים. ספגנו אש ארטילרית חזקה ומדויקת. נפגעים לא היו. אהה"צ הסתערו עלינו 4 מסוקים מכיוון, צח'. הם טסו נמוך, 30—40 מ'. כולם הושמדו. מסוק אחד נחת בטווח 200 מ'. הספיקו לצאת ממנו ארבעה איש ואז חטף פגז והתפוצץ.

מבצע חבלה בעורף המצרים

קיבלנו הוראה לחצות את התעלה ולהיצמד לחטיבת טנקים אשר הגיעה מהצפון. מצאתי את מקומי בזחל"מ המג"ד. חצינו את התעלה בלילה, והיה זה רגע מיוחד של מעבר מיבשת אחת לשניה.

בעבר השני חיכינו יממה שלמה עד שקיבלנו את המשימה הראשונה שלנו: לפוצץ צינור מים וצינור נפט של המצרים.

הגענו למקום, לפי ניווט, ומצאנו גודד צנחנים, שנשלח לאבטח אותנו. חיילים מגדוד הצנחנים ומן הפלוגה שלנו ציוותו כוח שנועד לפיצוץ צינור הנפט. זחל"מ המג"ד נותר מאחור, לצורך איבטוח ומימסור, משום שלא היה קשר אלחוטי טוב עם הכוח שנועד לפיצוץ.

בדרכו נאלץ הכוח לבזבז זמן רב, משום שהשטח רחש מצרים. מן הדיווחים שקיבלתי בקשר התברר לי, כי הכוח שוכב ליד הכביש שעליו מתנהל מצעד של טנקים, נגמ"שים וחי"ר מצרי. הכוח פשוט חיכה שהטור הזה יעבור, כדי שיוכל לחצות את הכביש... החבר'ה דיווחו שהם משקשים. לא נעים לשכב 20 מטרים מכביש שעליו עוברים טנקים מצריים. חשבתי על החבר'ה שם והייתי בטוח שלי אין מה לפחד, כי אני נמצא מאחור. אמנם אמרו לנו, כי באיזור מצויים צידי טנקים, אבל אמרנו לעצמנו: אם לחבר'ה הנמצאים קדימה לא קורה כלום, אז אנחנו מאחור נהיה בסדר גמור.

אבל פתאום התחלנו לשמוע צעדים, ממרחק של 10 מטרים. התחלנו לצעוק: מי זה? קיבלנו תשובה בערבית: מן האדא? היה רגע של מבוכה, ואז אחד החבר'ה תפס יוזמה ופתח באש. המצרים התקרבו אלינו, שכבו על הארץ והתחילו להרביץ בזחל"מ פצצות בזוקה אר.פי.ג'י.. כמה רקטות עפו מעלינו; אחת מהן פגעה בזחל"מ פגיעה ישירה. היינו על הזחל"מ 4 אנשים, כולל הנהג, וירינו לכל הכיוונים. היה חושך מצרים... בקושי אפשר היה לראות את הידיים, אז לך ותראה מצרים ששוכבים ויורים עליך.

המשכנו לירות עד שהבזוקות נשתתקו. הזחל"מ שלנו בער, עם אוהל הפיקוד, הציוד האישי והתרמילים שהיו בתוכו. קפצנו החוצה, זרקנו את כל הציוד הנוער למטה וכיבינו את אש הזחל"מ. שכבנו מסביב לאבטחה עד עלות השחר. במשך הלילה הגיעו החבר'ה מפיצוץ הצינור ואנו ראינו אותו היטב, משום שהנפט שבצינור בער חצי לילה. שלושה מטרים מאתנו שכב מצרי ובידו בזוקה אר.פי.ג'י.. למזלנו לא הספיק לירות.

סרן שוקה, קצין בגד' טנקים:

17.10 — בשעה שמונה כל הגדוד נע מערבה מ-מחמדיה' ותפסנו עמדות מדורם מזרח ל-טלוויזיה'. מ"פ ז' נסע לחלץ טייס שלנו, ואחרי זה נפגע. עוד טנק מפלוגה ז' נשרף. נענו עוד קצת קדימה ונעמדנו

כאשר אנחנו לכיוון דרום מערב, פלוגה ו' לכיוון מערב רז"ז' לכיוון צפון בכיוון ל-טלוויזיה'. שם נפל עוד מטוס שלנו והטנק שלי חילץ את הטייס. עצרנו בעמדות מעל החווה. מדורם לנו עמדו פטונים. הם ירו כמו מטורפים — פגזים לטווח כ-8000, מקלעים ל-5000. נדמה לי שהיו מחטיבה ג', עמדנו שם ובלילה קיבלנו שי לחג.

18.10 בבוקר קיבלנו הוראה לנוע לאבטח את ציר „עכביש" ואמרו שיכול להיות שגם אנו נצלח (המג"ד אמר). נסענו על ציר „טרטור" ועמדנו מצפון ל-„עכביש". אז הגיעה פקודת התקפה לעלות על החווה הסינית צפונה. היינו אז באיזור התעלות של החווה הסינית. התחלנו אז בהסתערות בקו. טנק של הסמ"פ שלי עלה על מוקש והוא החליף טנק. נכנסנו בשדרה לתוך שדה המוקשים. אני דרכתי על מוקש אחד וזרקתי אותו הצידה. התפרסנו בשטח אחרי שדה המוקשים שלא היה מסומן. ירינו אש קלה, ולא היתה התנגדות. אבל תוך דקה וחצי ירו עלינו ששה סאגרים מהם 4 פגעו. טנק אחד התפוצץ. היו אלה הטנקים של המחלקה שהצטרפה אלינו. לא היה שם מה לעשות אלא לתפוס עמדות. כשנפגענו היינו בשטח פתוח ולא ראינו מאיפה יורים. ירינו כמו מטורפים. הטנק שלי ירה 8 פגזים, בלי זיהוי מטרות, לכיוון כללי של מקור הירי. זרקתי את המחלקה השניה הצידה ואני תפסתי עמדות מאחורי אלה שנפגעו. פיניתי 16 פצועים ואחד היה הרוג. רצתי חזרה לטנקים לראות שלא נשאר אנשים. אחד התפוצץ כך שלא היה מה לראות בו, אחד נשאר בו התותחן וטנק שני בער והיה ריק. עוד שני טנקים היו פגועים וריקים ולא דלקו.

השמדת בסיסי טילים עלידי כוחות מחטיבת ג':

סמוך לשעה 1000 הורה המח"ט ג' ללפידות ולפלוגת-החרמ"ש שעימו לנוע „במלוא הקיסור" מערבה בעקבות גודד עמיר. לאחר שהגחנו מתוך הצמחיה של „איזור החיץ החקלאי" שעטו איפוא כל כוחות החטיבה (למעט גודד אהוד הנלחם במבואות פאיד) דרום-מערבה, בכיוון כללי של מצנפת'. התנופה והקצב שפיתחה החטיבה עתה הזכירו למח"ט את סופת האש המשוריינת של המלחמה בששת הימים. כדבריו: „ככל שיצאנו וראינו שזה הולך, פתחנו ופתחנו יותר עד שפתחנו את כל המרחב... היינו חטיבה פרוסה והתחלנו לרוץ. סוף סוף תפסנו מרחב...".

בדרכם השמידו הכוחות בסיסי טילים, רובם אמיתיים וקצתם בסיסי-דמה. גודד זעירא דהר בכנף השמאלית (הדרומית) של החטיבה, שטף שנית את בסיס הטילים „5920", הפריש בדרכו מחלקת-טנקים בפיקוד מ"פ אשר פשטה יחד עם כוח הסיוור על בסיס הטילים „5718" שבצפון רכסי הג'ניפה, ואחר כך הוסיף להתקדם לאורך מרגלותיו הצפוניות של הרכס כשהוא משמיד את

בסיס-הטילים,, 5717" ומטהר אותו ע"י פלוגות החרמ"ש הנלווה אליו, ופוגע באנטנות המכ"מ של בסיס הטילים,, 5818". לקראת חשיכה נערך הגדוד באיזור,, עובדה 41" ודרומה, ומסיים בכך ללא נפגעים את יום-לחימתו.

גד' טנקים משמיד בסיס-טילים

כוח שמנה 12 טנקים, מחט' ג' יצא ב-20.10 לפשוט על סוללות טילים. 4 טנקים נערכו לבלימה לעבר, בולוניה', ואילו יתר הכוח פגע בשני בסיס-טילים, תוך כדי היתקלות עם כוחות חי"ר, שהופתעו ונסו.

בהמשך הפעולה גילה הכוח הבולם מצבור תחמושת והדליקו.

הפשיטה כולה ארכה כ-45 דקות, ובסיומה חזר הגדוד — שטנק אחד מתוכו נפגע בפצצת אר.פי.גי. אך המשיך לנוע — לחטיבה.

כיבוש, מקצרה' ובסיס טילים

לקראת הצהריים הסתיימה התקיפה על, מקצרה'. בגמר ההסתערות על, מקצרה' באה הפקודה לטהר בסיס טילים צפונית ל,,סקרנות 46". למשימה זו יועד גד' טנקים אשר נע עם המח"ט ג' בשתי שדרות. בהתקרב הגדוד נתקל באש טנקים ואלה זוהו במחפורות חזיתית למסתערים. השדרה השמאלית בפיקוד ירון הדליקה 6 טנקים. השדרה השנייה בפיקוד עירא ועם המג"ד התקרבה יותר ונתקלה באש טנקים. מטווח 1000—1200 האש המצרית היתה מדוייקת והם פגעו ב-4 טנקים אחד אחרי השני, ביניהם טנק המג"ד אשר נפצע ברגליו. הכוח פינה את הנפגעים וחזר עלרב, מקצרה' כשהוא משאיר 4 טנקים פגועים בשטח. בדרכו חזרה הופצץ הגדוד על-ידי מטוסים אך לא היו נפגעים.

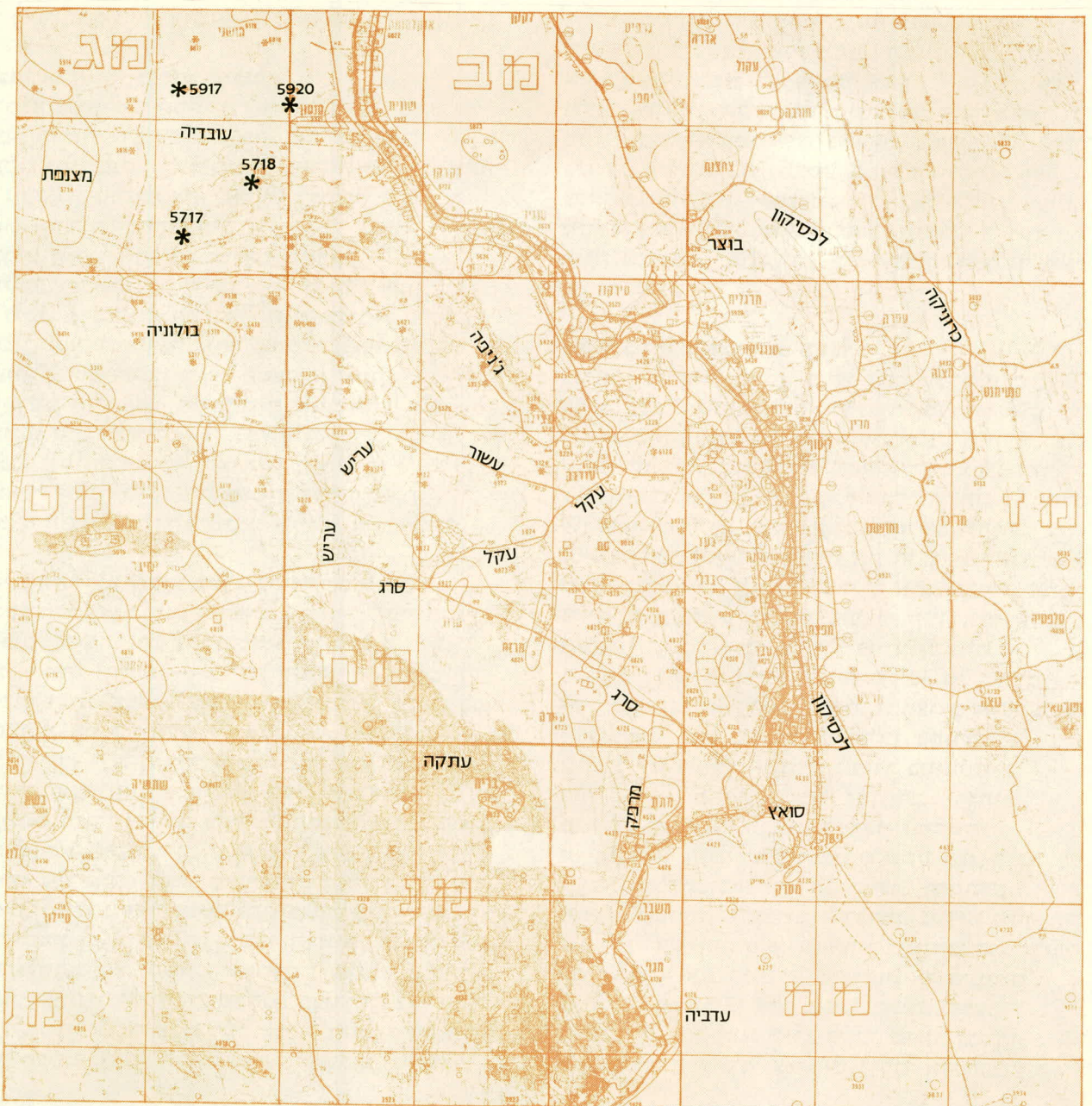
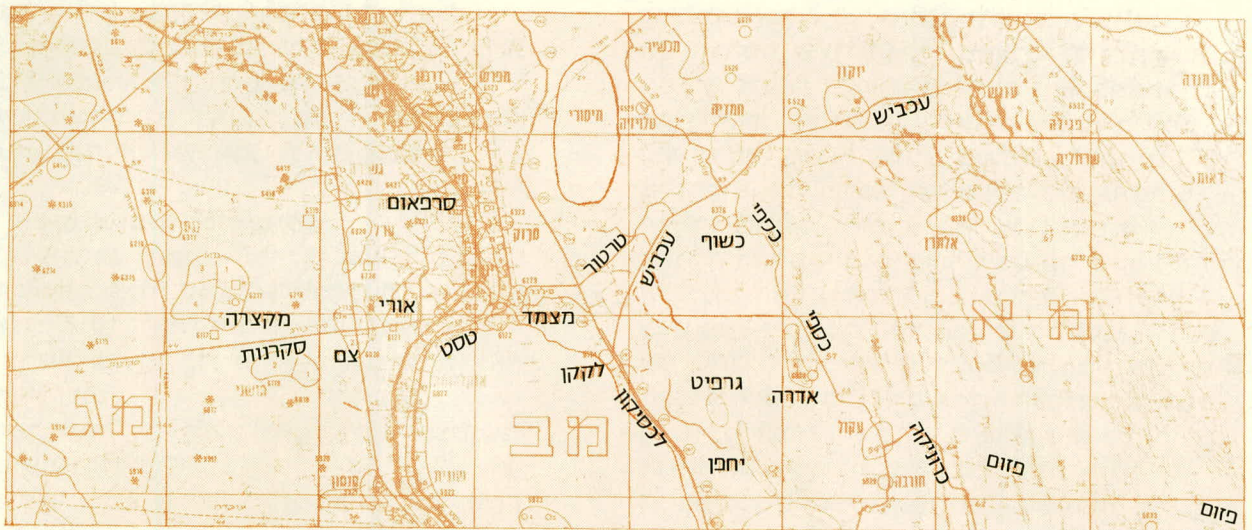
עוזי מתאר את חלקו בקרב לכיבוש סרפאום :

...בסך-הכל היינו שבעה בפנים. עברתי על-פני הטנק הדפוק, וראיתי את הטנקיסטים שוכבים תחתיו. לפני ראיתי זחל"מ — של גדי יהודאי — וכשבאתי לעקוף אותו ממערב, חטף בזוקה בזחל, שנייה לפני שחטפתי אני בזוקה בזחל שלי. מצרי ששכב מתחת לעץ ירה מטווח 3 מ' לתוך התא של הנהג. המנוע נפגע והזחל"מ התחיל בוער. קפצנו מייד מעליו. בינתיים היתה אש גם ממערב למסילה, מבין העצים, מחוליות הבזוקות, וגם ממזרח למסילה. קפצנו לצד מזרח, אולי מפני ששם היו בתים, ואולי מתוך אינסטינקט בלבד. טיהרנו שם את הבית וכבר היו לנו מספר הרוגים, חבר'ה שרצו ישר לתוך החצר. הסתבר שבחצר היו חמש עמדות, מסוג העמדות הידועות שלהם, חפורות ושקי-חול למעלה, והחבר'ה שרצו ישר לפתח חטפו מייד מכת-אש, חלקם נפצעו, חלקם נשארו שוכבים. טיהרנו

ברימונים את החצר ואת החדרים הראשונים, ואז הבחנתי שיורים עלינו ממערב. כל אותו זמן המשיכו חבר'ה להיפגע, ולא היה ברור לי בתחילה מניין יורים, עד שגיליתי שיורים מתחת לזחלים. עם עוד ארבעה חבר'ה, שניים מפלוגה ב' ושניים מהזחל"מ שלי, קפצנו לצד מערב וחיסלנו שלוש חוליות בזוקות, והשתרר שקט. ואז אמרתי לחבר'ה לקחת את מי שאפשר ולהתחיל לנוע אחורה אל הבתים שהיו בערך 50 מ' לפני הטנק הפגוע לשם הגיע זיכרי עם הזחל"מ, וכן הדוקטור, ורייניץ עם הזחל"מ שלו. ראיתי שהוא כבר פצוע. באדר והם הצטרפו לאותו בית שגם אנחנו הצטרפנו אליו. השתדלנו לפנות את כל מי שאפשר היה לשאת או חבר'ה שיכלו איכשהו ללכת. רצנו חזרה לבתים וכל הדרך ליוותה אותנו אש נק"ל מהיעד הגבוה, כ-200 מ' מערבית לנו. בריחה המונית מהמתחם לכיוון מערב. הם ברחו במשאיות. ביקשתי רשות מהמג"ד לאגוף ולדפוק את המשאיות, אך לא נעניתי. כבשנו את המתחם, ירדנו לצומת,, עקל"מ,, סרג", קיבלנו פקודה לנוע מהר ולהתחבר עם הכוח ב,,עריש"מ,, סרג". לא פגשנו בכוח, פנינו מערבה ונכנסנו למארב טנקים ; ירו עלינו מטווח 100—200 מ', אך יצאנו ללא נפגעים. ניתקנו מגע לעבר,, עריש"מ,, סרג" ונכנסנו לחניון לילה (בק"מ ה-101). עבר לילה שקט. הפסקת האש נכנסה לתוקפה.

רופא ביחידה מכותרת מספר :

,,בתוקף תפקידי כרופא גדודי נעתי עם החובשים ברכב, בסוף הטור. כאשר נוכחנו, שהמלחמה מתחילה להיות קשה, התארגנו להגנה עם הנשק המועט שהיה לנו ברכב. באחת מסימטאות העיר נפצע הנהג שלנו ואיבד את השליטה על ההגה. הצלחנו להתקדם עוד כמה מטרים, כאשר הוא לוחץ על דוושת הדלק, ואני רוכן לידו ומכוון את ההגה. התמרונים לא ארכו זמן רב. עוד סיבוב ועוד אחד, עד שנבלמנו בקיר בטון, בדיוק מול מוצב מצרי קטן. החובשים ואני ניהלנו מתוך הרכב קרב פנים-אל-פנים בעוזים ובקלצ'ניקובים, מטווח של 30 מ'. כעבור קרב קצר הצלחנו לצאת משם, והמצרים אחרינו. הכלי שלנו נפגע בגלגליו, ואחר-כך במנועו. התברר לנו כי עם הנגמ"ש הבודד בסימטה העלובה לא נחזיק מעמד זמן רב. ירדתי מהרכב, רצתי אל הרחוב המרכזי וביקשתי מצוות אחד הנגמ"שים הפנויים שהיו שם, לבוא לעזרתי. הצוות בא, ירה אש-יעילה, והסתלק. נשארנו חשופים. המצרים התקדמו. נגמ"ש נוסף בא וירה אש והסתלק. חיפשתי בינתיים ככל גריה, כדי להוציא את הנגמ"ש מהשטח, אך בינתיים צעקו לי מאחור כי צחי, מפקד הכוח, נפצע. רצתי אליו, אך הוא סירב לקבל טיפול וביקש, כי ניגש אל הפצועים האחרים. גררתי את הפצועים

אל הבית הסמוך, שטוהר בינתיים. זה היה בית דירקומתי, ששימש מרכז המשטרה המקומית. החובשים נשארו על הנגמ"ש והמטירו אש אל עבר המצרים. בינתיים הצלחתי להתארגן בבית עם הפצועים. פה ושם עוד גיליתי בין החדרים ערבים בודדים שהסתתרו. חיסלתי אותם בצורות וברימונים. מצבנו בבית היה קשה מאד. המצרים לחצו עליו כל היום. למעשה היינו לכודים בתוכו, מבלי כל יכולת להימלט. התחמושת אזלה. גם חומרי החבישה, הנוזלים והאנטיביוטיקה, אזלו. זה היה בערך אחרי שעה וחצי של לחימה, וכפי הנראה עמד לפנינו עוד יום ארוך וקשה. צחי, על אף שהיה פצוע ברגלו, יצא אל הכלים הבורעים בחוץ וחילץ משם תחמושת. בגלל הקיצוב בתחמושת, ניצלנו אותה אך ורק כאשר התגלו לעינינו מטרות. צחי חזר, חילק את התחמושת וחזר לפקד עלינו. הוא סירב לקבל מורפיום. רצה להיות ער כל הזמן, כדי שיהיה בעניינים, שיוכל לנהל את הקרב כראוי. הוא איבד דם רב, היה צמא מאד. לאט לאט נחלש, אך את הפיקוד לא זנח. בינתיים החלו להגיע אל הבניין פצועים. אחד מהם נשאר שוכב בחוץ. מייד קפצו החוצה שני חובשים, ותחת אש כבדה, שהומטרה כל העת על הבניין, הם פינו אותו. הוא נכווה באופן רציני, נפצע קשה בחזה ובפנים. בינתיים דיווחו לי בקשר, כי בבית הסמוך לנו נמצא פצוע קשה. היה איתו חובש שנתן לו עירוי. הוא דיווח עליו כנפגע-אנוש: הוא נפגע בריאה, וסבל מקשיים בנשימה ובדימומים רבים. היה רגע קשה. הייתי חייב לפנותו במהירות. במחשבה ראשונה רציתי לשלוח ארבעה חיילים עם אלונקה שיביאו אותו, אך מייד שיניתי את דעתי, כי בדרך זו היו מגלים אותנו. חוסר הברירה הכתיב את העניין. הייתי קצת נועז באותו רגע, וקראתי לפצוע בקשר: „הריאה זה לא רגל. קום על רגליך ורוץ לאורך הגדר“; עודדתי אותו בקשר, במשך כמה דקות, והוא הגיע אלי קצר נשימה, נושם בריאה אחת ומגיז דם רב. מייד עשיתי לו ניקור-חזה, לשחרר אויר מן החזה. אט-אט הוא התאושש והחל להרגיש טוב יותר. המצב עם חומרי החבישה הלך והחמיר. עתה נשארו עם תרמילים ריקים. שוב היה צחי זה שתפס את היוזמה: הוא רץ על רגלו הפגועה אל הנגמ"ש והביא משם את חומרי החבישה שנשארו. היתה אוירה קשה מאד. הפצועים היו המומים ונפחדים. נעשו כמה נסיונות להתחבר אלינו, אך התברר כי נאלץ לנהל את המלחמה לבדנו. קיבלנו הוראה בקשר לנטוש את המקום. ההחלטה היתה קשה, קשה מאד. בלב כבד, מלא חששות, התכוננו ליציאה. רוב הפצועים היו פצועי רגלים, כשלושה עשר פצועים קשה בגפיים התחתונות. אספנו את ארבע האלונקות,

שנתרו על אחד הנגמ"שים, ועשינו הכנות אחרונות, לפני היציאה לדרך. לא היתה ברירה. העמדת את הבעיה בפני הפצועים כמו שהיא: אין לנו מספיק אלונקות, ועל-כן תהיו חייבים ללכת ברגל, למרות הפציעות הקשות. הדוגמה הטובה ביותר היו מפקדי הכוחות, שקמו על רגליהם, עשו תרגילי הליכה במקום, ואמרו: „נלך“. כך הם קמו אחד-אחד והלכו: אחד עם פציעה בראש ובעיות נשימה קשות סירב לשכב על אלונקה. הוא איבד דם רב ונשבע לנו כי הוא יצליח ללכת ברגל. כך הלכו כולם כאחד. גונחים וצולעים ומקרטעים ובלב תקוה רבה. בחוליות קטנות עברנו את הסימטאות. שעתיים וחצי באפילה הנוראה הזאת, בריח האיום של המוות, ברצון העז לחיות“.

כיבוש ע'דביה

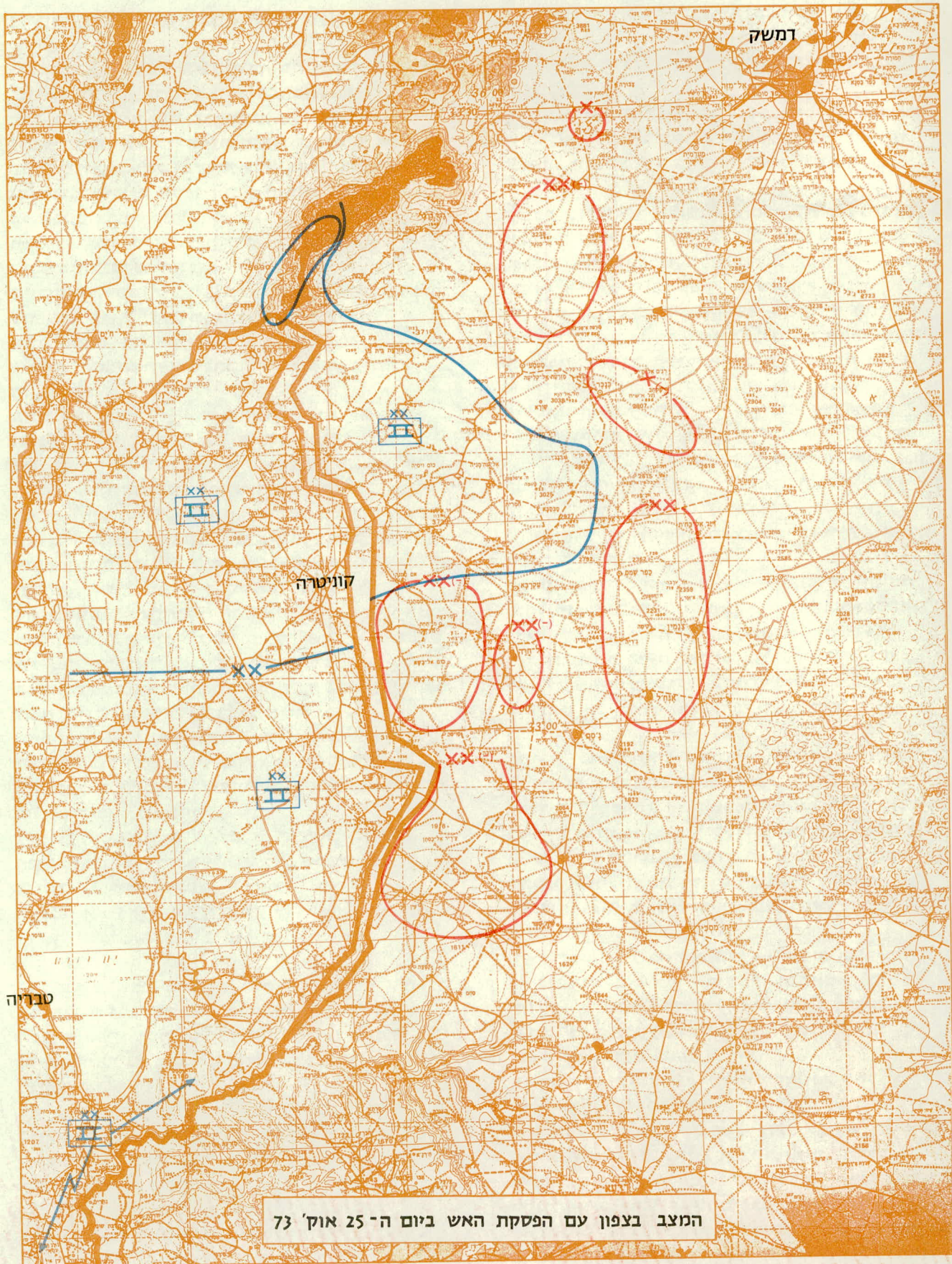
בשעה 1100 קיבלה החטיבה פקודה לנוע במבנה חטיבתי ל„עשור-62“ ומשם לכיוון „עריש“, לשם נכנסה החטיבה עם דמדומים והמשיכה לנוע לאורך „מרזח“ ומשם לכיוון „סרג-84-85“ כשהיא חוצה מערכי חי"ר מצריים מבלי לירות אף כדור. בהגיעה ל„סרג-82“ קיבלה החטיבה הוראה להתכונן ולכבוש את ע'דביה. החטיבה נערכה לתנועה דרומה ובאורות מלאים דהרה ללא הפרעות, פרט לירי נק"ל ומספר נ"טים עד „מרפק-96“, לשם הגיעה בשעה 0300. עם בוקר ה-24 אוקטובר יצאה החטיבה לטהר את השטח והשמידה 5 טנקים באיזור החניון ומשם נעה לעבר הנמל. כוחות הטנקים והחרמ"ש שנכנסו נתקלו באש נק"ל מתוך בניינים ועברו לטיהור רגלי. תוך כדי טיהור נתגלה בניין מפקדת זירתיים-סוף. לאחר ירי נק"ל לתוכה וזריקת מספר רימונים יצא סגן-אלוף עם ידיים מורמות והודיע על כניעה. במקום נשבו כ-150 איש בתוכם שלושה קצינים בדרגת אל"מ. מספר השבויים בע'דביה והסביבה הגיע באותו יום ל-1200 ויותר.

סרן דרור שמואל, מ"פ טנקים

יום ד' 24.10

עם שחר נע הגדוד צפונה וטיהר את איזור נמל ע'דביה. הפל' שלי עם 6 טנקים (4 טנקים נשאר עם פל', לב" לחסימה כלפי מערב), נכנסה לנמל ועלתה על המזח בשעה 0800. ספינת משמר ניסתה לברוח והיא טובעה על-ידי מ"מ 2, סגן עמוס, מטווח 3000 מ'. ספינת משמר קטנה אחרת שניסתה להימלט טובעה ע"י סמל מיקי (ירי ח"ש). ב-1000 קיבלנו פקודה לנוע במהירות לאיזור "סרג-82" מאחר ופל', לב" נתקלה בכוח רציני. נענו במהירות ובשעה 1200 היינו בעמדות מדרום ל"סרג-80" על סוללות. שאר הגדוד היה פרוס מצפון לכביש. התברר שבאיזור "סרג", "עקל", היה מתחם חטיבתי של האויב ובו כ-30 טנקים וח"י"ר עם טילים וארט'. תוך כדי ניהול האש נפגע טנק המג"ד. הוא החליף טנק. הגדוד נערך להתקפה בשעה 1400. שתי פלוגות נעו מדרום ל"סרג" ופל' אחת העסיקה את היעד מכיוון מזרח. פל' א', ופל' ג', עם המג"ד התייצבו על הרכס בטווח 1200 מ' מדרום לצומת וספגו אש נ"ט. היו כ-7 תותחי נ"ט שירו עלינו. 2 נ"טים הושמדו והם לא פגעו בנו. קיבלנו סיוע אויר. בשעה 1600 החלה בריחה המונית מהמתחם לכוון מערב. הם ברחו במשאיות. ביקשתי רשות מהמג"ד לאגוף ולדפוק את המשאיות, אך לא נענית. כבשנו את המתחם, ירדנו לצומת "עקל", "סרג" קיבלנו פקודה לנוע מהר ולהתחבר עם הכוח ב"עריש", "סרג". לא פגשנו בכוח פנינו מערבה ונכנסנו למארב טנקים; ירו עלינו מטווח 100—200 מ', אך יצאנו ללא נפגעים. ניתקנו מגע לעבר "עריש", "סרג" ונכנסנו לחניון לילה (בק"מ ה-101). עבר לילה שקט. הפסקת האש נכנסה לתוקפה.

פעילות חיל-האוויר במלחמת יום הכיפורים

ב-6 אוק' 73, בשעה 1400 לערך, פתחו צבאות מצרים וסוריה וכוחות ערביים נוספים במתקפה מתואמת ויזומה כנגד כוחותינו, בקו הפסקת-האש ברמת-הגולן ולאורך תעלת-סואץ. מטוסים מצריים תקפו שדות-תעופה ומטרות צבאיות אחרות בסיני ומטוסים סוריים תקפו את כוחותינו לאורך קו הגבול ברמת-הגולן. במקביל ניסו מטוסי טופולב מצריים לשגר טילי אויר-קרקע לעבר מרכזי אוכלוסיה במרכז הארץ.

חיל-האוויר, שהיה בכוננות להגנה ולתקיפה מונעת עוד לפני פרוץ הקרבות, הופעל ותקף כוחות אויב בגזרה המצרית ובגזרה הסורית. פעילות חיל-האוויר במלחמה התבטאה בכמה מישורים:

הגנת שמי המדינה — חיל-האוויר סיכל את כל נסיונות חילות-האוויר של האויב לתקוף מטרות צבאיות או אזרחיות בעומק שטח המדינה, כגון ערים, נמלים, שדות-תעופה, מתקני חשמל ומים.

הפלת מטוסי אויב — באזורי הקרבות ובעומק שטח האויב התפתחו עשרות קרבות אויר, בהם הופלו מטוסי אויב רבים. מטוסי אויב הופלו גם באש נ"מ ובטילי „הוק“, תוך כדי נסיונות נואשים לתקוף את כוחותינו. בתחילת המלחמה ירטו מטוסינו טילי „קלט“ ששוגרו לעבר מרכז הארץ והשמידום עוד בהיותם באויר. בשתי החזיתות הושגה עליונות אוירית כמעט מוחלטת והאויב איבד 451 מטוסים; רובם הופלו, כאמור, בקרבות אויר.

השתתפות בלוחמת היבשה — למעלה ממחצית גיחות התקיפה של חיל-האוויר בוצעו באזורי הלחימה. היו מקרים בהם נסוג האויב או שינה תוכניותיו בגלל תקיפות מהאוויר:

1) מזימת הסורים להתקדם ולכבוש את שפך הירדן והכנרת, דרך מעלה גמלא, סוכלה ונבלמה על-ידי מטוסינו, שתקפו את שריון האויב, האיטו ועצרו את התקדמותו, עד אשר הגיעו כוחות שריון והדפו את האויב תוך סיוע רב של חיל-האוויר.

2) גשרים מצריים רבים, שהוקמו לאורך התעלה, הושמדו ע"י חיל-האוויר. כתוצאה מכך עוכבה העברת שריון וטנקים לצד המזרחי של התעלה ושנבשו תוכניות המצרים להתקדם במהירות מזרחה מהתעלה.

3) נסיון המצרים להנחית כוחות בצפון סיני דרך הים סוכל לאחר שכלי השיט, שהועדו למשימה זו ורוכזו בנמל פורט-סעיד, הותקפו מן האויר במקום ריכוזם.

4) התקדמות הארמיה השלישית המצרית דרומה, לעבר ראס-סודר ושארם-א-שייך, נבלמה ונהדפה לאחר התקפות מסיביות של מטוסינו על מערכי האויב באיזור ראס-מסללה—עיון מוסה.

5) הארמיה השנייה המצרית הפסיקה את התקדמותה על ציר בלזזה—רומני בצפון סיני, בגלל הלחץ הרב של חיל-האוויר והאבידות הרבות שנגרמו לה.

6) השמדת כוחות הקומנדו המצריים בסיני בוצעה בעיקר על-ידי חיל-האוויר, לאחר שחלק ניכר מן הכוחות הושמד עוד בהיותו באויר, במסוקים.

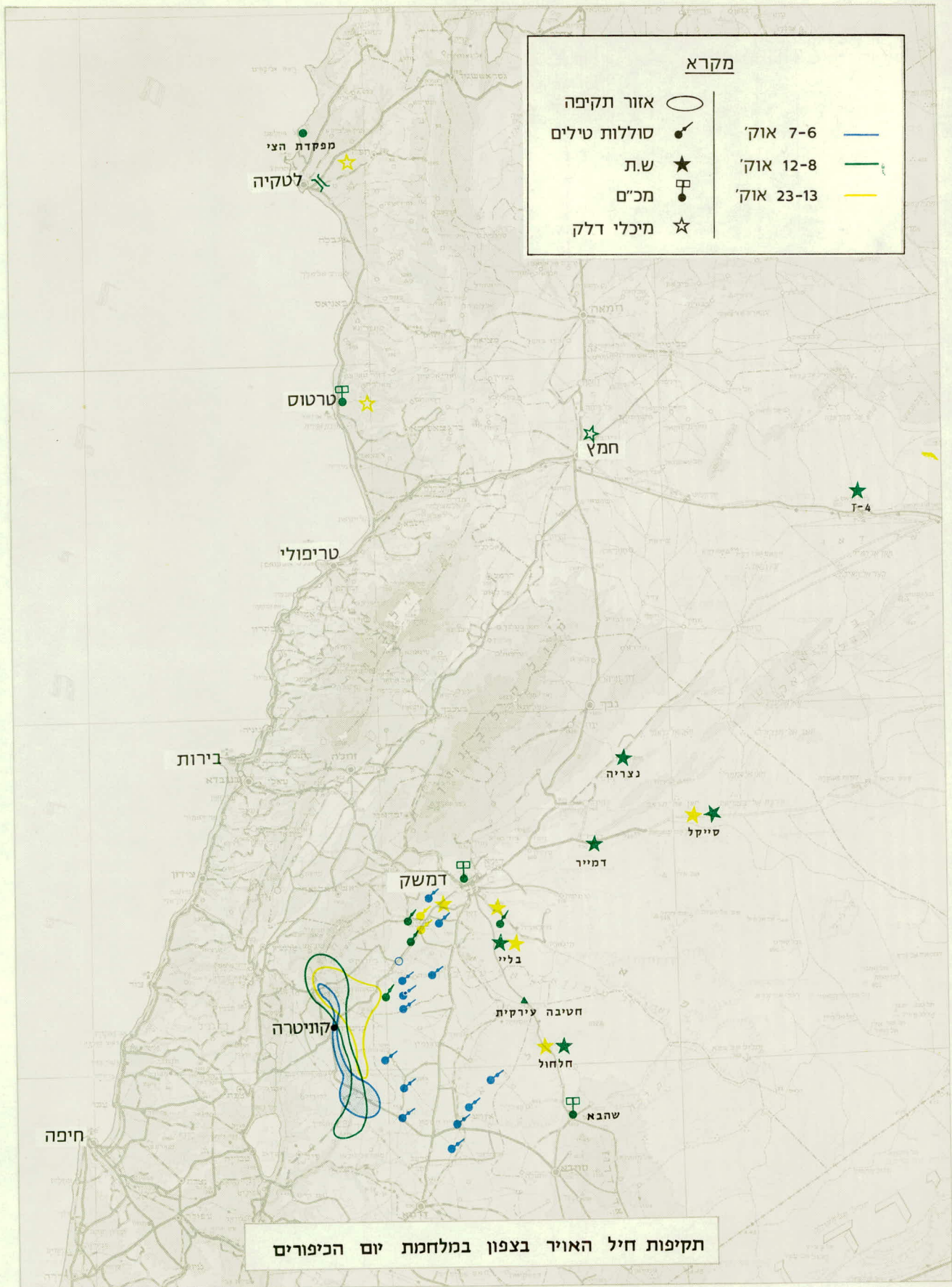
תקיפת סוללות הטילים — המצרים הקימו מערך צפוף של סוללות טילים נגד מטוסים, שכלל כ-60 סוללות בצד המערבי של התעלה. הסורים הקימו אף הם מערך צפוף של סוללות טילים ממזרח לקו הסגול. בשלב הראשון של המלחמה תקף חיל-האוויר את כוחות האויב ובלם את התקדמותם עוד לפני השמדת מערכי הטילים. כתוצאה מכך נפגעו ונפלו מספר מטוסים. אך משהופנה חיל-האוויר לתקיפת מערכי הטילים של האויב, השמיד עשרות סוללות. גזרת פורט-סעיד נוקתה לחלוטין מטיילים. כמו-כן חוסל מערך הטילים בגזרה המרכזית והדרומית של מערב התעלה. חלק מהטיילים הושמד, והיתר התקפלו ונסוגו עם התקדמות כוחותינו מעבר לתעלה. גם בחזית הסורית הושמדו מספר סוללות.

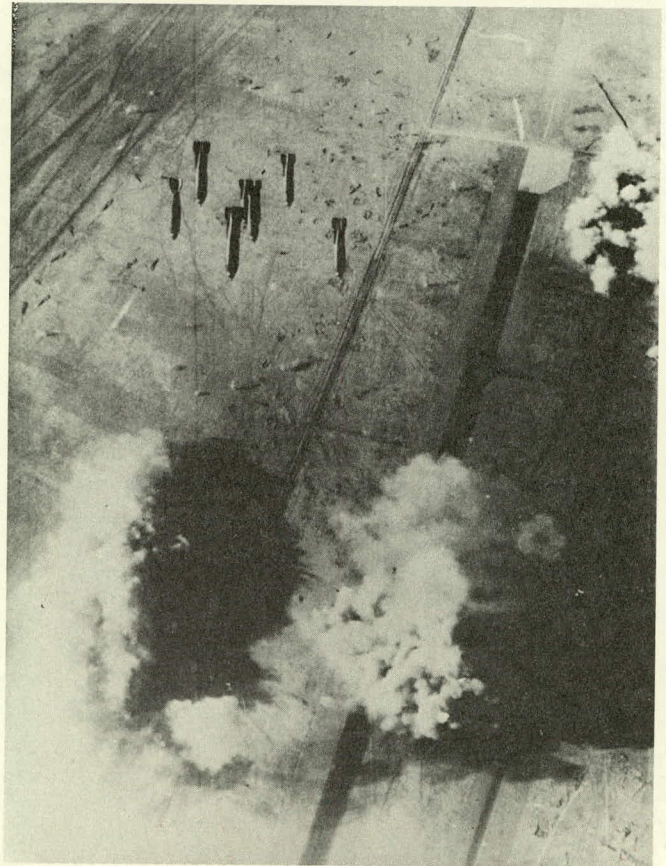
אספקה בהיטס ופינוי נפגעים — מטוסי התובלה וההליקופטרים של חיל-האוויר הועסקו באספקה בהיטס, במבצעי תובלה בממדים גדולים, שכללו העברת כוחות וציוד מעבר לגבול. פעילות מיוחדת של חיל-האוויר הוקדשה לחילוץ ולפינוי נפגעים, שהועברו אל העורף ואל מרכזים רפואיים.

תקיפות בעומק שטח האויב — חיל-האוויר תקף מטרות אסטרטגיות רבות בעומק שטח האויב. במצרים הותקפו שדות תעופה, תחנות מכ"מ וגשרים. בסוריה הותקפו, בנוסף לשדות התעופה ותחנות המכ"מ, גם מטרות כלכליות — מיכלי דלק ונפט, מתקני חשמל ומים, גשרים רבים. כן הותקפו מפעלים צבאיים חיוניים ומפקדות חיל-האוויר וחיל-הים והמטכ"ל הסורי בדמשק.

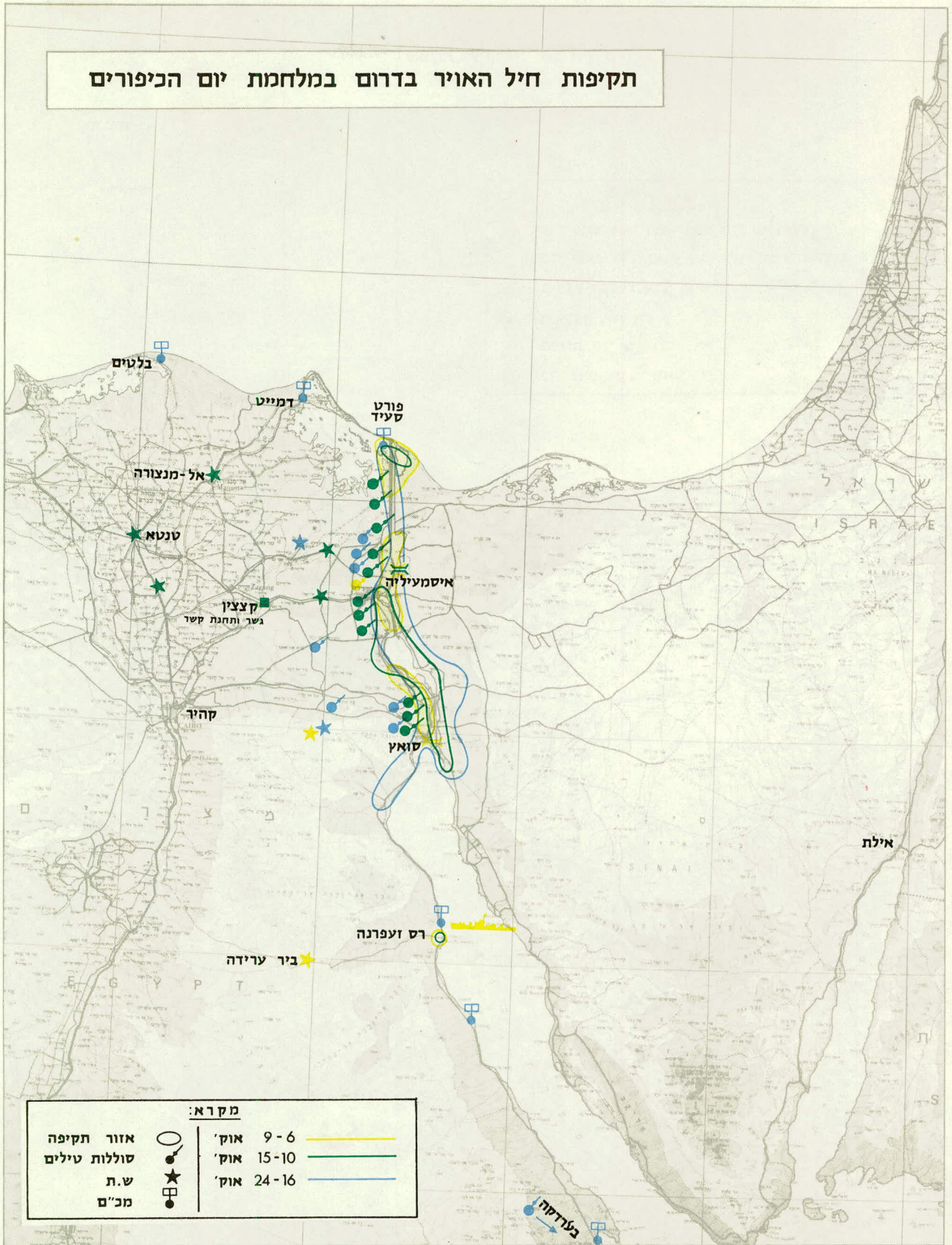
מערך התחזוקה בחיל-האוויר — מערך התחזוקה בחיל-האוויר פעל ביעילות רבה. המטוסים חומשו, תודלקו והוכשרו לטיסה במהירות. מטוסים רבים, שחזרו פגועים, תוקנו והוכשרו לטיסה תוך פרקי-זמן קצרים ביותר.

הפעילות האינטנסיבית של חיל-האוויר, בשלביה הראשונים של המלחמה, תוך מאבק קשה ומכריע לבלימת התקדמות האויב, איפשרו לצה"ל לגייס את כוחות המילואים, להגיע אל החזיתות, לבלום ולהכות את האויב. הסורים נהדפו אל מעבר לקו הסגול וחלק ניכר משטחם נכבש. המצרים נבלמו, שורותיהם נפרצו וכוחות צה"ל עברו לצד המערבי של התעלה, כבשו שטח ניכר וכיתרו את הארמיה השלישית.

תקיפות חיל האוויר בדרום במלחמת יום הכיפורים

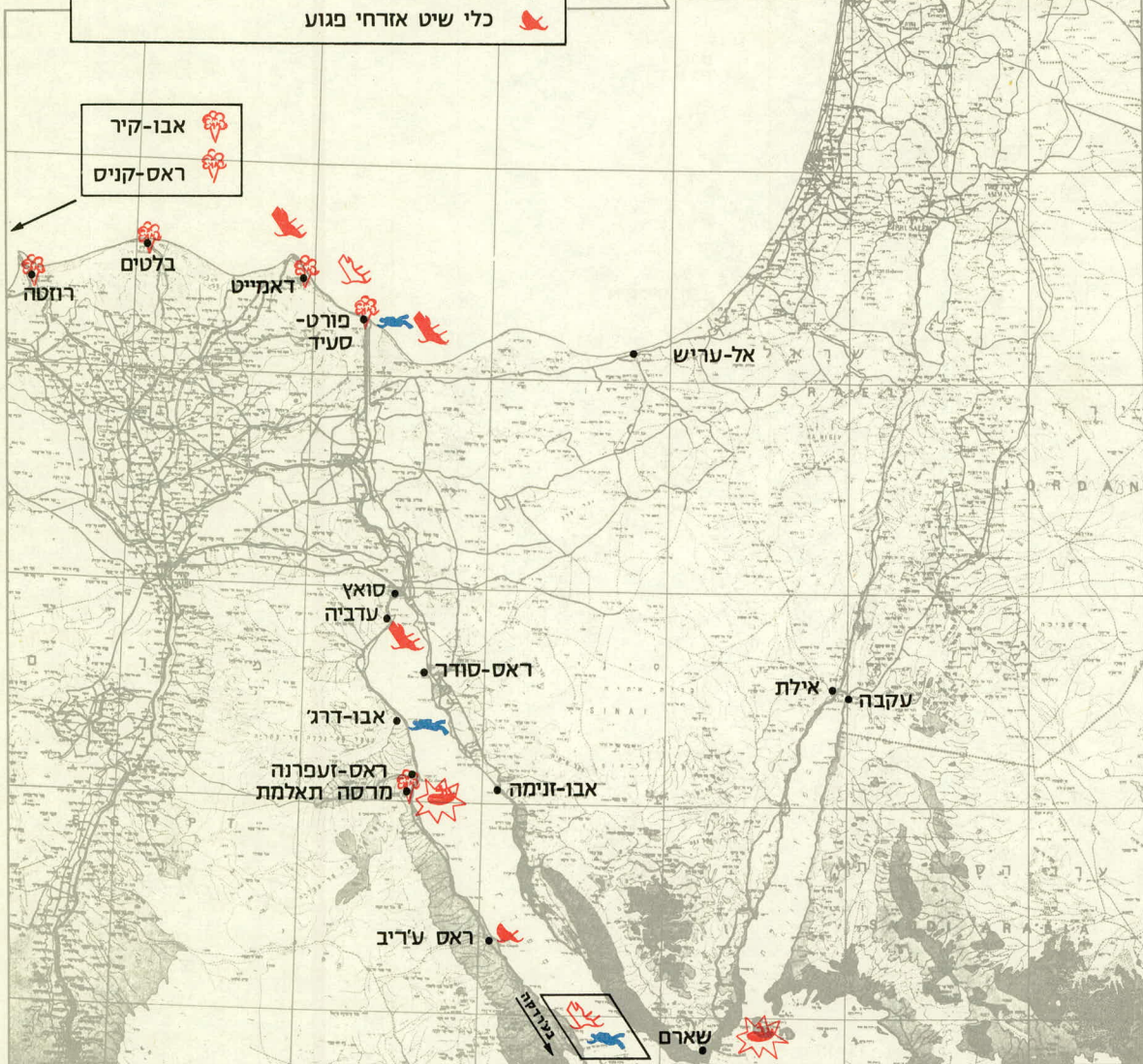
מקרא:	
אזור תקיפה	○
סוללות טילים	●
ש.ת.	★
מכ"ם	□
9-6 אוק'	— (Yellow)
15-10 אוק'	— (Green)
24-16 אוק'	— (Blue)

פעולות עיקריות של חיל הים במלחמת יוה"כ

מקרא

- כלי שיט אויב פגוע (ע"י כלי שיט ח"י)
- כלי שיט אויב פגוע (ע"י פעילות לו"ז ח"י)
- סירות קומנדו אויב פגועות
- פעילות לו"ז ח"י
- הפגזת חוף ע"י ח"י
- כלי שיט אזרחי פגוע

- אבו-קיר
- ראס-קניס

פעילות חיל הים במלחמת יום הכיפורים במדינת ישראל, שגבולותיה היבשתיים חסומים על ידי האויב, נודעת חשיבות מיוחדת לגבול הימי. חופי ישראל, שהתארכו פי חמשה לאחר מלחמת ששת הימים עולים בארכם על גבולות היבשה. סמוך לחופים מצויים ריכוזים ניכרים של אוכלוסיה ותעשייה; עיקר תנועת המטענים אל ישראל וממנה מתנהל בדרך הים. חיל הים הוא המופקד על אבטחתם של החופים והנתיבים. ייעודו של החיל בעת מלחמה הוא חד משמעי: הגנה על הגבול הימי ומניעת הפיכתו לחזית נוספת. הדרך להגשמתו של ייעוד זה גם היא ברורה ומוגדרת: השמדת כלי-שיט עוינים, על מנת למנוע מהם פעילות לאורך חופי ישראל. השמדה זו — מוטב לה להתבצע סמוך ככל האפשר לבסיס האויב, על מנת להקטין ככל שניתן את סכנת ההיפגעות. במלחמת יום הכפורים עמד חיל הים במשימה זו בשתי הזירות — הן בים התיכון והן בים סוף. יתרה מזאת: במהלך המלחמה נוספו לו כמה משימות בלתי צפויות, וגם בהן עמד בהצלחה. הים התיכון שימש זירה לקרבות בין סטי"לים. מערך הכוחות המספרי נטה בכלים אלה לטובת האויב, ובכל זאת הצליחו ספינות הטילים הישראליות לטבע במהלך הקרבות מספר ניכר של ספינות אויב בסמוך לבסיסהו, בלא שייגרם כל נזק לכלים הישראליים. נוסף על השמדתן של ספינות האויב, בהתאם למשימה הראשונית, הוטלו על חיל הים בזירת הים התיכון שני תפקידים נוספים: ריתוק כוחות אויב ופגיעה במתקניו, וכן אבטחת השיט האזרחי לישראל. תפקידים אלה נבעו מאופי המלחמה, ותוכנו במהלכה. ספינות חיל הים הפגזו מתקנים צבאיים וכלכליים, בעיקר מאגרי נפט, בחופי האויב. במקביל התנהלה, בפיקוח חיל הים ובאבטחתו, תנועה ערה של מטענים ורכש אל חופי ישראל וממנה, וזאת על אף ההסגר הימי שביקשו להטיל הסורים והמצרים. התמונה שונה היתה בזירת ים-סוף. באותה תקופה לא החזיק חיל הים סטי"לים בזירה זו. עיקר כוחו התבסס על ספינות סיור קטנות מדגם „דבור“, שמעיקרן לא נועדו ללוחמה סדירה. המצרים מצידם החזיקו בזירה זו לא רק כוחות סדירים גדולים יחסית, ובראשם ספינות טילים, כי אם גם כמה מאות כלי שיט קטנים, שנועדו לחצות את מפרץ סואץ ולסייע בכיבוש חצי האי סיני. ההתגברות על ספינות הטילים המצריות בוצעה בעיקרה על ידי לוחמי הקומנדו הימי, שחשאויות פעילותם נועדה לפצות על היעדר האפשרות לקרבות סטי"לים. במקביל עלה בידי ה„דבורים“ להשיג שליטה מוחלטת במפרץ סואץ, למנוע את

מעבר הכוחות המצריים לסיני ולקבוע באורח חד-משמעי את המהלכים הימיים באזור. בניגוד לים התיכון, לא היה חיל הים בנוי לאבטחת השיט האזרחי בים סוף; ואכן עלה בידי המצרים לחסום את מצרי באב-אל-מנדב ולמנוע, במשך הקרבות, תנועה ימית אזרחית לישראל. במקביל שתלו המצרים מוקשים ימיים בכניסה למפרץ סואץ, במגמה לחסום את מעבר מיכליות הנפט הגולמי מאב-רודס לאילת; המיכלית „סיריס“ נפגעה ממיקוש זה וטבעה, קודם שעלה בידי חיל הים לאפשר את חידוש התנועה הסדירה בקו זה. הקרבות המתוארים בהמשך, אופייניים לזירות השונות ולמהלכי-המלחמה השונים, והם מייצגים חתך קלאסי לאופייה של הלוחמה הימית במסגרת המערכה הכללית.

קרב לטקיייה (ליל 6-7 אוק' 73)

זמן קצר לאחר פרוץ הקרבות, יצא כוח סטי"לים
ישראליים בדרכו צפונה לכיוון סוריה. משימתו
של הכוח, בפקודו של אל"מ ב., היתה איתור כלי
שיט של הצי הסורי והשמדתם בסמוך
לבסיסייהם, על מנת למנוע מהם תנועה לשטחינו.
הכוח הישראלי, שנע במרחק-מה מן החוף, עבר
את גבול לבנון ונכנס לשטח המים שבין מזרח
קפריסין לסוריה. בעשר ושלושים בערב
לערך, במרחק כמה עשרות מילים ימיים מערבית
לעיר הנמל הסורית הראשית, לטקיייה, נתגלתה
מטרה מואפלת, שטוחה, הנעה במהירות גבוהה
מזרחה.

מספר סרן ב., מפקד ספינת הטילים שגילתה
ראשונה את המטרה : —

„לפי הוראות מפקד הכוח ניגשנו לזיהוי,
כי היינו הראשונים בטור הספינות. בטווח קצר
יחסית פתחנו לעברה באש תותחים להטרדה. לאחר
שירינו לעברה צרור שני, החזירה אש
ממקלעון שהיה מותקן בה. ברגע זה פתחנו
לעברה באש לתכלית.”

תוך זמן קצר זוהתה המטרה כספינת טורפדו
סורית, עשויה עץ, מדגם K-123. בשל הטווח
הקצר, העסיקה הסטי"לים הישראליים באש
תותחים בלבד. הטרפדת האטה את מהירותה. מן
הסתם נפגעה.

ספינת הטילים של רס"נ ז. האירה לעברה בזרקור
רב-עוצמה, על מנת להקל את אומדן הטווח אליה.
בראות מפקד הכוח, כי כלי השיט העוין נפגע,
הורה לספינותיו לנוע מזרחה, לכיוון לטקיייה.
הסטי"ל של רס"נ ז. הושאר באיזור, על מנת
„לסיים את הטיפול בטרפדת.”

מוסיף סרן ל., ששימש כקצין נשק באותה הפלגה : —
„התחלנו לחפור אותה בשיטתיות, מטווח
קרוב, עם מקלעים. לפתע נורו עלינו שני
טילי, סטיקס'. שניהם לא פגעו.”

איש צוות, שהיה על הגשר בשעת התקרבות
הסטיקס', תיאר במילים ספורות את הרגשותו
באותו זמן : — „הטיל נראה לי כמו ירח,
או כמו כוכב שביט, הנופל באיטיות ממרום וצונח.”
ספינת הטילים של ז. הוסיפה לירות לכיוון
הטרפדת הסורית. כמה פגיעות מדוייקות
בצינורות הטורפדו, בגשר, בירכתיים — הביאו
לבסוף לטביעתה.

אומר רס"נ ז. : —

„לטרפדת לקח הרבה זמן עד שטבעה. היא
עשויה כולה מעץ, וצפה בקלות, אך לאחר הפגיעות
בירכתיים, היא ממש התרוממה, הזדקרה וירדה
למעמקי הים. בשלב זה נורו עלינו עוד שני טילים.
בכלל, טיל שנורה לכיוונך — נדמה לך שהוא
רץ ישר עליך. זה כדור אש ענקי.”

הטיל השני נע היישר לכיוון החרטום. תותחי

הנ"מ של הספינה ירו לעברו, והמקלע הבינוני
פגע בו — לפני החרטום. הטיל התפוצץ
באוויר.

באותם רגעים נע שאר הכוח מזרחה. כשעה
לאחר הגילוי הראשון, בחצי הדרך ללטקיייה, נתגלתה
סמוך לחוף מטרה נוספת. זו זוהתה כמקשת
סורית — כלי שיט מיושן יחסית, בן 550 טון,
ששהה כנראה במשימת פטרול. ספינת הטילים
של רס"נ מ. ירתה לעברו זוג טילי „גבריאל”.
אלה פגעו, ובכיוון המקשת נראתה התפוצצות ;
אלא שעדיין לא טבעה.

עם התקרב הכוח הישראלי לכיוון המקשת,
נורו לעברו כמה טילי „סטיקס” מכיוון דרום מזרח.
הטילים לא פגעו ; גם כאן התפוצצו כמה מהם באוויר
מפגיעת אש נ"מ. הכוח פנה לכיוון, אשר ממנו
נורו הטילים. תוך זמן קצר נתגלו שתי מטרות,
וכעבור דקות אחדות — מטרה שלישית. אלו זוהו
כספינות טילים סוריות — אותן ספינות,
שירו טילים לכיוון ספינתו של רס"נ ז.,
ולכיוון שאר הכוח.

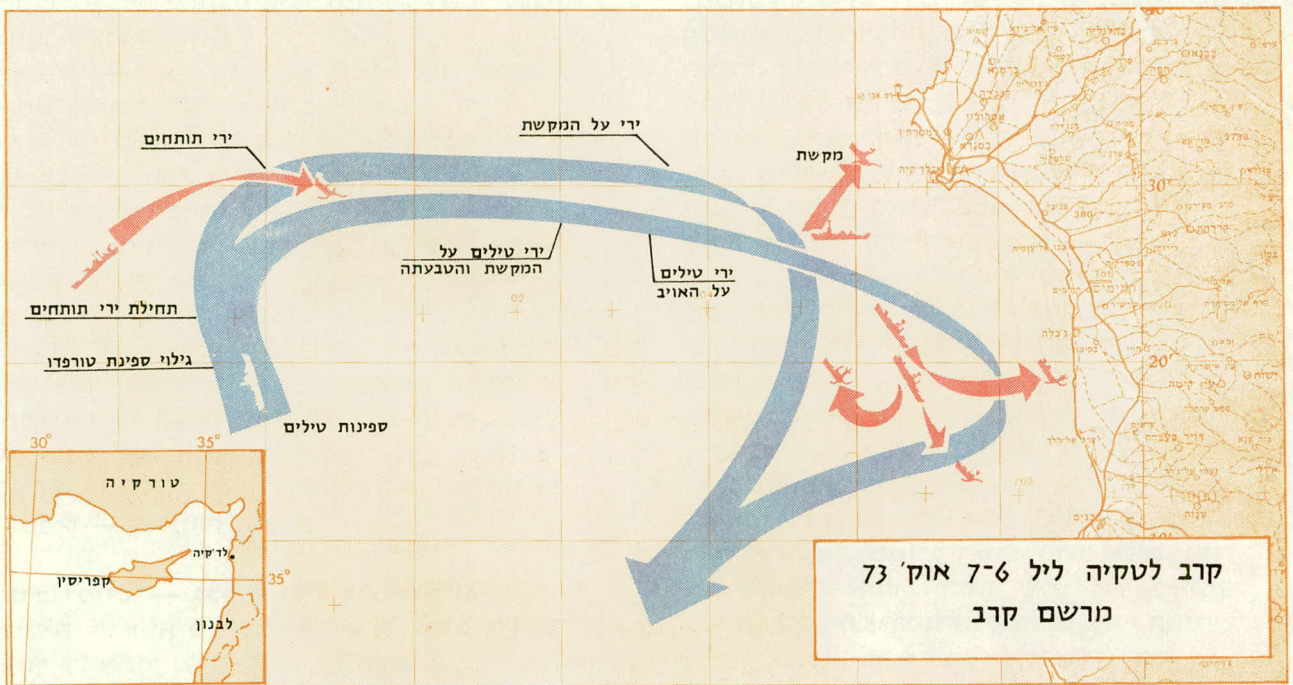
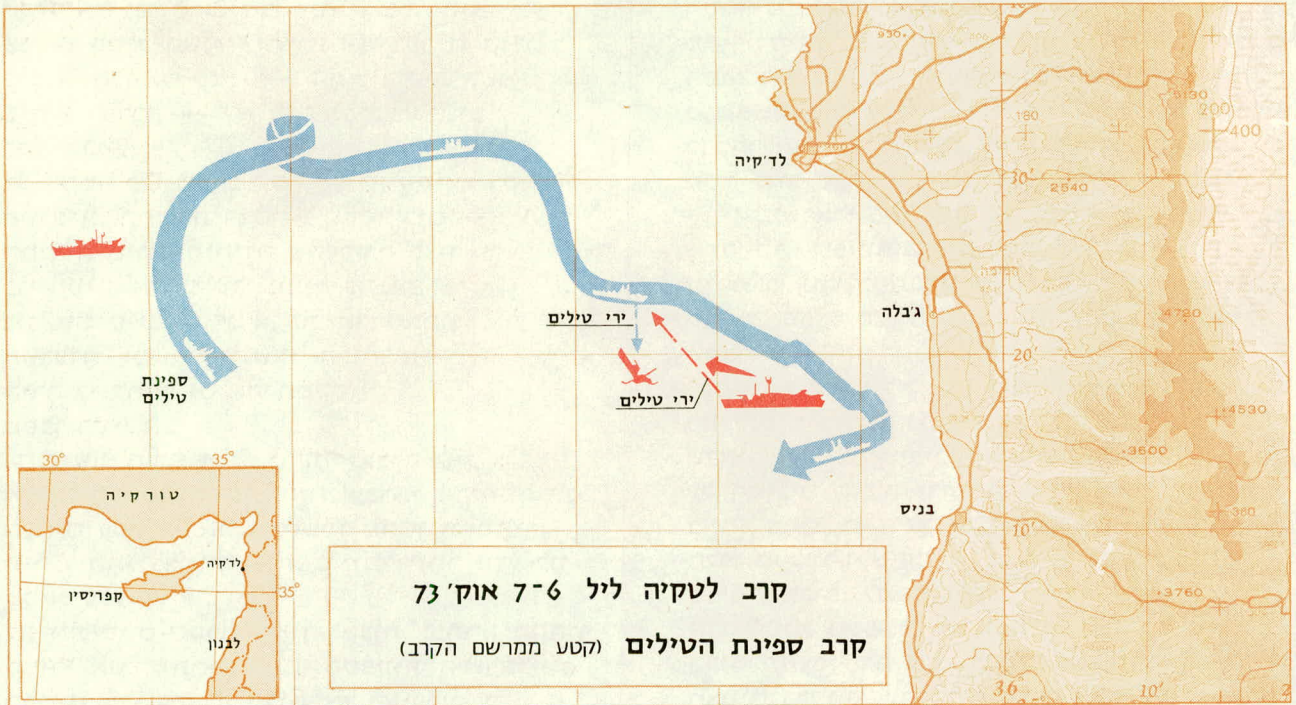
תיאור הקרב שהתפתח, כפי שהוא נשמע בפיו
של רס"נ א., מפקד אחת הספינות הישראליות,
הוא אופייני :

„בשלב התנועה לכיוון המקשת החלו לירות עלינו
טילי, סטיקס'. הטילים באו מכיוון דרום-מזרח,
ועוד בשלב היותם באוויר התחלנו לזהות את
המטרות אשר מהן נורו. בשלב זה נמצאתי אני בטווח
ארוך מהן ; שאר הכוח, שהיה קרוב ממני, פתח
בירי טילים. מטרה אחת הושמדה, והשניה
נמלטה לכיוון החוף וטווחה. היא נמצאה באיזור
כה רדוד, שלא ניתן היה לטבעה ; אולם
בסיום הקרב לא נותרו ממנה אלא שברים.
„נותרה מטרה אחת. קיבלתי אותה על עצמי.
רציתי לשגר לעברה טילים, אולם ספינות אחרות
של הכוח נמצאו בקו ישר ביננו. יצאתי לפיכך
דרומה, והמטרה, עזרה' לי ונעה גם היא
לאותו כיוון. הטווח ביננו הצטמצם.

„בשלב זה דיווחו לי, שרואים טיל שנורה לעברנו.
עליתי לגשר, ובאמת ראיתי טיל, סטיקס' מתקרב
אלינו. החלטתי לשגר טילי, גבריאל' לכיוון
המטרה. בעוד ה,סטיקס' באוויר, הוריתי על ירי טיל
לעברה. נוצר מצב מעניין : שני טילים נעים באוויר,
זה מול זה.

„כעבור רגע נורה לעברנו טיל נוסף. בספינה
הסורית — שהיתה מדגם, אוסה', בת ארבעה
משגרים — נותרו שני טילי, סטיקס' מוכנים לירי.
במקביל שיגרנו גם אנחנו טיל נוסף. בסך הכל
נורו בקרב הזה ארבעה טילים — שניים
מצידם, ושניים מצידנו.

„הטיל הסורי הראשון שנורה לעברנו, חלף על
פנינו בלא לפגוע. הטיל הראשון שירינו אנחנו פגע
בספינה הסורית, וגרם להתפוצצות אדירה.

מן הסתם נפגעו הטילים שנותרו בה, והיא טבעה תוך שניות. הטיל השני שירתה היא לעברנו קודם לכן — חלף גם הוא בלא לפגוע. הטיל השני שירינו לעברה — לא היה לו כבר פשוט במה לפגוע..."

כל חמשת כלי השיט הסוריים שהשתתפו בקרב — הטרפדת, המקשת ושלושת הסטי"לים — נפגעו. המקשת היתה היחידה שהוסיפה לצוף על פני המים, אם כי עלו ממנה להבות. בינתיים סיים רס"נ ז, שנשאר מאחור, את טיבוע הטרפדת, ונע לכיוון שאר הכוח. אל"מ ב. הורה לו לחסל גם את המקשת.

מספר רס"נ ז:

„המקשת בערה חזק. יריתי לעברה טיל, והיתה התפוצצות יפה מאוד. עברתי לירי תותחים. הפגזים פגעו כנראה באיזשהו מחסן תחמושת, והחלו התפוצצויות רבות. מאוחר יותר נודע לנו, שהיא טבעה."

לקראת סיום הקרב, סמוך לחצות, נפתחה מהחוף הסורי אש תותחים לעבר הספינות הישראליות. הפגזים נפלו בקרבת הכוח, אך לא פגעו בו. מששבו הסטי"לים הישראליים לבסיסם, עם תום הקרב, שארך פחות משעה ומחצה, רשמו לעצמם הישג משולש:

ראשית — בקרב זה טובעו כל ספינות האויב, חמש במספר, ללא פגיעה בכוחותינו.

שנית — לאחר שנים ארוכות של פיתוח טילי ים-ים בציים רבים בעולם, היה זה קרב הטילים הימי הראשון בהיסטוריה.

שלישית, ונקודה זו חשובה אולי ביותר: קרב זה שימש כמבחן מוצלח לכל תורת הלחימה של חיל הים, שפותחה ושוכללה במשך שנים רבות. תפיסת לחימה זו — חיסרון אחד היה מאז ומתמיד בעוכריה: חסרה היתה לה ההוכחה האחרונה, המכרעת. זו יכולה היתה להינתן רק בקרב של ממש, מול אויב של ממש.

ובלילה הראשון הזה, בחופי סוריה, התקיים המבחן — והתורה הוכחה כנכונה.

קרב דמייט — בלטים (ליל 8-9 אוק' 73)

בימים הראשונים למלחמה החל צה"ל לקיים לחץ על איזור פורט סעיד, בין השאר במטרה להסיר את הכיתור המצרי מעל למוצב „בודפסט". יחידה של ספינות טילים ישראליות הוצבה באיזור, במגמה להשמיד כלי שיט מצריים, שיציאתם מנמל פורט-סעיד היתה צפויה בעקבות אותו לחץ. במקביל הוחלט על קיום חסימה בכיוון מערב, על מנת לתקוף תגבורת ימית, או כוח נחיתה של אויב, אשר ינסו להגיע לפורט-סעיד מבסיס הצי המצרי העיקרי שבאלכסנדריה.

בשעות הערב של ה-8 באוקטובר נערכו הסטי"לים הישראליים למארב. מספר סרן פ, מפקד

הסטי"לים: „היינו במרחק של כמה מילים מחוף דמייט, כאשר גילינו בכיוון מערב שתי מטרות, המפליגות לעברנו במהירות 30 קשר. כעבור זמן התפצלו המטרות לשני זוגות של כלי-שיט. כדקה לאחר ההתפצלות, נורה לעברנו מכיוון מטח גדול של טילי „סטיקס". ירי הטילים הוכיח לכוח הישראלי מעל לכל ספק, כי אותן ארבע מטרות הן ספינות טילים מצריות". לכיוון הכוח הישראלי נורו כמה מטחי טילים.

סרן מ, מפקד סטי"ל, מתאר את התקרבות הטילים המצריים: —

„במטח הראשון לא פגעו הטילים שנורו לעברנו, ולא הייתי מודאג. במטח השני קיבלתי דיווח, שבאים אלי שני טילים מול החרטום. על הטילים האלה ירינו באש נ"מ. יתכן שפגענו באחד מהם, כי נראה עשן יוצא ממנו. שניהם חלפו מעלינו ולא פגעו". כך היה המצב בכל ספינות הכוח. למעלה מעשרה טילי „סטיקס" נורו לכיוון הספינות הישראליות ללא כל פגיעה. הכוח המצרי ירה את כל הטילים שהיו מצויים ברשותו. עם סיום ירי הטילים פנו ספינות ה„אוסה" המצריות מערבה, והחלו להימלט במלוא המהירות לעבר נמל הבית, אלכסנדריה. הספינות הישראליות פתחו ברדיפה אחר הכוח המצרי, במהירות גבוהה. הטווח הלך והצטמצם. מפקד הכוח, אל"מ ב, הורה למפקדי הספינות שלא להזדרז בירי. ספינתו של רס"נ א. היתה הראשונה שירתה טילים. אלה כוונו לעבר הסטי"ל המצרי הקרוב בזוג הצפוני.

מספר סרן א. מקציני הספינה: —

„בשעה 0050 ירינו אל הטיל הראשון. הטיל הזה פגע, דיווח הגשר. זמן קצר לאחר מכן ירינו טיל שני לאותה מטרה. עדיין המשכנו לרוץ פנימה ולצמצם טווח".

ספינת הטילים של רס"נ מ. פתחה גם היא באש לעבר אותה מטרה. מתאר מ:

„מול החרטום שלנו נראו בבירור שתי מטרות. הספינה של א. נעה לשמאלי. נכנסנו לתקיפה. בשלב זה ירה א. על הסטי"ל היותר קרוב אלינו. מיד אחריו ירינו אנחנו. הטיל שלנו פגע באותה ספינה. היא נעצרה והתלקחה. עברתי אותה מצפון, כאשר אני ממשיך לרוץ אחר הכלי המערבי יותר, תוך כדי סגירת טווח איטית".

כלי שיט שני זה, הצפוני ביותר, נפגע כבר על-ידי טילים מספינה אחרת. הוא נעצר ובער. סרן מ. ניגש עם ספינתו על מנת להדליק סופית, באש תותחים, גם את סטי"ל האויב הראשון.

„כשניגשתי אליו", אומר סרן מ., „היה לו עשן מהירכתיים. התקרבתי אליו עד טווח 1000 ירד. ירינו עליו פגזי 40 מ"מ. הוא נדלק כולו, מהחרטום עד הירכתיים, — להבה אחת גדולה. וכאן זיהיתי את הצללית: זו היתה „אוסה".

הלהבה לא נפסקה עד אשר עזבנו את השטח".
בעוד זוג המטרות הצפוני מועסק על-ידי
חלק מן הכוח הישראלי, רדף שאר הכוח אחר
המטרות הדרומיות. ספינתו של רס"נ פ. ועמה גם
ספינתו של רס"נ ש., שיגרו לכיוון המטרות
טילי "גבריאל". אחת המטרות — הצפונית
בזוג — נפגעה, פנתה דרומה ונעצרה סמוך לחוף.
הכוח פתח לעברה באש תותחים.
"המטרה כבר עמדה בשלב זה", מתאר רס"נ ש.,
"וראינו אותה די טוב באור הירח. ירינו עליה
כמה עשרות פגזים. רובם נכנסו בתוכה, ולא
ראינו מים ניתזים. פגענו בה בקו המים.
מדי פעם ראינו הבהקים יוצאים ממנה". במנוסתה,
התברר מאוחר יותר, התקרבה ספינת הטילים הזו
יתר על המידה אל החוף. המים היו כה
רדודים, שלא ניתן היה לטבעה. אולם דבר זה
לא היה ידוע במהלך הקרב. אומר אל"מ ב. :
"סרן פ. וסא"ל ר. הפגינו אותה בהצלחה בתותחים,
ירו וירו והיא לא טבעה... אחר כך, כשנרגענו קצת,
הלך סא"ל ר., מדד את העומק, וגילה
שלא היתה יכולה לטבוע".
תוך כדי-כך עלה בידי הסטי"ל המצרי הרביעי,
הדרומי ביותר, להתחמק מערבה ולצאת מן הקרב.
ספינות הטילים הישראליות פנו מזרחה, ללא
פגיעה כלשהי, וחזרו לבסיסן.
שלוש ספינות האויב הפגועות היו לא רק סיכומו
של קרב ימי בודד. הן סימנו את סיומו של
שלב במלחמה. היה זה הקרב האחרון בו ניסו כלי
שיט מצריים לצאת לקראת ספינות חיל הים
ולתקפן. מכאן ואילך היתה היוזמה כולה בידי
הסטי"לים הישראליים.

תקיפת מארסה תלמאת (ליל 6-7 אוק' 73)

עם פרוץ הקרבות הזנק זוג "דבורים", בפיקודו של
צביקה, לביצוע סיור באיזור מרכז המפרץ. הסיור
נמשך עד לשעות הלילה, בגזרות משתנות.
"הים היה קשה", מספר צביקה, "ולא היה ירח;
היה לילה חשוך. ביצענו את הסיור, כשכל הזמן
חולפים מסוקים שונים — לא מעלינו, אבל
ראינו תנועה ערה של מסוקים מחוף אל חוף.
בחוף סיני ראינו מספר להבות, כאלו נפגעו שם
מרכזי-נפט; מאוחר יותר הסתבר לי, שאלה היו
כוחות קומנדו, שחיבלו שם".

במהלך הסיור נתקבלה הוראה ממפקדת
חיל הים, כי על ה"דבורים" לגשת לאיזור ראס-זעפרנה
ומארסה תלמאת, על מנת להשמיד ספינות אויב.

בידי הכוח לא נמצאו נתונים עדכניים לגבי
היעדים שהוזכרו בהוראה. אולם מפקד הכוח
ידע, כי באיזור אמורים להימצא כלי שיט קטנים,
צבאיים ואחרים המופעלים בשירות הצבא המצרי.
הוא החליט לצאת לראס-זעפרנה, ואם לא
ימצא שם דבר יירד דרומה, למארסה תלמאת.

בהתאם לכך, תידרך את מפקד ה"דבור" השני.
"העליתי את אנשי הצוות", אומר צביקה, "ותידרכתי
אותם. הוצאנו את כל הנשק — והוא לא היה רב —
על מנת לטבע בו את הכלים. התקרבו לעבר
ראס-זעפרנה, ולא גילינו דבר. החלטתי, שאני
ניגש למארסה תלמאת. השארתי את ה"דבור"
השני בחוף, כמיל מפתח המפרץ, הן על מנת
שיימצא בכוננות להגנה ולחילוץ, והן משום
שהאיזור היה מלא שרטונות".

ה"דבור" בפיקוד צביקה נכנס אל המפרץ.
הוא לא נתגלה עד אשר הדליק זרקור, לסריקת
השטח הפנימי של המעגן. "בחלק הימני,
הצפוני יותר, היה ריכוז גדול מאוד של סירות דיג,
שהיינו מאד קרובים אליהן כשהדלקנו את הזרקור",
מתאר צביקה. "בצד שמאל, רחוק מאוד מאיתנו,
ראיתי ספינה צבאית מדגם "ברטראס", קשורה
למצוף, ואליה קשורות שתי סירות גומי מדגם
"זודיאק". החלטתי שלא להתעסק עם
סירות הדיג, ופניתי לעבר ה"ברטראס" וסירות הגומי,
תוך פתיחה באש".

צביקה חשב לנגח את הכלים המצריים בחרטומו,
אך מאידך חשש לגורל ה"דבור" אם יפגע במצוף
הוא מספר: "החלטתי שאני הולך לעבר
סירות-הגומי, תוך ירי מתמיד אל ה"ברטראס".
כשהיינו די קרובים ראינו בסירות-הגומי אנשי
קומנדו מצרים חמושים, לבושים בחליפות קאליפסו
שחורות ובחגורות הצלה צהובות, פתוחות.
כשפנינו לעברם, קפצו כמה מהם למים, ואחרים
נשארו בסירות, פגועים. דרסנו את הסירות; ממש
חתכנו אותן בחרטומנו, והן שקעו במים".
בשלב זה הפנה מפעיל הזרקור את התאורה לאחור,
לכיוון ה"ברטראס". לפתע הורגשה מכה

חזקה בכלי השיט, המנועים הודממו; ה"דבור"
התקרב יתר על המידה לחוף, ועלה על שרטון.
"באותו שלב", אומר צביקה, "נפתחה
עלינו אש רצינית מאוד מהחוף, מכל הכיוונים.
היינו בתוך חצי עיגול, והאש היתה די מדוייקת.
ראינו את הנותבים רצים עלינו, אחד מעל השני,
כשמפעם לפעם משוגרות רקיטות תאורה.
במקביל הפסיקו תותחי החרטום והירכתיים
של ספינתנו לירות; מפעיליהם נפגעו. מקלעי ה-0.5
השתתקו גם הם עקב תקלות.

"כשאתה יושב על שרטון ואין לך תותחנים על הנשק,
ההרגשה היא בסך-הכל די גרועה. אני זוכר שבאותו
זמן הייתי; שאלו אותי מדוע אני מחייך,
אז אמרתי — זו צורה גרועה למות. היינו
בטוחים כולנו שזה-זה". האנשים הוסיפו לתפקד
במהירות. הפצועים הורדו למגורי החרטום,
לטיפול ראשוני. סמל שלום, המכונאי, ירד ביוזמתו
לחדר המכונות, על מנת לנסות ולהוריד את
הספינה מן השרטון.

הוא מספר : —

„באותו זמן הייתי בתותח חרטום, הלכתי לעזור לתותחן. לפתע עלינו על השרטון. לא הצלחנו להתקדם יותר. אז עזבתי את התותח וניגשתי לגשר. שאלתי מה העניין, ואמרו לי שניסו לרדת ולא הצליחו.

„ניגשתי למטה, לחדר המכונות, והנעתי מנוע אחד. ניסו לשלב את המדחפים מהגשר וזה לא עזר. שילבתי אותם מלמטה. שילבתי לאחור, ועם מנוע אחד התחלנו לצאת החוצה. לאחר שתי דקות עליתי לגשר ושאלתי : יוצאים או לא ? המפקד שלי אמר, שאנחנו מתחילים לנוע. ניגשתי למטה. לאחר כשתי דקות נוספות העברתי להילוך קידמי ויצאנו עם מנוע אחד“. כל אותה עת שימש ה„דבור“ מטרה נייחת לאויב, כשאנשיו משיבים אש נק"ל. עם התזוזה לאחור, ירה סגן המפקד אל עבר ה„ברטראם“, פגע בו, הציתו והוא עלה בלהבות.

במקביל קרא צביקה ל„דבור“ השני להכנס למפרץ ולנסות לחלצו. גם „דבור“ זה התקרב אל החוף יתר על המידה ועלה על השרטון, אך הצליח לרדת ממנו, תוך כדי ירי לכיוון מקורות האש שעל החוף. גם ב„דבור“ זה היו כמה נפגעים. שני כלי השיט החלו נעים לעבר חופינו, במהירות איטית. הפצועים פונו והוחל בתיקון הנזקים. במקביל דווח על השמדת ה„ברטראם“ וסירות הגומי.

תוך זמן קצר הסתבר, כי אותו כוח מצרי אמור היה — לולא נפגע — לצלוח את המפרץ לכיוון הציר סואץ—שארם, כהקדמה לכוחות נוספים ובמטרה לסייע בכיבושו. הקרב במארסה תלמאת הביא לדחיית התוכנית הזו. ומאוחר יותר לביטולה.

טיבוע „דה־קסטרו“ (ליל 8-9 אוק' 74)

בשעות הערב של ה-8 באוקטובר יצא זוג „דבורים“, בפיקודו של עמי, לסיור בצפון מפרץ סואץ.

מספר עמי : —

„יצאנו לסיור עם שתי ספינות. מזג האויר היה טוב, הים היה חלק. הירח היה באותן שעות בכיוון דרום-מערב, וזה בעצם השפיע על כל מהלך העניינים לאחר-מכן“.

כשהגיע הכוח לנקודה הצפונית של איזור הסיור, נתגלתה במכ"מ קבוצת מטרות בכיוון צפון, סמוך לאיזור הנפט המצרי של ראס סאדאת. עמי שיער, כי המצרים לא ישאירו איזור זה בלא שמירה. בין המטרות הללו — שהיו ברובן אוניות-דלק הקשורות למסוף — אמורה הייתה להימצא ספינת משמר מדגם „דה־קסטרו“, או אולי טרפדת. עמי החליט לזהותה ולהשמידה.

אומר עמי : — „לא רציתי להיכנס לזיהוי המטרות מדרום, מן המקום בו נמצאתי, הואיל והייתי נכנס לכל מטרה בכיוון מאוד לא נוח מבחינת הירח.

רציתי להיכנס דווקא מצפון-מזרח, כדי שאוכל לראות את המטרות בבירור על כיוון הירח. במקרה זה יהיה לי זיהוי-עין ודאי בטווח של אלפי יארדים. להיכנס קרוב יותר רציתי רק לאחר שאווכח, כי גיליתי את מטרת האויב. אם אצמצם טווח, יהיה זה כבר על מנת לתקוף ולא על מנת לזהות“.

עמי הבהיר את כוונותיו למפקדי שני ה„דבורים“. ברגע בו פנה הכוח דרומה, לכיוון המטרות, הובחן כי אחת מהן, בניגוד לאחרות, נמצאת בתנועה. ואכן, על קו הירח נתגלתה בעין ספינה מאופלת. נתוני התנועה שלה היו — צפוניים, איטיים. בטווח של 3000 יארד נתקבל כבר זיהוי-עין ודאי : ספינת „דה־קסטרו“.

מספר עמי : —

„נכנסנו במהירות מירבית, במסדר שמאל צמוד. נתתי הוראה שלא לפתוח באש אלא לפי אישור שלי. התחלנו לירות בטווח של לא יותר מ-500 יארד. האויב לא פתח באש לפנינו. אני מניח שהוא ראה אותנו בקושי, משום שאנו באנו מצויין מבחינת הירח. אנחנו פשוט שמנו אותו על קו הירח“. נראה, כי הספינה המצרית הופתעה מן הירי הפתאומי, מפקדה ניסה להגביר מעט את מהירותה והחל להשיב באש. שני ה„דבורים“ הפנו לעברה את צידם, וריכזו בה אש מכל הקנים — תותחי 20 מ"מ ומקלעי 0.5. כבר במטח הראשון הובחנו פגיעות חמורות, בעיקר באיזור הגשר. האש המצרית, שהיתה יעילה בתחילה, נפסקה כעבור פחות מדקה. „לא נותר לנו“, אומר עמי, „אלא להסתובב סביב הכלי במעגלים. כבר אחרי הפעם הראשונה שחצינו לו את החרטום, הוריד מהירות בצורה קיצונית, והחל להעלות עשן רב מן הגשר והירכתיים. שמרנו אותו תחת אש יעילה, בטווחים שבין 50 ל-200 יארד, והרבצנו בו פשוט כמו במטווח. בשלב מסויים איבד את השליטה, והחל מסתובב סביב עצמו. היינו צריכים להיזהר שלא ייתקל בנו“.

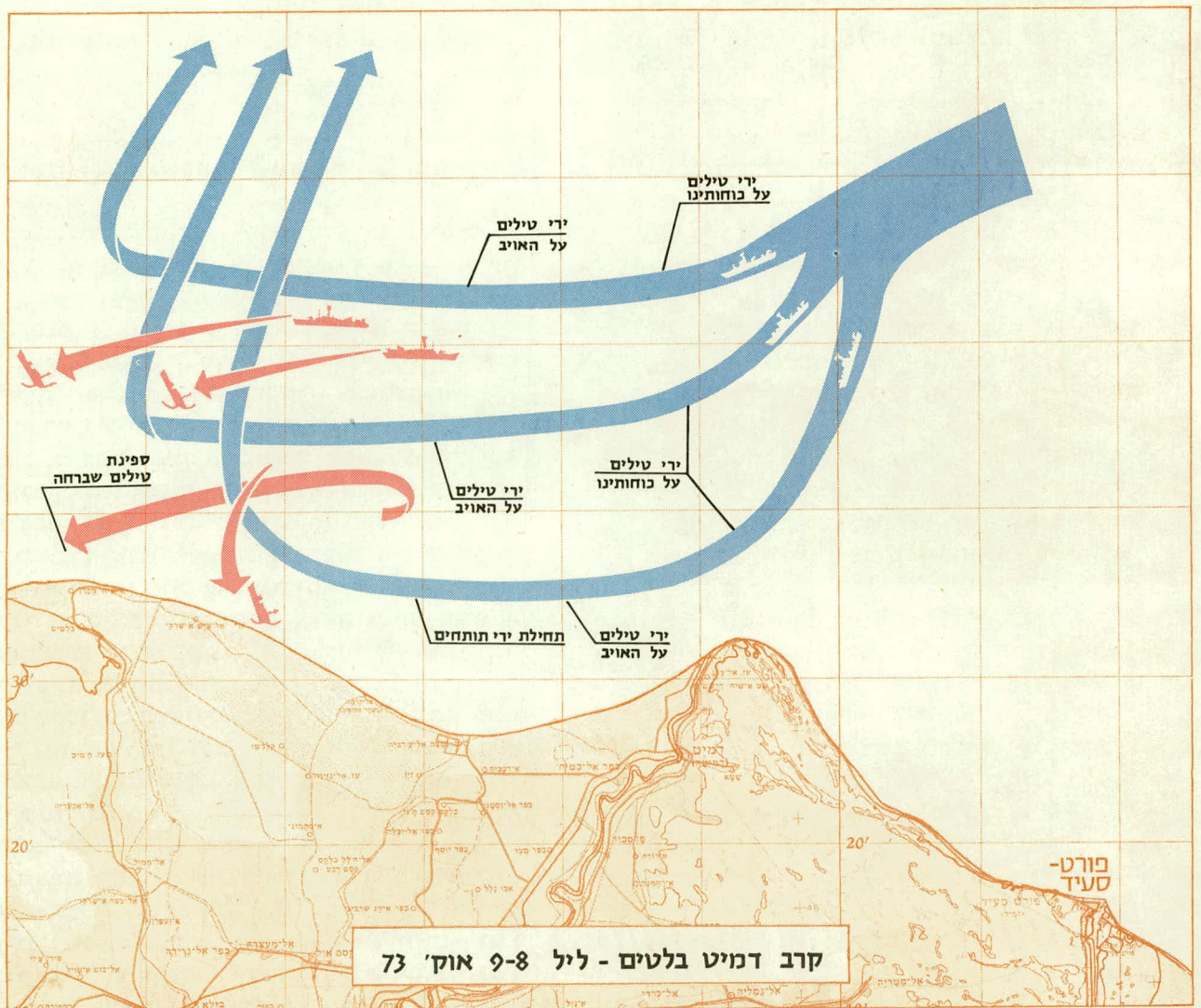
כעבור רגעים אחדים התקבלה הודעה מן ה„דבור“ השני, כי התחמושת במחסניות מתחילה לאזול. עמי הורה לתת מכת-אש אחרונה, ולהתרחק על מנת לטעון תחמושת לקראת סיבוב נוסף. עם ההתרחקות החלו בספינה המצרית התפוצצויות ניכרות, ונראתה אש האוחזת בגשר. נראה, כי דלק או תחמושת התלקחו בה.

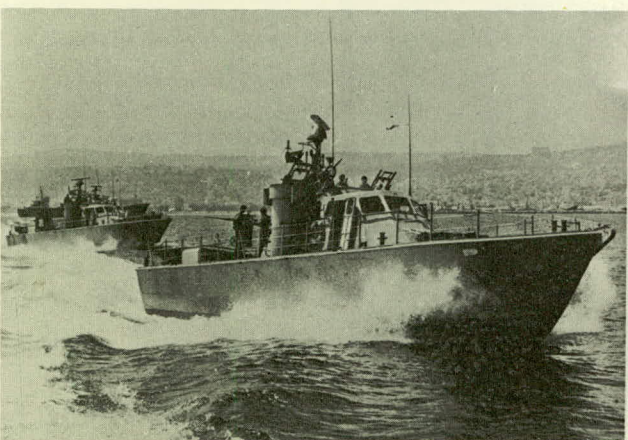
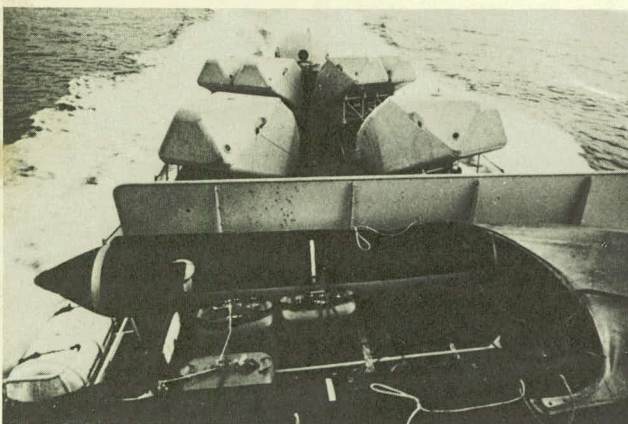
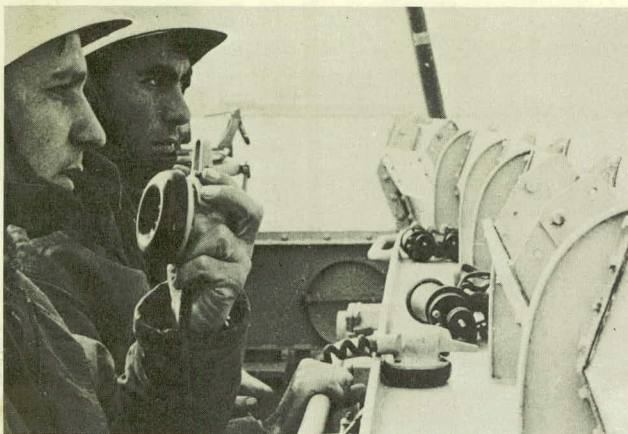
כאשר הוחל בטעינת המחסניות, נורו לכיוון ה„דבורים“ מטחים ראשונים מתותח-יחוף בקוטר 130 מ"מ. עמי, שהבחין כי ה„דה־קסטרו“ מחוסל, הורה להתרחק במהירות מירבית.

מספר עמי :

„היה ברור לי שיש לי ללכת עוד כמה מילים בתוך העניין הזה, כשכל מספר שניות נופל לידי מטח.

הבעיה היחידה היתה פסיכולוגית. נתתי הוראה לספינות להעסיק את האנשים בכל דבר — בטעינת תחמושת, בבקרת נזקים, בכל דבר : רק שלא יהיו פנויים לשבת מכווצים מן ה-130 מ"מ". במקביל תמרן עמי את שתי הספינות על מנת לצמצם את סכנת היפגעותן. האש המצרית נפסקה מהר יותר מן הצפוי, וה"דבורים" נעו לכיוון הבסיס. ספינת ה"דהקסטרו" הוסיפה בינתיים לבעור, אנשיה נטשוה, וכעבור שעה לערך טבעה במי-המפרץ.

תקיפת נמל פורט-סעייד ע"י לוחמי יחידות

הלוחמה הזעירה הימית, ליל 16-17 אוק' 74

נמל פורט-סעייד, השוכן בפתח הצפוני של תעלת סואץ, שימש כבסיס קדמי של הצי המצרי. כלי השיט שבו, עלולים היו להטריד את פעילות צה"ל באיזור.

המצרים הגנו על הנמל במיטב האמצעים, הפעילו כוחות רבים ומגוונים ורשאים היו להאמין שמנעו כל אפשרות חדירה.

בליל 16-17 אוקטובר תקף כוח של קומנדו ימי את הנמל, חדר דרך כל מערכת ההגנה ופגע בכלים הבאים:

ספינת טילים מדגם „אוסא“.

ספינת טורפדו נושאת רקטות.

נחתת טנקים.

כלים אלה, שנפגעו מהפיצוצים, הוצאו מכלל שימוש, ובמאמץ רב, הצליחו המצרים, לאחר המלחמה, להוציאם מהמים ולשקמם.

מפעולה זו נעדרים שני לוחמים מיחידת הקומנדו הימי: עודד אמיר ועלי קמחי.

אחרי אותה פעולה, לא שימש יותר נמל פורט-סעייד כבסיס יציאה לכלי-שיט מצריים.

תקיפת נמל ע'רדקה ע"י יחידות הלוחמה הזעירה הימית

בניגוד לים התיכון — שבמימיו יכלו ספינות הסטי"לים של חיל הים להתמודד עם הסטי"לים המצריים — לא נמצאה בזירת ים-סוף תשובה על-מימית הולמת לספינות הטילים המצריות (באותה תקופה עדיין לא שטו סטי"לים ישראליים בזירה הדרומית). דבר זה זיכה את כלי השיט המצריים בחופש פעולה רב יותר.

נמל ע'רדקה, הנמצא במרחק של כ-50 מיל ימיים ממצרי יובל ומצרי טירן, שימש כבסיס יציאה לכוחות הסטי"לים, ליחידות הקומנדו שניסו לפעול נגד מפרץ שלמה ולכלים שמיקשו את מצרי יובל. בהגנת המעגן השקיעו המצרים כוחות רבים למניעת חדירות של כוחות לוחמה זעירה ימית. נוסף על מכשולים אלה, מוגן הנמל טבעית ע"י שוניות ואיים מרובים. גם תנאי הים בזירה קשים ביותר.

על מכשולים טבעיים ומערך הגנה זה, גברו לוחמי יחידות הלוחמה הזעירה הימית 3 פעמים בלילות 11-12, 19-20, 21-22 אוקטובר 73 וטיבעו 2 סטי"לים מסוג „קומר“, מחצית כוח הסטי"לים המצריים.

כתוצאה מסדרת פעולות אלה, פינה האויב המצרי את כל כלי השיט שלו מנמל ע'רדקה ונסוג לנמל ספ'גה הרחוק יותר (80 מיל ימיים), ובכך גרמו פעולות לוחמה זעירה לצמצום חופש הפעולה של הצי המצרי באותה זירה.

